

HOMOLKA, ZANIKLÉ VÝŠINNÉ SÍDLIŠTĚ U OVČÁR, OKR. MĚLNÍK

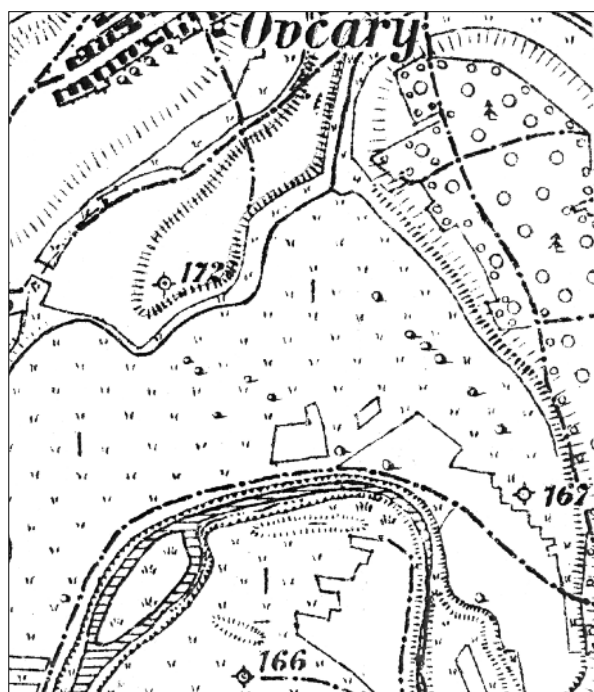
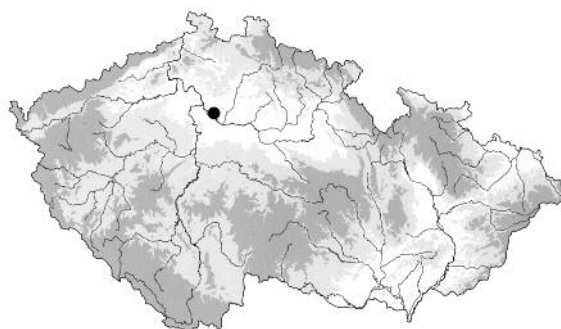
Osídlení staršího pravěku a doby římské

Karel Sklenář

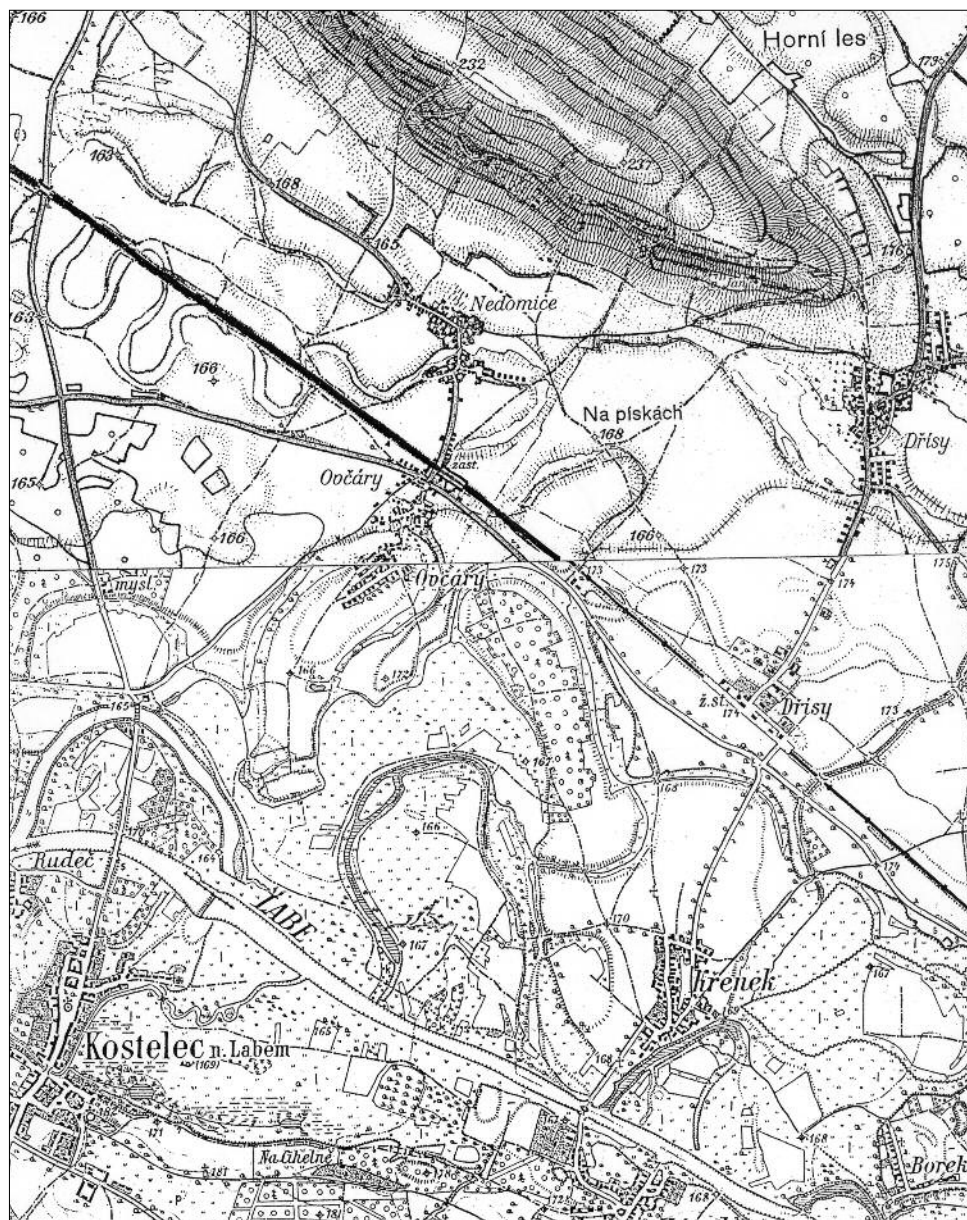
V roce 1958 začala pískovna n. p. Povltavský (v závěru prací Severočeský) průmysl kamene pomalu stravovat nevysoký, ale v ploché krajině mělnicko-brandýského Polabí nápadně vystupující písčité hřbet zvaný Homolka (*obr. 1–2*), táhnoucí se kolmo k nedalekému Labi mezi obcemi Ovčáry a Křenek, ležícími dříve v okrese Brandýs n. L., po roce 1960 v okr. Mělník (na katastrální mapě šlo o zemědělské pozemky k. ú. Křenek, ppč. 537–541, 424–427). Po severovýchodním konci přišel na řadu střed; jihozápadní část hřbetu, bližší k Labi, byla v letech 1964–1966 zcela skryta a do roku 1967 odtěžena, takže celá Homolka byla nejen srovnána se zemí, ale pak do roku 1971 ještě i s terémem přiléhajícím na JV straně vytěžena bagrováním do hloubky asi 8–12 m; dnes je na jejím místě rozsáhlé jezero-koupaliště. (Dnešní stav ukazují *obr. 15–16*, situaci v průběhu odtěžení *obr. 13*; případný snímek Homolky v původním stavu před zahájením těžby se nepodařilo objevit.)

Zmizel tak nejen výrazný bod v krajině, ale i významné archeologické naleziště, v pravěku pro svou výhodnou situaci nad nivou Labe opakovaně využívané sídliště, které vzhledem ke krajinnému kontextu polabské roviny můžeme označit jako výšinné, jakkoli v kopcovitější krajině by tato poloha platila za nevýraznou. Lokalita byla známa už před sto lety, a to pod názvem Ovčáry: Homolka ležela sice na katastrálním území Křenku, ale až na samém jeho okraji, celkem daleko od této obce, zato v těsném jihovýchodním sousedství Ovčár – proto v literatuře i v náleзовých zprávách je obvykle spojena s Ovčáry; totéž platí o úředním názvu pískovny i o geologické dokumentaci s ní spojené, nebo o dnešním jezeru.

Autor na samém počátku své profesní dráhy jako subalterní pracovník tehdy Okresního vlastivědného muzea v Mělníku mohl (bez prostředků pro vlastní záchrannou, natož výzkumnou činnost) v podstatě jen bezmocně asistovat zániku kopce; zato ale tím, kdo se neustálými návštěvami a usilovnou prací zcela zásadně zasloužil o záchranu mnoha poznatků i materiálu z ničené lokality, byl

Obr. 1. Situace naleziště na speciální mapě 1:75 000 (resp. topografické sekci), list 3952, podle 3. vojenského mapování ještě před moderními zásahy do krajiny. Na JV od Ovčár vyznačen hřbet Homolky s kótou 172 na JZ konci; jižně od ní meandr „Staré Labe“.
Nahore: poloha lokality na mapě ČR

Obr. 2. Širší výřez z téže mapy zachycuje názorně rozložení starých meandrů v rovině mezi dnešním tokem Labe na jihu a opukovým hřbetem Cecemína na severu

student mělnické jedenáctileté střední školy Oldřich Sobotka z Ovčár čp. 32, jemuž těsné sousedství bydliště dovolilo lokalitu průběžně sledovat. V podstatě jen díky jeho zájmu, úsilí a postupnému zvládnání potřeb průzkumu se zachoval alespoň ten obraz, který se objeví na následujících stránkách.

Práce, která chce s delším časovým odstupem zpřístupnit nálezy a poznatky o nich, je samozřejmě omezena mnoha okolnostmi: povrch Homolky nebyl ničen plynule, ale v několika vlnách, při nichž strojní skrývka na větším úseku podélně ubíraného hřbetu proběhla rychle a bez jiného než provozního zájmu podniku, který nebylo možno přinutit k ohlášení skrývky; po hlubokém zásahu zbývaly na povrchu jen spodky sídlištních objektů, často rozvlečené jen do podoby jakési vrstvy; sypký materiál písčitého povrchu způsobil rozvlečení materiálu ze skutečných objektů, takže „objekty“ v této zprávě dokumentované obsahovaly často cizorodou příměs, kterou záchrance ovšem nemohl rozpoznat. Zde uváděné objekty mají tedy kolísavou, spíše nižší hodnotu a hlavní význam nespočívá v nejistých náleзовých celcích, nýbrž v celkovém obrazu osídlení či využívání lokality v časových úsecích

- a) mezolitu,
- b) eneolitu (zčásti zřejmě staršího až středního, zčásti asi v období zvoncovitých pohárů),
- c) starší a střední doby bronzové (kultury únětické resp. až mohylové středodunajské),
- d) doby halštatské (zčásti už přechodné mezi pozdněbronzovou fází štítarskou a plně halštatskou kulturou bylanskou, naopak případně už s rysy počínající doby laténské),

- e) doby laténské,
- f) doby římské (téměř vesměs konce staršího a prahu mladšího stupně),
- g) raného středověku.

Zastoupení je ovšem rozdílné, což může být způsobeno i zničením značné části dokladů, zejména v severovýchodní polovině kopce. Zatímco některým úsekům patří jenom nálezy sporadické (mezolit, doba bronzová) či jen zcela ojedinělé (latén, raný středověk), úseky od konce doby bronzové po počátek doby laténské a pak v závěru starší až přechodu k mladší době římské představují dvě výrazná těžiště osídlení – což není překvapující s ohledem na to, jak často se v Polabí osady těchto dvou celkově vlhčích období mladšího pravěku objevují na týchž místech suchých, písčítých, pokud možno mírně vyvýšených, ostatně podobně jako dříve mezolit. Pokud jde o plošné rozložení, vyplývá z plánu na *obr. 8* (který je pouze orientační, protože přesné zaměření lokality nebylo možné), že objekty doby římské převládaly ve střední části Homolky, kdežto halštatské se soustřeďovaly spíše směrem k nejvyššímu jihozápadnímu konci a zčásti tvořily jakousi linii po severozápadní straně hřbetu.

Zbývá připomenout, že sídlištních objektů bylo na Homolce mnohem více, než činí číslování a plánem zachycený počet; objekty zničené před začátkem sledování a dokumentace jsou ovšem definitivně ztraceny.

Protože materiál je poměrně rozsáhlý, i když je publikován s ohledem na uvedené skutečnosti, je předkládaná zpráva rozdělena do dvou částí. V této první lze nalézt popis lokality a průběh jejího zkoumání resp. záchrany, dále pak popis nálezů ze všech uvedených období kromě úseku (d) – nálezů pozdněbronzových a halštatských, jejichž zpracování se již před lety ujal kol. PhDr. Miloslav Slabina (tehdy Národní muzeum, Praha) a která by v případě dokončení měla tvořit část druhou.

Jako autor této první části jsem povinen – kromě poděkování p. Oldřichu Sobotkovi z důvodů výše uvedených (a také panu Miroslavu Macháčkovi z Nedomic za dlouholeté archeologické sledování okolního prostoru) – věnovat vzpomínku kolegovi a příteli dr. Vladimíru Sakařovi, CSc. z Národního muzea († 2004), kterému nebylo dopřáno provést zamýšlené zhodnocení římské části nálezového fondu z Homolky a jehož přípravný, pro vlastní orientaci zhotovený rukopisný materiál z pozůstalosti byl jedním z podkladů pro její prezentaci v této práci.

1. POLOHA A POVAHA LOKALITY

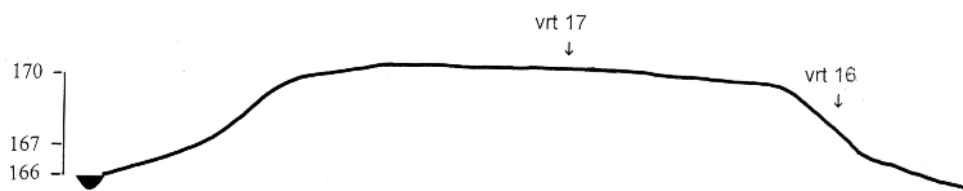
Návrší Homolka (mapa: ZM 1:10 000, list 12-22-25, průběh hřbetu mezi body Z:J 160:330 a 200:360; SAS: 12-22-25/20) leželo na k. ú. Křenek (obec Křenek) těsně na hranici s k. ú. Ovčáry u Dřís (obec Ovčáry, obě obce okr. Mělník, před r. 1960 Brandýs n. L.), probíhající podél SZ paty návrší, asi 0,5 km J-JV od Ovčár a 2 km SZ od Křenku (*obr. 1-3*). Jeho hřbet (průřez na *obr. 4*), modelovaný původně drobnými vodními toky směřujícími od SV k JZ (k Labi), protažený ve směru SV-JZ v délce asi 500 m, byl na úpatí široký až asi 200 m, v horní části max. asi 140 m. Dosahoval výšky max. 172,6 m n. m. asi v první čtvrtině od JZ konce (kóta zaznamenaná v rakousko-uherských mapách při JZ konci Homolky – bývalý triangulační bod – značí výšku 172 m n. m. /Jaderským/, na vojenské z r. 1954 a jiných novější měření 170,5 m n. m. /Balt/); relativní převýšení činilo zhruba 6 m nad nižší, nivní úroveň okolí (ovčárská obecní kronika uvádí 10 m). Plocha Homolky – včetně svahů, na povlovnější SZ straně zemědělsky obdělávaných stejně jako vrchol hřbetu, na JV straně dosti příkře spadající do luk – se zhruba dělil na části zvané podle majitelů polí v první polovině 20. století: severovýchodní část se říkalo Bro-

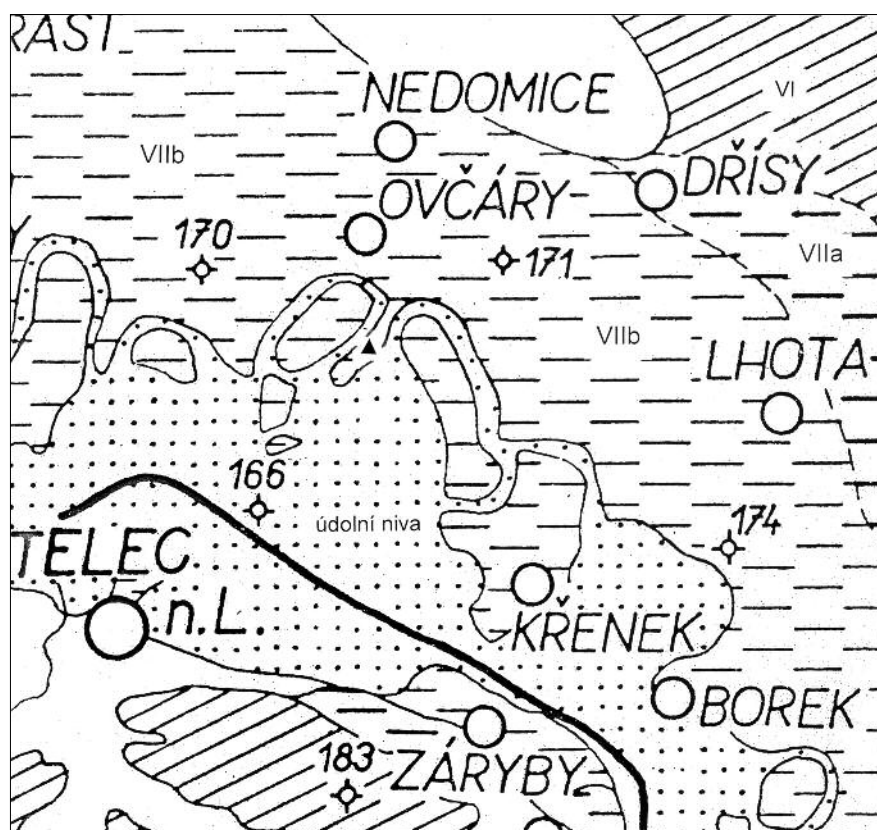
Obr. 3. Mapa stabilního katastru (před pol. 19. stol.) zachycuje staré meandry kolem Homolky v podobě zamokřených luk (Homolka mezi č. parc. 543 a 421)

žova Homolka, větší jihozápadní části Dlaskova Homolka; ve střední části hřbetu ležela pole A. Hrubanta. Nivní úroveň při úpatí Homolky tvořily na obou stranách louky.

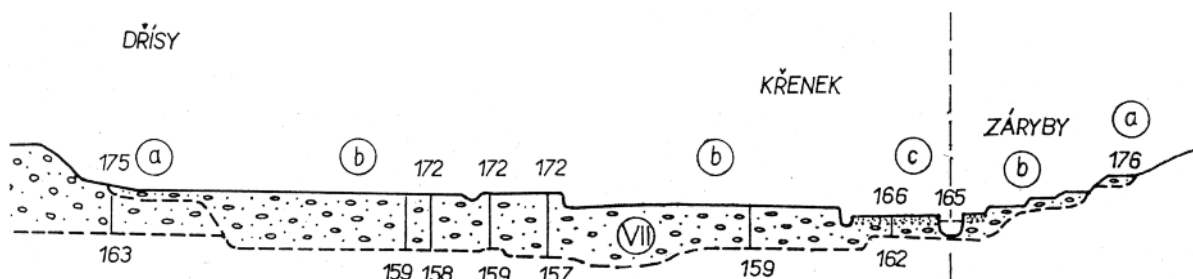
Geologicky šlo podle *Balatky – Sládka 1965*, příl. Ia (obr. 5; 6) o pozůstatek úrovně VIIIb würmské terasy Labe, resp. její výběžek k JZ nad zaniklými rameny (meandry) Labe, 0,5 km S od opuštěného velkého meandru zvaného Staré Labe. Jak ukazuje dokumentace vrtů prováděných zde počátkem 60. let (Geofond, Fond zásob nerostných surovin, sig. FZ 4585 – jejich rozmístění ukazuje obr. 8 a srovnání obr. 7), byla na povrchu Homolky dlouhodobým obděláváním vytvořena ornice, nejmocněji na vrcholové plošině. Původnímu nejbližší obraz, nepozměněný splachy, poskytuje nejvýše položený vrt 16 a pro nejvyšší vrstvy pak autorův záchranný výzkum objektu XXX. Zatímco vrt 16 blízko JZ konce hřbetu vykázal již pod ornici značně mocný hlinitý písek, výkop objektu XXX v nejvyšší partii hřbetu ukázal pod

Obr. 4. Příčný průřez Homolkou v jejím nejširším místě, poblíž nejvyššího bodu (řez c na obr. 8)

Obr. 5. Rozložení kvartérních terasových stupňů VI a VIIa–b v prostoru Ovčár (Balatka – Sládek 1965, příl. Ia).
▲ Homolka

Obr. 6. Profil labským údolím mezi Drísy a Záryby, vedený asi 2 km na JV od Ovčár, ukazuje situaci shodnou s prostorem Homolky (její poloha odpovídá právě ze tří číslic 172); a – stupeň VIIa, b – stupeň VIIb, c – údolní niva (Balatka – Sládek 1965)

(již skrytou) ornici 100 cm mocnou vrstvu čistého žlutého jemnozrného písku evidentně váteho. Jeho kvalita, odpovídající přesypovým lokalitám ve středním Polabí mezi Mělníkem a Starou Boleslaví (konkrétně srov. např. výzkum Hořín – *Sklenář 2000*, 11–18) stejně jako směr JZ–SV ukazuje, že zde šlo o protáhlý zahliněný přesyp na povrchu terasy. (V brandýském úseku této části středního Polabí obecně převažují pevné, „mrtvé“ přesypy o výšce 1–15 m.)

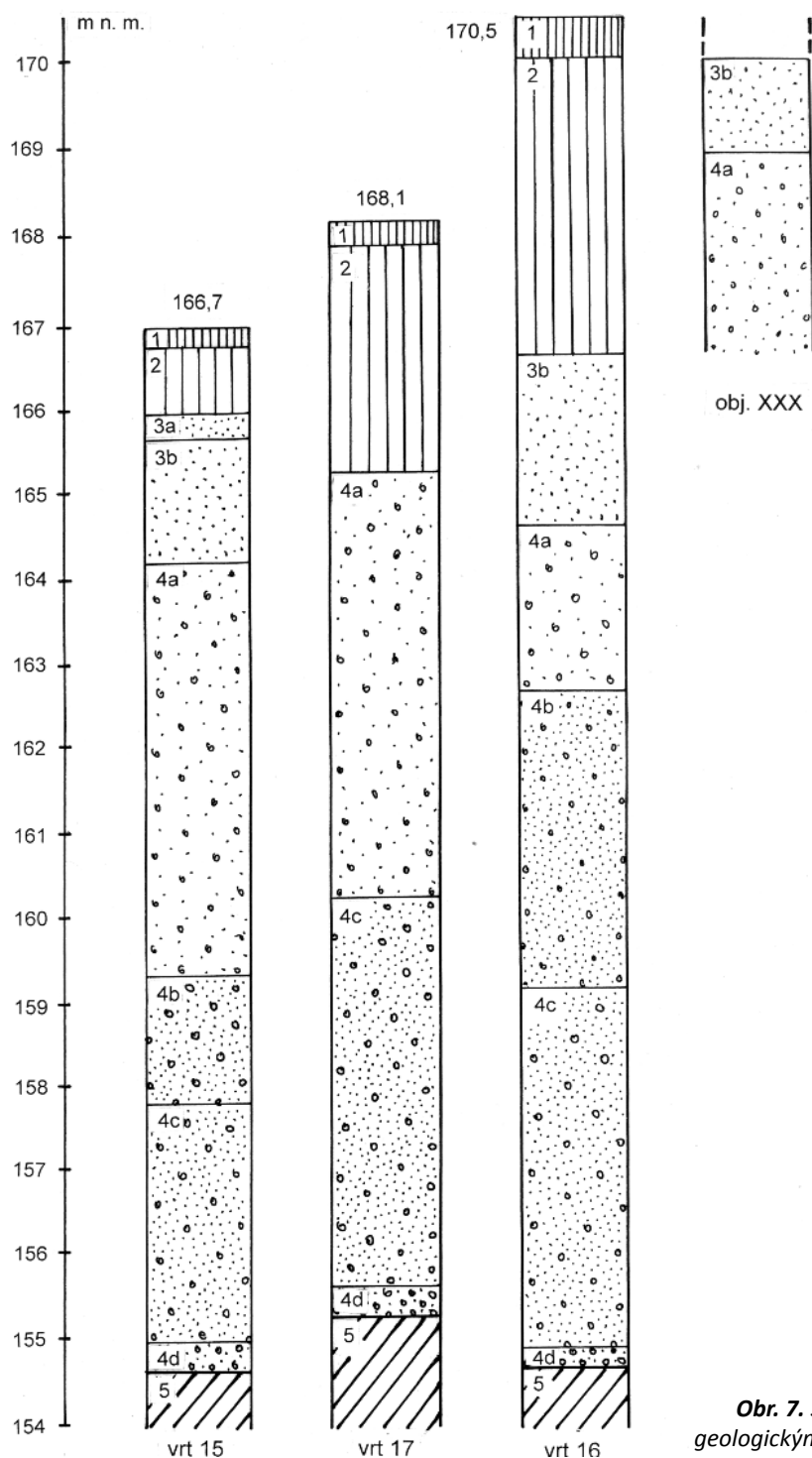
K porovnání profilů zastížených uvedenými vrty a výzkumem objektu XXX poslouží následující tabulka (číslování vrstev je zde provedeno kvůli lepšímu srovnání profilů; mocnost v cm, pv = střední průměr valounů v cm):

Vrstva	Vrt 15	Vrt 17	Vrt 16	Objekt XXX
1	20 ornice	30 ornice	50 ornice	? (ornice)
2	80 hlína písčitá, světlehnědá	270 hlína humózní, šedohnědá	-	-
3a	30 písek jemnozrný, okrový	-	350 písek hlinitý, šedohnědý	-
3b	150 písek jemnozrný, rezavý	-	200 písek jemně až středně zrnitý, žlutohnědý	100 písek čistý žlutý
4a	490 písek středně hrubý (pv = 1, ojedinělé) hnědožlutý	500 štěrkopísek jemnozrný (pv = 0,5 ojed.) žlutohnědý	200 písek jemně až středně zrnitý, (pv = 1, ojedinělé) žlutohnědý	? písek hrubší, (pv = 1) žlutohnědý
4b	150 písek středně hrubý (pv = 2, ojedinělé) šedý	-	350 písek středně zrnitý (pv = 1, ojedinělé) šedohnědý	?
4c	280 štěrkopísek středně zrnitý (pv = 1, max. 3) šedý	370 štěrkopísek středně zrnitý (pv = 1, max. 3) šedý	430 štěrkopísek středně zrnitý (pv = 1, max. 3) šedohnědý	
4d	40 štěrkopísek hrubý (pv = 3, max. 6) šedý	30 štěrkopísek hrubý (pv = 4, max. 14) hnědošedý	30 štěrkopísek středně zrnitý (pv = 3, max. 13) šedohnědý	
5	? křídový slínovec šedomodrý	? křídový slínovec šedomodrý	? křídový slínovec šedomodrý	

Geologickou situaci kvartéru v tomto prostoru posuzoval poprvé komplexněji zakladatel moderního výzkumu českého kvartéru dr. Karel Žebera, který zde už za války studoval geologické poměry (geologické mapování prováděl od roku 1943), zejména v oblasti mezi Lysou n. L. a Kostelcem n. L., kterou označoval za „jizerskou deltu“: její vznik kladl do období risského glaciálu (R2) v tehdy užívaném alpském systému a rozlišil zde 6 terasových stupňů – nivní Würm 3, další W2, 3 stupně v rámci W1 a jeden předwürmský v relativní výšce 20 m (srov. *Žebera 1949; týž 1955*).

Později B. Balatka a J. Sládek (*Balatka 1961; Balatka – Sládek 1965*, 26–30, příl. Ib; *Balatka – Loučková – Sládek 1966*) popsali terasy soutokové oblasti s Jizerou a nejnižší terasu, označenou číslem VII a tvořící akumulaci výplň údolního dna, ještě rozdělili na dílčí stupně a–g, přičemž na VIIa (dosahující úrovně max. 175 m n. m.) převládají naváté písky resp. protáhlé přesypy. Mladopleistocenní naváté písky, vzniklé v posledním glaciálu vyvátím z labských nánosů, jsou typické pro pravý břeh Labe: tvoří hřbety a kopečky vysoké průměrně 4–7 m. Nejnižší je pak položena úroveň VIIg – údolní niva, vyplněná fluvialními písčity štěrky s holocenními povodňovými hlinami v nadloží (srov. *Dreslerová 1994*, 85–86; *táž 2004*, 32–33; *Dreslerová et al. 2004*, mapa na tab. 16b).

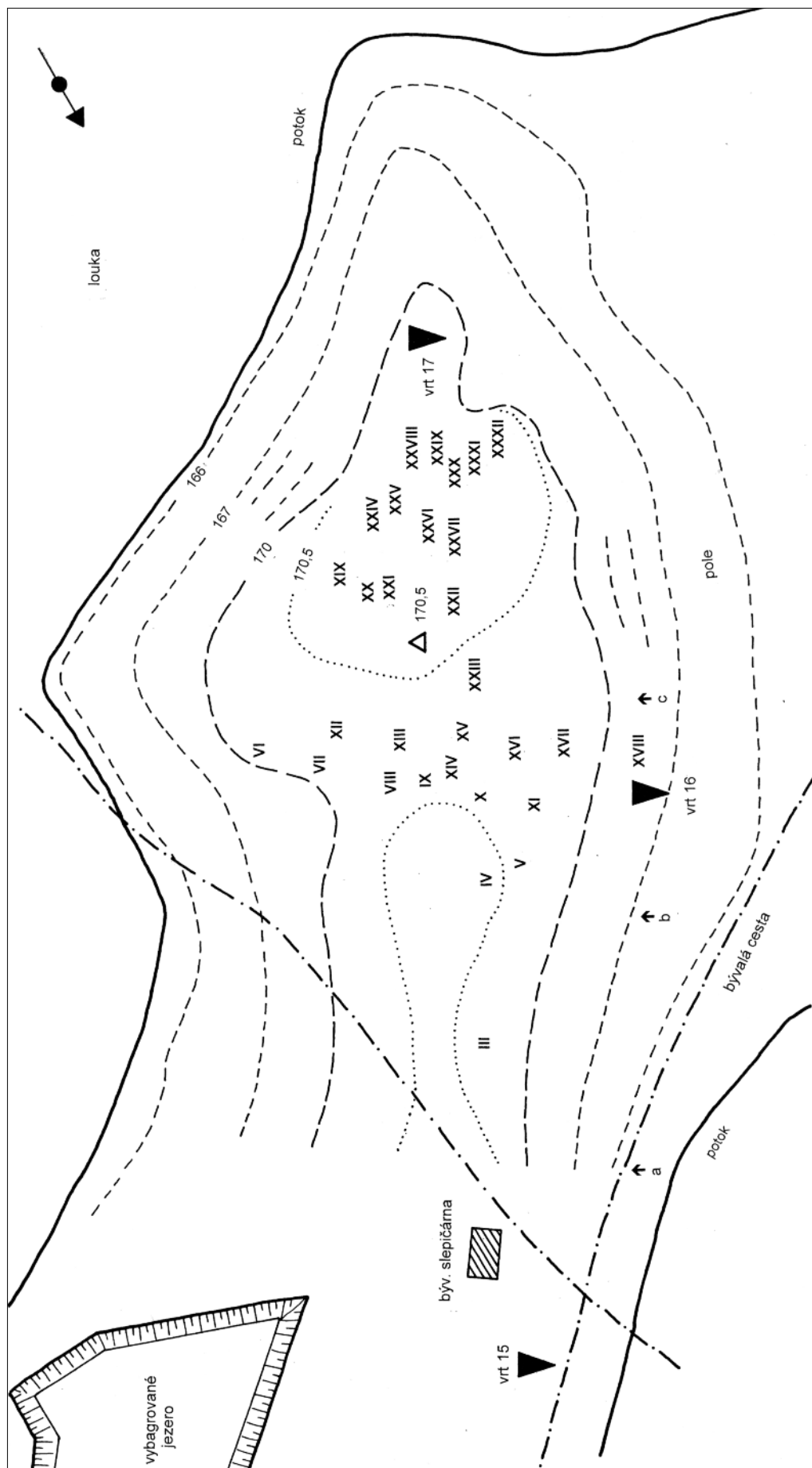
V kontextu všech výše uvedených poznatků lze někdejší Homolku označit za přesypový hřbet typu podélného (*Příbyl 1972*, 13) s vyrovnanou výškou hřbetu. Přesyp, v poslední fázi už zahliněný, byl uložen na povrchu terasy v úrovni VIIIb. Zcela původně byl na svém povrchu asi zpevněn suchomilnou vegetací, ale už v postmezolitickém pravěku byl osídlen, pokryt půdou a zřejmě obděláván. Důvody osídlení jsou nasnadě: výšina sice nevýrazná, přesto však v plochem říčním údolí dominantní, ležela v klimaticky příznivé oblasti, poskytovala ve vlhčích obdobích výhodu suchého písčitého podloží, na druhé straně byla zřejmě po obou delších bocích lemována vodotečemi a poskytovala rozhled na sousedící četná říční ramena s bohatou vegetací říční nivy či lužního lesa (*Dreslerová – Pokorný 2004*) i faunou. Úsek labského údolí u Ovčár patří k širším oblastem nivy (inundační zony), dnešní šířka se tu pohybuje mezi 1 a 3 km. Spodní voda se nachází 40–70 cm pod povrchem nivy; zde popsané vrty na Homolce zastihovaly její hladinu v úrovni 164–165 m n. m., bázi tvoří nepropustné slínovcové podloží.

Obr. 7. Srovnání profilů dokumentovaných geologickými vrti na Homolce (viz tab. na str. 727)

2. PRŮBĚH VÝZKUMU LOKALITY

Není vyloučeno, že první nálezy z Homolky byly zachráněny už v roce 1909. Tehdy učitel Boh. Teichmann z Nedomic zaslal do pražského Národního muzea (dále NM) k určení ukázky slité strusky bez bližšího určení naleziště (víme ovšem, že pozdější podobné nálezy v tomto prostoru pocházejí z Homolky ve spojení s osídlením doby římské). V odpovědi muzea Teichmannovi ze 3. 12. 1909, čj. 1773/09 (koncept v Archivu NM, fond Registratura NM, kart. 71) sděluje F. Kvapil, ředitel kanceláře NM, že jeho informaci podanou Teichmannovi při donesení nálezu do muzea potvrdil slavný mineralog dvorní rada Karel Vrba, že totiž je to „pouhá struska bez všeliké důležitosti a ceny. Podobné slitiny dosti často se nalezají, a zdá se

Obr. 8. Orientační plánek Homolky v době nálezů. III–XXXII přibližná poloha objektů na základě náčrtku O. Sobotky; a, b, c – těžební stěna pískovny v době provedení vrtů (a), koncem června (b) a koncem srpna 1964 (c)

ovšem býti někdy záhadou, jak se dostaly na místo, kde byly objeveny.“ Předmětná struska byla zřejmě okamžitě potom skartována.

O prvních nesporných nálezech víme až z léta roku 1921 – ovšem ne mnoho, pouze tolik, že přednosta pravěkého oddělení NM dr. Albín Stocký na Homolce z neznámého podnětu prokopal jednu z velkých sídlištních jam, které se tam vyskytují (snad některý z objektů níže popsaných?), našel keramické střepy a železnou strusku; nálezy připsal kultuře bylanské (NM, pravěké odd. př. č. 49/21, nově už neevidováno, nezvěstné; *Stocký 1922*, 133; *Pleiner 1958*, 85; *Sklenář 1982*, 168, lok. 51/2b).

Tyto nálezy už nelze ověřit. První, které se fyzicky dochovaly, pocházejí z roku 1927: J. Brož, starosta obce Ovčár, daroval dne 12. 3. 1927 muzeu v Brandýse n. L. (dále MBL) nálezy ze dvou žárových hrobů, vykopaných tehdy či o něco dříve za neznámých okolností v poloze Brožova Homolka. Z jednoho hrobu pocházela urna a (zřejmě z jejího obsahu) železná jehla:

– nádoba mísovitá s odsazeným rozevřeným hrdlem, zdobená černou malbou na hrdle (skupiny svislých čar) a podhrdlí (šrafované trojúhelníky), na podhrdlí výčnělek; červenavá, v. 150 mm. Ulož.: MBL, přč. 781/81 (st. ič. 178/1237a);

– jehla železná s ouškem, hrot odlomen. Ulož.: pův. MBL, st. ič. 180/1237b, nově neevidována;

z druhého hrobu urna s pozůstatky zřejmě dospělého člověka (viz níže odd. 4.3.1.1).

Oba hroby patřily bylanské kultuře doby halštatské, i když urna z druhého hrobu bývala dříve uváděna i jako únětická. (Literatura k oběma hrobům: *ArARÚ 1301/35*; *Sklenář 1982*, 168, lok. 51/2c; k 1. hrobu: *Filip 1933*; *týž 1934–5*, 34, 55, 60, obr. 10:13; *týž 1936–7*, 26, obr. 10:13; *Šaldová 1953*, 68, 70–1; *Siegfried-Weiss 1979*, 266.)

V lednu 1957 byly po výkopu základů drůbežárny Jednotného zemědělského družstva (dále JZD) Ovčáry na bývalém poli p. A. Hrubanta na vykopané zemině sebrány střepy pravěké keramiky, jež předali žáci J. Pechar a J. Hötzl z Ovčár do muzea v Kostelci n. L.; odtud pak přešly do muzea v Mělníku pod inv. č. Pr 11170–77 (bylanská kultura) a 11394–401 (doba římská – viz níže odd. 4.5.1.23).

V této době už začínalo ničení povrchu Homolky od její severovýchodní části, zprvu stavbami této drůbežárny a budovy provozovny Povltavského průmyslu kamene, n. p., v poloze Brožova Homolka. Rovněž na poli p. Rubeše na tzv. Dlaskově Homolce byly v roce 1957 J. Hötzlem sebrány střepy keramiky z doby římské (dnes ulož. v Regionálním muzeu v Mělníku – dále MME – pod ič. Pr 11714–31 – viz níže odd. 4.5.1.24).

Několik ojedinělých a náhodných sběrů přinesl rok 1962: učinili je brandýský muzejník-přírodovědec L. Loyda (3. 4. 1962 na JZ svahu Homolky, střepy bylanské kultury; ulož. MBL, nové přč. 954/81 – *Sklenář 1982*, 168, lok. 51/2f), učitel J. Hyka ze Dřís v září na blíže neurčeném místě Homolky (opět bylanské střepy, MBL, nové přč. 953/81 – *Sklenář 1982*, 168, lok. 51/2g) a žáci školy ve Dřísích s učitelem Pexou, jejichž nálezy nejsou identifikovány (snad jde o bylanské a římské střepy v MBL bez údajů – viz *Sklenář 1982*, 168, lok. 51/2a?).

V témže roce už probíhala těžba písku v provozu Povltavského průmyslu kamene: první hlášení o ní Archeologickému ústavu ČSAV v Praze podal A. Vlk, pracovník Okresního národního výboru v Mělníku, 29. 9. 1962; první průzkum pískovny pak provedlo Okresní vlastivědné muzeum v Mělníku (ředitel Zdeněk Bruna) 13. 12. 1962, ale bezvýsledně.

Podstatně lepších výsledků dosáhl student 3. ročníku SVVŠ v Mělníku Oldřich Sobotka (* 1947) z Ovčár čp. 32, který sbíral už na podzim 1963 v místech bývalé drůbežárny JZD Ovčáry ve střední části Homolky, při západní straně cesty z Ovčár na Homolku (objekty I, II). Koncem července 1964 ohlásil mělnickému muzeu narušení archeologických situací, které po dohodě s prom. hist. Karlem Sklenářem, odnědávná pracovníkem muzea, a jím instruován nadále sledoval za pomoci zaměstnance pískovny Josefa Komeščíka z Ovčár čp. 52. (Své dosavadní nálezy předal Sobotka mělnickému muzeu 27. 8. 1964, ostatní pak předával průběžně až do roku 1967.)

Poté už velmi rychle postupovala skrývka a za ní těžba (*obr. 13*). Ze strany mělnického muzea proběhl zejména průzkum lokality 29. 7. 1964, sondáž 27. 8. (objekty XIX–XX, dále drobná sondáž na neskryté ploše s výsledkem na jednom místě nedaleko objektu XX – objekt XXIII; dalších 6 vkopů bez nálezů). Mezitím během července a srpna postoupila těžba o 60 m a zničila většinu osídleného povrchu Homolky; na jeho zbytku byly ještě po skrývce v srpnu a září objeveny poslední poměrně rozsáhlé zahloubené objekty, z nichž objekt XXXII byl z větší části prokopán O. Sobotkou 30. 8., XXXI jím zcela prokopán 14. 9., XXX zčásti prokopán K. Sklenářem v dnech 23.–29. 9. a 5. 10. 1964, obsah dobrán během října O. Sobotkou. V listopadu byla skrývka vyšších partií Homolky dokončena.

Na uvedených akcích se (kromě vlastní záchranné činnosti) podílel O. Sobotka, který sledoval lokalitu i po odchodu K. Sklenáře z mělnického muzea v červnu 1965; např. v r. 1966 zachránil zbytek objektu XVII níže na svahu Homolky, porušovaného již v předchozích letech, zaznamenal v únoru 1967

nečetné nálezy ze skrývky v části zvané Brožova Homolka (v tmavé vrstvě pod 20–35 cm ornice; níže po svahu mělké zbytky objektů), vesměs zničené vinou nezájmu pracovníků těžebního podniku; jeho poslední akcí pak byly sběry ve druhotné poloze na jihovýchodním úpatí (bývalé) Homolky 26. 7. 1967. Je nutno zdůraznit, že při podmínkách vládnoucích v mělnickém muzeu (personální obsazení dvěma pracovníky včetně ředitele, množství úkolů převážně neodborných, nulové finanční možnosti pro výzkum, nezájem řídicího orgánu, tj. ONV o takovou činnost), marnosti pokusů o jednání s vedením pískovny (např. alespoň o včasné sdělení termínů skrývek) či nevymahatelnosti ustanovení památkového zákona z roku 1958 a nutno dodat, také nečinnosti ARÚ ČSAV, kam byla situace od r. 1962 hlášena vícekrát, lze jediné úsilí O. Sobotky děkovat za to, co se z Homolky podařilo zachránit. (K popsáním akcím srov. archiv náleзовých zpráv MME čj. 888/62, 954/62, 956/62, 212/63, 486/65, 426/67; *Sklenář 1966a*.)

U většiny objektů, popsaných v části 3, šlo o spodní části pravěkých zahloubených objektů obytných i užitkových, jejichž svrchní části byly zničeny už dříve orbou a zejména pak skrývkou; materiál z nich se proto objevuje i v početném souboru povrchových sběrů. Skrývka ovšem někde přemístila materiál z nich, takže v objektech zachycených O. Sobotkou se velmi často objevuje i cizorodá mechanická příměs, nebo jde o nálezy v druhotné poloze. Nálezová dokumentace byla zprvu velmi přibližná, postupně se ale zdokonalila do použitelné formy.

Z toho plyne, že Homolka neposkytuje uzavřené a plně využitelné nálezové celky (pokud vůbec o zahloubených objektech obecně můžeme v tomto smyslu hovořit), i když soubory tvořící chronologicko-kulturní těžiště jednotlivých objektů (vedle minoritních příměsí) lze za celky s jistou rezervou považovat. Hlavní cena lokality je v celkovém spektru nálezů, dokládajících chronologické a kulturní zařazení jednotlivých fází osídlení.

3. PŘEHLED OBJEKTŮ

Celkem byla za celou uvedenou dobu ve střední a jihozápadní části Homolky zachycena a O. Sobotkou zdokumentována místa koncentrací nálezů, označená v definitivní verzi jako objekty I–XXXI, jejich povaha je ovšem různá, jak vyplývá z následujícího přehledu. Jejich přibližné rozmístění je patrné ze Sobotkova schematického plánu Homolky (viz *obr. 8*), náplň pak z připojené tabulky inv. čísel nálezů; číslování objektů je dodatečně, odpovídá časovému pořadí jejich zjištění jen natolik, že je provedeno ve směru postupu skrývek.

Objekty byly zahloubeny v čistém písku pod ornici, mocnou zde max. 30–40 cm; při jejím skrývání byly svrchní části objektů poškozeny až odstraněny, původní i dnešní povrch rovněž, takže měření hloubek vychází zhruba od rozhraní ornice a písku, je ale spíše orientační; rovněž plošné rozměry patří zbytkům objektů a liší se tedy více nebo méně od původního ústí objektů.

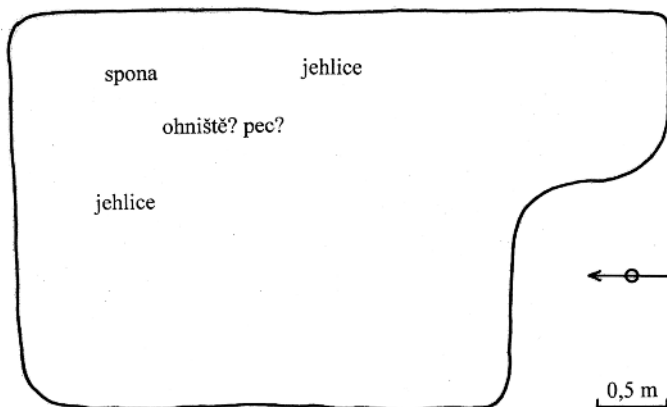
Objekty označené nálezcem jako „sídlištní vrstva“ jsou nejspíše bazálními (rozvlečenými?) pozůstatky větších sídlištních jam či zahloubených obydlí, jejichž vyšší úrovně byly zničeny bagrováním. Rovněž vymezenější zahloubené objekty jsou pouze spodními částmi původních.

Nálezy označené jako sběry pocházejí především z poloh postižených těžbou resp. bagrováním a sebrané již po přemístění zeminy. Zahrnují i keramické zlomky vybagrované od roku 1964 z rašelinných sedimentů v jílovitém prostředí nivní úrovně při JV úpatí Homolky; v tomto prostoru zaznamenal O. Sobotka stratigrafický sled (shora) hnědočervený jíl – tmavohnědá, málo rozložená rašelina – temně šedočerná písčité černava (více rozložená rašelina) – šedozelený písčité jíl – písek, přičemž první tři vrstvy shora obsahovaly keramické zlomky, rozštěpené říční valouny, tmavě zbarvené kosti, zuhelnatělé dřevo a další organické pozůstatky. Tyto sedimenty nebyly dále zkoumány.

Popis objektů na základě informací O. Sobotky:

- I sídlištní vrstva? v prostoru býv. drůbežárny JZD Ovčáry, tehdy několik m Z od cesty od obce napříč přes Homolku, ve spodní poloze ornice, mocné zde 20–30 cm, na značné rozloze (asi 3 m na J zachytila skrývka dosti hlubokou jámu se šedou výplní, vzápětí nato zničenou; obsahovala mj. skoro polovinu černé nádoby)
- II sídlištní vrstva v prostoru býv. drůbežárny
- III sídlištní vrstva silná 15–20 cm
- IV zahloubený objekt kotlovitý, asi 250 × 200 cm, hl. 40–50 cm, tmavá humózní výplň s uhlíky; u dna pevnější jílovitá vrstva 10 cm silná, ostrohranné zlomky kamene (hlavně opuky); četné zvířecí kosti, drobná vypálená mazanice
- V patrně západní polovina spodní části zahloubené stavby (výrobního objektu?) obdélníkovitého tvaru, orientované celkem typicky – ve směru V–Z s vchodovým(?) výběžkem na delší J straně; velikost asi 450 × 250 cm (původně délka asi 500?), dochovaná hl. 35–40 cm. Proti výběžku stopy ohniště či pece. Výplň pope-

- lovitá s uhlíky, hojné zvířecí kosti (hlavně žebra), čelisti a zuby, jádro kozího rohu; dále kusy vypálené hlíny a mazanice, struska různého vzhledu, při dně vápnité sraženiny; nálezy kumulovány v J polovině; dle O. Sobotky nalezen i „větší kus pálené hlíny, rozpadlý v více kusů, tvořící nálevku, uvnitř se sklovitým povlakem zelené barvy s uzavřenými bublinkami“ – zbytek pece? Udusaná podlaha nebyla pozorována (obr. 9)
- VI rozsáhlá sídlištní vrstva, plošné rozměry nezachyceny; drobná sonda O. Sobotky zastihla písčité podloží v hl. asi 100–120 cm; pouze drobné střípky a kůstky
- VII malá prohlubeň o pr. asi 30 cm a hl. asi 10 cm, vyplněná černou hlínou a střepy složenými těsně na sobě (pestrý obsah svědčí spíše o druhotném smíšení)
- VIII sídlištní jáma, pr. asi 160 cm, hl. asi 40 cm, stěny téměř kolmé; střepy, kameny, nečetné kosti
- IX spodní část zahloubeného objektu (stavby?), zřejmě neúplná, tvar ledvinovitý, asi 400 × 300 cm, hl. až 60 cm, udusaná podlaha; střepy, hojné kosti (hlavně žebra), četná struska a mazanice; dle O. Sobotky v jednom místě 20 cm pod povrchem po skrývce silně porušená keramická destička nerovného povrchu, na ní část lebeční kosti s očnicí (?)
- X zahloubený objekt okrouhlý, pr. asi 350 cm, hl. jen 15–20 cm, pevné jílovité dno (podlaha?); střepy, nečetné kosti, různá struska
- XI zahloubený objekt (spodní část obytné stavby?) okrouhlý, pr. asi 250 cm, hl. 20–25 cm, bez pevné podlahy; četné opukové kameny, vypálená mazanice, kosti
- XII zbytek zahloubeného objektu na temeni Homolky, na J od býv. triangulačního bodu; okrouhlý o pr. 70–80 cm; střepy (nálezcem dodatečně přimíšeny k povrchovým sběrům), železná tyčinka (u dna) a obroušený zlomek grafitu (?)
- XIII velký zahloubený objekt oválný, pr. asi 450 × 200–250 cm, velmi pevné jílovité dno, pod ním 10–20 cm písek, pak opět 10 cm tmavé hlíny, níže už podloží – jemný žlutý písek; ve výplni četné uhlíky (i velké), zvířecí kosti a zuby, říční škeble
- XIV zbytek zahloubeného objektu o pr. max. 200 cm a hl. 10–20 cm; zničen před průzkumem
- XV zbytek zahloubeného objektu (?) ve větší ploše, s pevnou „podlahou“; bez nálezů
- XVI sídlištní jáma kotlovitá, pr. asi 300 × 200 cm, hl. 50–60 cm, asi 10 cm nad dnem vložena v tmavé popelovité výplni s uhlíky velmi tvrdá jílovitá vrstva; střepy, četné kosti (těž opálené), kostěný hrot, drobné uhlíky a zlomky mazanice
- XVII nevelký zbytek zahloubeného objektu níže ve svahu na SZ straně, asi 40 m od cesty podél svahu Homolky (v podélné schodovité mezi vytvořené obděláváním polí), odkrytý při skrývce; z větší, zřejmě mísovité jámy se dochoval výsek 130 × 120 cm o mocnosti černé humózní výplně max. 60 cm (pod 20 cm písčité ornice zbylé po skrývce). Nálezy se kumulovaly ve dvou horizontech – pod rozhraním ornice a výplně a asi 0–20 cm ode dna. Celkem nalezeno 122 zlomků keramiky, 21 zlomků mazanice a 17 kusů zvířecích kostí, z čehož zachován jen výběr
- XVIII spodní část zahloubené obytné stavby na mírné vyvýšenině v dolní části SZ svahu Homolky, oválná, asi 350 × 250 cm, hl. 20–30 cm, bez pevné podlahy; střepy, četné kosti (i rozštípané), uhlíky (až 5 cm), lehká nazelenalá struska, kameny
- XIX zbytek zahloubeného objektu zničeného při skrývce
- XX zbytek zahloubeného objektu zničeného při skrývce
- XXI rozsáhlý zahloubený objekt, zničený před průzkumem
- XXII spodní část větší zahloubené obytné stavby, oválná, d. přes 500 cm, hl. až 60 cm
- XXIII nálezy pod ornici (sondáž)
- XXIV zahloubený objekt, pr. 105 cm, obvod z vypálené hlíny, v hl. 65 cm od původního povrchu vrstva červenavého a žlutavého jílu silná 15–20 cm, pod ní drobný štěrky; při východní stěně větší pískovcový kámen, velké kusy vypálené bělavé mazanice s otisky silných kůlů
- XXV sídlištní jáma okrouhlá, pr. 120 cm, hl. 100 cm, pouze vzorkována
- XXVI spodek zahloubeného objektu, asi 520 × 400, hl. max. 40 cm, bez datovatelných nálezů
- XXVII spodek zahloubeného objektu?, nepravidelný tvar, hl. max. 20 cm, zničen při skrývce
- XXVIII zahloubený objekt okrouhlý, pr. 110 cm, hl. 25 cm
- XXIX ohniště, pr. asi 80 cm, síla 10 cm, na obvodu kruh z kamenů, uvnitř vrstva popela a uhlíků
- XXX velký zahloubený objekt, oválný ve směru Z–V, asi 600 × 420 cm, hl. max. 105 cm; přechodný horizont dna a podloží promíšen hojnými uhlíky

Obr. 9. Plánek objektu V (podle O. Sobotky; kresba: E. Sklenářová)

- XXXI velký zahlobený objekt, oválný ve směru JZ-SV, asi 510 × 320 cm, hl. mezi 30–35 až 75 cm (většinou 40–45 cm); na dně v max. hloubce vápenné sraženiny, nad nimi slabá šedá popelovitá vrstva; při okrajích popel a uhlíky
- XXXII zahlobený objekt, nepravidelně oválný, asi 320 × 260 cm, hl. 25–30, v hlubší severní části až 104 cm; na dně v hlubší části vápenné sraženiny, popel a uhlíky v dosti pevné vrstvě 15–30 cm silně
- (XXXIII) nedokumentován – jen koncentrace sběru?

4. POPIS NÁLEZŮ

Popis je proveden v pořadí chronologie dob a kultur, v jejich rámci podle pořadí objektů, za nimiž následuje materiál ze sběrů. Z dochovaných nálezů se popisují (vždy s odkazem na dnešní uložení) artefakty keramické (kromě atypických zlomků), kamenné a kovové, ostatní skupiny (mazanice, struska, uhlíky) uvedeny jen souborně; totéž platí o materiálu osteologickém, patřícím zřejmě vesměs domácím zvířatům: vzhledem k tomu, že jeho příslušnost k objektům a tím spíše k chronologickým a kulturním jednotkám je ve většině případů sporná až neurčitelná, nebyla prováděna jeho determinace. Struska představuje zhruba tři odlišné druhy a vyžaduje odborné posouzení, jakému výrobnímu procesu odpovídá a zda v některých případech nejde o recentní příměs.

Vysvětlivky k popisu materiálů:

Kurzivou je uvedeno inventární číslo archeologické sbírky Regionálního muzea v Mělníku (MME), před které patří vždy index sbírky Pr (prehistorie); dále se uvádí popis předmětu podle tvaru a výzdoby (střepe pouze ve výběru – užívá se pojmu „střep“, jednoznačně označujícího keramický zlomek, sklo se na lokalitě nevyskytuje; střep v hrnčířském smyslu se nepopisuje, v materiálu z DŘ je vesměs obvyklý hnš. s drobným ostřivem včetně drobných zrnek slídy); okrouhlé či oválné důlky vzniklé vrypem, který navršil po jedné straně val z vyrytého materiálu, jsou označeny tradičním pojmem „prstové, nehtové vropy“, i když jsou spíše provedeny špachtlí; barva, povaha povrchu a rozměry zlomku. Číselný údaj bez zkratky na konci popisu předmětu značí jeho výšku, jiný rozměr je vyznačen zkratkou (pr. atd.); u kamenných nástrojů se uvádí délka, šířka a výška. Rozměry udávány v mm, údaj v závorce značí neúplný předmět (jen výška střepe se uvádí bez závorčky, neúplnost je zde samozřejmá). Barvy udány zkratkami, dvě barvy oddělené lomítkem značí vnější a vnitřní stranu nádoby. – Po pomlčce následuje údaj o vyobrazení v této práci (tabulka: číslo).

Zkratky:

- a) datování: DŘ – doba římská, DŘst – starší, DŘml – mladší;
- b) tvar: konic. – konický, mísov. – mísovitý, nálevk. – nálevkovitý, odsaz. – odsazený, plast. – plastický, rozevř. – rozevřený, seříz. – seříznutý, vodor. – vodorovný, výzd. – výzdoba, zataž. – zatažený, zdob. – zdobený, zesíl. – zesílený;
- c) barva: cihl. – cihlová, čn. – černá, hn. – hnědá, oliv. – olivová, š. – šedá, zel. – zelená, žl. – žlutá; kombinace: čnš. – černošedá, šhn. – šedohnědá, atd.; sv. – světlá, tm. – tmavá; tmhn. – tmavohnědá, tm. hnš. – tmavě hnědošedá, atd.
- d) povrch: hlaz. – hlazený, lešt. – leštěný, zdrs. – zdrsňený;
- e) rozměr: d. – délka, pr. – průměr, s. – síla, š. – šířka, v. – výška;
- f) ulož. – uložení, MBL – (dnešní) Okresní muzeum Praha-východ, Brandýs n. L., MKL – (bývalé) Městské muzeum, Kostelec n. L., MME – Regionální (bývalé Okresní vlastivědné) muzeum, Mělník, NM – Národní muzeum, Praha, přč. – přírůstkové číslo, ič. – inventární číslo;
- g) bibliografie: lit. – literatura, ArARÚ – archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Praha; jinak viz soupis literatury na konci práce.

4.1. Mezolitické nálezy

Nečetné doklady této nejstarší fáze lidské přítomnosti (sídlení?) na Homolce byly již zpracovány a publikovány samostatně (*Sklenář 2009*), proto se jimi zde nezabýváme.

MME 18988–18997 – kamenná štípaná industrie

4.2. Eneolitické osídlení

V eneolitu byl celý prostor labského pobřeží mezi Brandýsem n. L. a Neratovicemi dosti hustě osídlen a zdá se, že blízkost sídliště k řece byla tu v té době preferována (*Dreslerová – Pokorný 2004, 743*), podobně jako sušší písčité podloží, hlavně středopleistocenní „risská“ terasa a holocenní vyšší nivní stupeň. Následné osídlení hřbetu Homolky ovšem porušilo starší, možná jen nečetné stopy natolik, že mezi objekty doby halštatské a římské se dochovaly jen náhodně. Keramický zlomkový materiál do značné míry netypický lze zčásti připsat staršímu až střednímu eneolitu; jeden typicky zdobený střep patří keramice zvoncovitých pohárů, k níž lze s rezervou přičíst i některé zlomky tvarů odpovídajících nezdobeným nádobám téže kultury.

4.2.1. Eneolit na Homolce

4.2.1.1. Sekerka kamenná, nalezena v létě 1921 při výzkumu Národního muzea (dr. A. Stocký - viz výše). Ulož: NMpp přč. 49/21 (nověji neevidována, nezvěstná). Lit: *Stocký 1922*, 133.

4.2.1.2. Objekt III (vrstva)

MME 6806-6807 - kamenná štípaná industrie, eneolitická (či také mezolitická?)

6806 - středový zlomek širšího čepelovitého ústěpu s inverzní retuší na jednom boku, druhý je olámán; žlutavě lesklý křemenec typu Skršín, 37 × 27 × 8. - *Tab. XVI:7*. - 6807 - bazální zlomek menšího čepelovitého ústěpu? silně přepálený a rozpadlý, krakelovaný; bělavý až šedý, d. 23.

4.2.1.3. Objekt VI (zahlobená obytná stavba? s převahou nálezů z doby římské). Příměs:

a) MME 994 - střepek z těla zvoncovitého poháru s výzdobou v horizontálních pásech, svhn., uvnitř čvhn. drsný, střepek tmš. jemně plavený, v. 55. Lit: *Sklenář 1966*, 13, tab. VI:182. - *Tab. I:19*.

b) MME 10172 - sekerka kamenná plochá, lehce lichoběž. tvaru, nedokončená (zřejmě při opracování rozpadlá podle vrstevních ploch), pouze břit oboustr. broušený; zelš., 74 × 30 × 9. Lit: *Sklenář 1973*, 10. - *Tab. XVI:2*.

4.2.1.4. Objekt VII (vrstva s převahou nálezů z doby halštatské). Příměs (eneolit?):

MME 6999 - střepek z prohnutě konic. hrdla nádoby s jednoduchým oblým okrajem a dvěma řadami krátkých svislých vrypů pod okrajem, na hrdle hlub. vodorov. žlábký; hn., hladký, v. 60. - *Tab. I:20*.

4.2.1.5. Objekt XVI (zahlobený, s převahou nálezů z doby halštatské). Příměs (eneolit?):

? - část sekerky dobře hlazené, černé (dle udání O. Sobotky - předána nebyla).

4.2.1.6. Objekt XIX (zbytek zahlobeného objektu) s nálezy pouze eneolitickými - střepy tenkostěnné hlaz. i hrubší silnější s důlkovanou plast. lištou, hnš., jádro střepu jemné šedé.

MME 7302-7355 - střepy, kamenná sekerka. Lit: *Sklenář 1973*, 4.

7302 zlomek dna a spodku, dno oblé, ale patrně oddělené, svžlhn. hlaz., 20, pr. dna 55. - *Tab. I:12*. - 7303 zlomek nezdobené nádoby zvoncovitého profilu. - *Tab. I:6*. - 7305 okraj jednoduchý, prohnutě rozevř., svžlhn. hlaz., 35. - *Tab. I:13*. - 7306 vodor. seříznutý a oboustr. lištov. zesílený okraj oble miskovité nádoby, svžlhn. hlaz., 40. - *Tab. I:11*. - 7307 výrazněji esovitě prohnutá tenší stěna nádoby, olivově hnš. hladká, 60. - *Tab. I:4*. - 7308 prohnutý přechod hrdla a těla s důlkov. plast. páskou, svžlhn. hladký, 30. - *Tab. I:5*. - 7309 lehce esov. prohnutá tenší stěna nádoby, svhn./cihl. hlaz., 60. - *Tab. I:8*. - 7310 hrdlo lehce nálevkov., okraj vodor. seříz., výduť odsaz., tenkostěnn., šhn. hlaz., 65. - *Tab. I:10*. - 7312 výrazně esov. prohnutá tenší stěna, jednoduchý okraj rozevř. a seříznutý, olivově hnš. hladká, 75. - *Tab. I:7*. - 7313 prohnutě rozevř. hrdlo se zesíl. okrajem, naspodu hrdla důlkov. plast. páska, šhn., 80. - *Tab. I:1*. - 7314 prohnutý přechod hrdla a těla s důlkov. plast. páskou, svžlhn., 65. - *Tab. I:3*. - 7315 nálevkov. okraj nepravidelně seříz., svžlhn. hlad., 30. - *Tab. I:17*. - 7316 nálevkovitě rozevřené hrdlo, vodorovně seříznutý a lehce ovalený okraj, konické podhrdlí, na rozhraní důlkovaná plastická páska, 80. - *Tab. I:2*. - 7317 prohnutý přechod hrdla a těla s důlkov. plast. páskou, 35. - *Tab. I:14*. - 7318 nálevkov. rozevř. hrdlo, okraj zahrocený, 30. - *Tab. I:15*. - 7319-20 rozevřené jednoduché okraje zaobl., 30, 25. - *Tab. I:16, 18*. - 7355 sekerka kamenná plochá s faset. boky; tm.zelš., dobře hlaz., 57 × 40 × 14. Lit: *Sklenář 1973*, 4, tab. XXXIII:46. - *Tab. XVI:1*.

4.2.1.7. Objekt XXX (velký zahlobený, s převahou nálezů z doby halštatské). Příměs: MME 8227-8232, 8234-8240 - střepy. Lit: *Sklenář 1973*, 4-5.

8229 esov. profil s hor. výdutí, tělo drsného bahnitého povrchu lehce odsaz. od hlaz. hrdla, pod odsazením zdvojený výčnělek, šhn., 105. (Z téže výdutě č. 8228.) - 8230 jednoduchý okraj lehce zataž., 60. - 8231 tělo špachtlované, na podhrdlí svazek vodor. žlábků, hnš., 60. - 8235 s důlkov. plast. páskou, hnš./tmšhn. hlaz., 60. - 8237 okraj až podhrdlí větší nádoby, tělo špachtlov., okraj lištov. zesíl., pod hrdlem důlkov. plast. páska, povrch bahnitý, hn.-šhn., 145. - 8239 hrubší s plast. páskou, stopy špachtlov., šhn., vnitř. hlaz. - Dále střepy hrubších silnostěnných nádob, hrubší drsný povrch (8227, 8240), věchtování či hrubší špachtlování (8232, 8238), s hrubou plast. páskou (8234).

4.2.1.8. Objekt XXXII (zbytek zahlobeného obj. s převahou nálezů z doby halštatské). Příměs eneolitu až doby bronzové: MME 8732-8737, 8739-8745 - střepy. Lit: *Sklenář 1973*, 4-5.

8732 + 8745 z výdutě vejčitého těla esovitě přecházejícího v nízké hrdlo se zesíl. okrajem, odsazené hrubší plast. páskou; okraj hlaz., tělo zdrsněně žlhn./svhn., 90. - 8734 okraj lehce rozevř. hrdla, lištovitě zesílený, povrch hn., zdrsněný vodorov. tahy, 40. - 8737 ze soudkov. těla s plast. páskou členěnou vrypů nad nejv. výdutí, masivní, drsný blátivý povrch žlš., 60. - 8739 zesílený okraj hrubě tvarov., povrch hn. nehlaz., 30. - 8742 s nalepeným okrouhlým konkávním pupkem, hnš. nehlaz., 35. - 8743 ze soudkov. těla s plast. páskou nad nejv. výdutí, masivní, hn. povrch, stopy vodorov. špachtlování, 60. - 8744 zlomek dna a spodku hrubší nádoby s prstenc. až kuželov. plnou podstavou různě tvarov., povrch hnš. blátivý, 40, pr. podstavy asi 140.

4.2.1.9. Objekt XXXIII, příměs:

MME 10065 - kamenný nůž na jednom konci zahrocený, hřbet ohlaz., břit vybroušený a hlaz., profil mandlovitý; břidlice zelš., 112 × 32 × 8. - *Tab. XVI:3*.

4.2.1.10. Sběry na Homolce (O. Sobotka, 1964)

a/ MME 754 - sekerka kamenná plochá, d. 76. Lit: *Sklenář 1966*, 10, tab. III:72.

b/ MME 755 - sekerka kamenná plochá, d. (68). Lit: *Sklenář 1966*, 10, tab. III:73.

4.2.2. Eneolit v nejbližším okolí Homolky

Pro srovnání uvedme, že přítomnost eneolitického osídlení v tomto prostoru dokládá především nález sídlištní jámy porušené melioračním průkopem na poli ppč. 125 mezi Ovčáry a Homolkou (pod tzv. Brožovou Homolkou) s keramikou středního eneolitu (badenská/řivnáčská) včetně čerpáčku a zlomků rohatých uch v roce 1964 (MME ič. Pr 6681–6737; *Sklenář 1969b*; *týž 1982*, 334). Střepey staršího až středního eneolitu pocházejí ze sběrů mezi jz. koncem Ovčár a Homolkou (MME 13723; *Sklenář 1973*, 26, XXXVIII:13; *týž 1982*, 334; v této práci *tab. I:9*) nebo z různých míst v sousedních Nedomících (MME 9064, 10952–3; *Sklenář 1973*, 5, 16, XXXVIII:21; *týž 1982*, 292–294), v jednom případě ze sídlištní jámy (nedochováno; *Sklenář 1982*, 293); z Nedomíc pochází také středoeneolitický kamenný broušený nůž (MME ič. 10843; *Sklenář 1973*, 12; *týž 1982*, 294).

Relevantní pro interpretaci osídlení Homolky jsou dále mladoeneolitické nálezy kultury s keramikou zvoncovitých pohárů, v této oblasti velmi bohatě zastoupené; přímo na katastru Ovčár ani Křenku není dosud žádné její pohřebiště, je tu ale významná poloha V boroví, odkud známe jednak žárový? hrob zničený při těžbě písku v roce 1965 (obsahoval zdobený zvoncovitý pohár, čtyřlícovou amforu, další střepey a patrně i plochou kamennou sekerku; MME ič. 756, 6202–3, 9374–5; *Sklenář 1966*, 10, 35, III:74, XXXI:1162; *týž 1973*, 6; *týž 1982*, 336), jednak džbánek snad z jiného hrobu (MME ič. 10921; *Sklenář 1973*, 15, XXXIX:3; *týž 1982*, 336). Ze západního okraje Nedomíc pochází část nezdobeného zvoncovitého poháru (MME ič. 10945; *Sklenář 1973*, 15; *týž 1982*, 292), z polohy U malého průhonu potom kostrový hrob se střepey a pazourkovými artefakty (uložení dnes neznámé).

Tyto poznatky doplňují ojedinělé nálezy eneolitických kamenných sekerek a sekeromlatů, obvykle přesněji nelokalizované, z ovčárského i sousedních katastrů; výjimku tvoří plochá sekerka s fasetovanými boky, sběr na cestě na západním okraji obce Křenku (MME ič. 10871; *Sklenář 1973*, 13, XXXIII:40; *týž 1982*, 171) a zlomek podobné jako příměs v sídlištní jámě doby římské jižně od silnice Ovčáry–Chrást (MME ič. 9013, v této práci *tab. XVI:6*), pak jiná nalezená s uchem z výdutě amfory na poli u Ovčár východně od lesa Na Kopě (MME ič. 13721–2; *Sklenář 1973*, 26, XXXIII:16; *týž 1982*, 335), odkud je i štípaná industrie pazourková a křemencová a středoeneolitická sekerka (tesla) typu Slánské hory (MME ič. 22432–7; *Sklenář 1989*, 12, LXXX:11, LXXXV:11), z polí při okraji tohoto lesa pochází také několik plochých sekerek zčásti neolitických a zdobený okrajový střep zvoncovitého poháru (MME ič. 18456–64; *Sklenář 1982*, 335; *týž 1985*, 18, LV:6, 18, LVI: 3,8,11,12, LXIII:2).

4.3. Osídlení starší až střední doby bronzové

Sporadické doklady, porušené pozdějším osídlením, lze zčásti přiřít kultuře únětické, příp. i mohylové středodunajské.

4.3.1. Starší až střední doba bronzová na Homolce

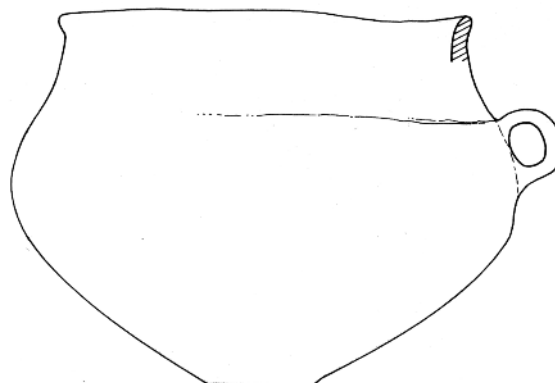
(4.3.1.1.) Homolka, severní polovina (Brožova Homolka). Žárový hrob – urna (MME 10967), v ní 320 ccm středně velkých a velkých, dokonale spálených lidských pozůstatků. Původ: viz výše kap. II. – do MBL darováno 1927, nálezové okolnosti neznámé. Lit: ArARÚ 1301/35, 1781/43; *Sklenář 1973*, 16, obr. XL:7; *týž 1982*, 168; antropologický posudek: RNDr. H. Hanáková (NM), 18. 1. 1985.

Pozn.: Kvůli zcela atypickému oušku je tato nádoba někdy uváděna jako únětická a proto podmínečně zařazena i zde, ale podle tvaru těla nádoby a povahy nálezu (žárový hrob) jde spíše o kulturu bylanskou. – MME 10967 (pův. MBL 179/1238, pak MKL 272) – nádoba mísovitá, nezdobená, s malým páskovým uchem na podhrdlí, tm.šhn., v. 122–133. – *Obr. 10*.

– NM, antropologické oddělení: několik zlomků mozkovny, diafýzy a hlavice dlouhých kostí a blíže neurčitelné zlomky, náležející nejspíše dospělé osobě neurčeného stáří a pohlaví.

4.3.1.2. Objekt VII (vrstva pod ornici, s převahou nálezů z doby halštatské), příměs: MME 7013 – střep 7013 – z výdutě mírně vakovitého? profilu s masivnějším páskovým uchem těsně nad zaobleným lomem; povrch šedý nehlaz. blátivý, 75. (Doba bronzová? eneolit?) – *Tab. X:17*.

4.3.1.3. Objekt XXX (velký zahloubený, s převahou nálezů z doby halštatské). V částech mimo výzkum MME výrazná příměs eneolitu a doby římské, dále též: MME 8395–8401 – střepey 8395–8401 hrubší atyp. střepey, jeden nevýrazně prstov., jinak hrudkovitý povrch.

Obr. 10. Křenek-Homolka, nádoba inv. č. MME Pr 10967

4.3.1.4. Objekt XXXII (zbytek zahloubeného objektu s převahou nálezů z d. halštatské). Příměs: MME 8746–8748 – střepy.

8746 z mísovité nádoby s oble rozevř. spodkem, prohnuté rozevřené hrdlo odsazeno lomem; tmš. lešt., 80. – *Tab. X:19.* – 8748 prohnuté a rozevřené hrdlo žlhn.–olivové barvy, lešt., 30. – *Tab. X:18.*

4.3.2. Starší až střední doba bronzová v blízkém okolí Homolky

MME 13724–13725 – střepy, mezi jižním koncem obce Ovčár a Homolkou (pod ní), sběr M. Macháček 1969. Lit: *Sklenář 1973*, 26, tab. XL:34 (13725).

13724 prohnuté hrdlo větší nádoby s plast. páskou na rozhraní s podhrdlím; šedý, 90. (Doba bronz.) – *Tab. X:20.* – 13725 z hrdla a výduti mísov. nádoby s výrazně prohnutým a rozevřeným hrdlem, na lomu mezi ním a tělem výčnělek; tmhnš., 60. (Kult. únětická.) – *Tab. X:21.*

4.4. Osídlení od pozdní doby bronzové po dobu laténskou

První ze dvou hlavních období osídlení Homolky s těžištěm v době halštatské (proto zde označováno kvůli stručnosti souborně jako „doba halštatská“) je vyhrazeno případné budoucí publikaci ve druhé, samostatné části této zprávy. Na tomto místě možno jen připomenout, že část materiálu z Homolky použila ve své práci M. Fridrichová (*Fridrichová 1969*).

4.5. Osídlení doby římské

Toto období představuje druhý vrchol osídlení Homolky a souvisí s hustou sítí lidských sídel a pohřebišť doby římské v celé širší oblasti Neratovicka (zejména Tišice–Mlékojedy).

4.5.1. Doba římská na Homolce

Doba římská je zastoupena značným množstvím sídlištní keramiky, jež podle Eggersovy klasifikace v modifikovaném pojetí K. Motykové-Šneidrové (*Motyková-Šneidrová 1967*; srov. *Droberjar 1999*; *Salač 2008*, hl. 40) náleží v naprosté většině starší době římské (dále DŘst) stupni B2, zejména jeho mladší fázi a přechodu do počáteční fáze mladší doby římské (dále DŘml) C1, a to jak v objektech (byť porušených a tedy neplnohodnotných, jak bylo výše uvedeno), tak v povrchových (resp. druhotně deponovaných) sběrech. Naproti tomu materiál datovatelný do plné DŘml se vyskytuje prakticky pouze ve sběrech, nespojených se žádným objektem. Podle novějšího pojetí (srov. *Droberjar 2008a*) spadá celý obsah sídliště na Homolce do střední doby římské (B2, B2/C1).

Z dochovaných poznatků vyplývá, že na této výšině existovala zhruba mezi druhou polovinou 1. a koncem 2. stol. po Kr. větší osada, patřící k severní středočeské zóně labsko-germánského (svébského) okruhu (*Droberjar 2008a*, 13), s řadou sídlištních objektů, z nichž byly záchrannými akcemi zastíženy pouze zbytky objektů zahloubených (případně sloupové jámy či kúlové jamky povrchových objektů byly skrývkou zničeny, v zahloubených objektech nebyly zpozorovány), a patrně i s jednoduchou železářskou výrobou (nálezy strusky). Vyvýšená poloha osady nepatří v tomto období k nejběžnějším, typická je ovšem bezprostřední blízkost vodních toků (velkého i menších). Určitý význam této osady naznačuje blízkost k neratovickému brodu přes Labe resp. ke známým, o něco starším sídlištním a pohřebním lokalitám u Mlékojed (rovněž na břehu labského ramene, DŘ A–B1) a Tišic na témže (severním) břehu Labe. O případném využívání lokality po počátku mladší doby římské se nedochovaly jednoznačné informace.

4.5.1.1. Objekt I – keramika halštatská, ojedinělá příměs DŘ (st?): MME 6789 – střep 6789 ze spodku nádoby s hustými svislými žlábkami ostře rytými; hnš., 40.

4.5.1.2. Objekt II – převaha materiálu DŘst, resp. B2 až B2/C1, nad halštatským. Lit: *Sklenář 1973*, 4, tab. XLIX:3, 9, L:15.

MME 6791–6793, 6797–6805 – střepy

6791 zlomek „svébského hrnce“ se zataž. ústím a okrajem vodor. ven vytaž., mezi podhrdlím a výdutí nepravidelná vodorov. rýha, na výduti (a spodku?) řídké svislé rýhování; hnš., 75. – *Tab. II:1.* – 6792 z vakovité nádoby s víceméně konickou horní částí a nízkým rozevř. okrajem; tm.hnš., 50. – 6793 z hrdla mísov. nádoby s oble zesíl. okrajem, hrdlo odsazeno od okraje i od podhrdlí vodor. rýhou; tmš.–čn. hlaz.–lešt., 25. – *Tab. II:7.* – 6797 z těla nádoby zdobené křížicemi se vodor. a šikmo svis. rýhami; šhn./čnš., 60. – 6799 obdobný jako 6791, ale bez výzdoby, tmš., 40. – 6800, 6802 z výdutě a spodku nádoby zdob. svislým obloukovým hřebenováním (hřeben); šhn., 75. – *Tab. II:3.* (Zařazení č. 6803 nejisté.)

4.5.1.3. Objekt IV – halštat, ojedinělá příměs DŘst:

MME 6848 – zlomek teriny s vysokým lehce konic. hrdlem odsazeným od podhrdlí, zevně zesíl. okraj; šcn. hlaz., 50. – *Tab. II:2.*

4.5.1.4. Objekt V – keramický materiál ze závěru DŘst prakticky bez příměsí (zajímavým starším prvkem je tu ale spona stupně B1). Lit: Sklenář 1973, 4, tab. a) XLIX:15, b) XLVII:2, 22, 23; XLVIII:2–4; XLIX:2, 6, 12–14; L: 26; c) XLIX:10.

a) MME 6859 – nádoba

6859 miska s nálevkov. tělem, odděl. od válcov. nižšího hrdla nepravid. vodor. rýhou, okraj oblý, zesíl.; čnš. hlaz., 70, ú. asi 115 (jen asi 1/5 obvodu zachov.), podstava 40–45. – *Tab. II:4.*

b) MME 6860–6887, 6889–6921 – střepy

6860, 6875, 6876, 6878, 6883, 6891, 6892, 6893, 6895, 6909, 6911, 6912, 6914, 6915, 6919 okrajové střepy růz. nádob nehla. i hlaz., 20–60. – *Tab. III:11 (6860), II:14 (6876), III:13 (6878), II:9 (6883), III:12 (6891), IV:10 (6892), III:8 (6893), III:7 (6895), IV:3 (6911), III:6 (6912), IV:9 (6914), IV:8 (6915), IV:7 (6919).* – 6861 z mísov. nádoby s vodor. ven vyklop. okrajem, nezdob.; tmš., 85. – 6862 z mísy s ovalným okrajem, nezdob.; tmš., 70. – 6863 z okraje až podhrdlí „svébského hrnce“ s oblým tělem a šikmo dovnitř seříz. okrajem, od výdutě dolů pod vodor. rýhou nepravidelně řidší svislé rýhov.; zelš. hlad., 80. – *Tab. III:2.* – 6864 z max. výdutě mísov. nádoby zdob. na spodku šikmi svislým a obloukovým hřebenováním, nad nímž na max. výduti a nad ní 2 oběžné hlubší vodor. rýhy; svhn. hlad., 60. – *Tab. II:12.* – 6865 z těla, oválné prstové vrypy ve svislých řadách; hnš., 60. – *Tab. II:11.* – 6866, 6868 ze spodku jedné a téže nádoby, mřížovitě rýhov.; svchn./tmš., 60. – *Tab. III:4 (6868).* – 6867, 6871, 6884 z výduti a spodků nádob s řidším nepravid. svislým rýhováním; čnš. hlaz., 65; hnš. hlad., 50; hn.–šcn., 90. – *Tab. II:8 (6867), II:16 (6871), III:1 (6884).* – 6869 část dna a spodku nádoby; hnš., 35. – 6870, 6872, 6880, 6898, 6900 (navíc s vodor. rýhou nad oblouky), 6910 z výduti nádob zdob. obloukovým hřebenováním; šhn. hlaz., 65, 40, 50, 40. – *Tab. II:5 (6880), II:6 (6898), IV:6 (6900); IV:5 (6910).* – 6873, 6875 z hrdla a podhrdlí nádob; hnš. – *Tab. III:10 (6875).* – 6874, 6897 z těla nádob, nepravidelně se křížící rýhy; hn./š. hlad., 55, 60. – *Tab. II:15 (6874), II:10 (6897).* – 6877 z těla zdob. řidkými svislými rýhami; hnš., hrubší. – 6879 z mísov. nádoby s ven vyhnutým okrajem, nezdob.; čnš. hlaz., 55. – *Tab. III:5.* – 6881 z okraje až podhrdlí nádoby s oblým tělem a šikmo dovnitř seříz. okrajem, od výdutě dolů nepravid. svisle rýhov.; zelš./tmš. hlaz., 60. – *Tab. III:14.* – 6882 z okraje až spodku „svébského hrnce“ s baňatým oblým tělem, zataž. ústím a nízkým rozevř. okrajem, od výdutě dolů nepravid. svisle rýhov.; hn.–šcn. hlaz., 80. – *Tab. IV:1.* – 6885, 6886 s hustým hřebenováním? svislým rýhováním; hn.–šhn. – 6894 z mísov. nádoby s baňatým oblým tělem a vodor. seříz. okrajem, od výdutě dolů hustě svisle rýhov.; zelš.–tmš. hlaz., 45. – *Tab. II:17.* – 6899 se zesíl. okrajem a vodor. rýhou na podhrdlí; čn. hlaz.–lešt., 30. – *Tab. II:18.* – 6901, 6904, 6905, 6908 zlomky uch džbánovitých amfor („dvojuchých džbánů“), průřez oválný až plankonvexní; hnš., hrubší. – 6902 se 2 vodor. řadami trojúheln. vrypů; hnš. hlaz., 20. – *Tab. IV:4.* – 6913 z okraje oble zataž. misky, pod oblým okr. rýhy a níže mělké nepravid. ovál. vrypy; hnš. hlad., 50. – 6916 z výdutě, ovál. prstové vrypy v řadách; tmhnš. hlad., 40. – *Tab. IV:14.* – 6917 z výdutě, mělké nepravid. ovál. vrypy; š./čnš. hlad., 30. – *Tab. IV:13.* – 6918 s vodor. žlábkem na max. výduti, pod ním řidší svislé rýhov.; čn. hlaz.–lešt., 25. – *Tab. IV:2.* – 6920 z výduti, pod vodor. rýhami nepravidelně rozlož. mělké nehtové vrypy; hn. hlad., 40. – *Tab. IV:15.* (U střepů 6887, 6901 určení nejisté, 6888 laténský.)

c) MME 6938–6939 – střepy

6938 část okraje až výdutě větší džbánovité amfory s masivním páskovým uchem od okraje k max. výduti; šedá–hnš., hladší, 130. – *Tab. III:9.* – 6939 z okraje až výduti kulovitého hrnce se zataž. ústím a lehce zesíl. a šikmo dovnitř seříz. okrajem, na výduti řidké svislé rýhy; hn.–šhn., okraj. pás hlaz., výduť nehla., 100. – *Tab. III:3.*

d) MME 25452–25461 – střepy

25452 s vodor. žlábkem na max. výduti, pod ním řidší svislé rýhov.; čn. hlaz.–lešt., 50. – *Tab. IV:20.* – 25453 ze spodku nádoby s nepravid. svislým rýhováním; svhn./š., 65. – *Tab. IV:17.* – 25454 z těla zdob. obloukovým hřebenováním; tmhn./tmš., 45. – *Tab. IV:23.* – 25455, 25458, 25460 okrajové střepy růz. nádob hlaz., 20–60. – *Tab. IV:11 (25455), IV:22 (25458), IV:12 (25460).* – 25456 z mísy s ovalným okrajem, hrdlo odsazeno od okraje i podhrdlí; tmšhn., hrdlo vic hlaz., 55. – *Tab. IV:18.* – 25457 z těla zdob. nepravidelně se křížícími rýhami; šhn./čnš. hlad., 70. – *Tab. IV:19.* – 25459 z okraje až výduti mísov. nádoby se zataž. ústím, zdob. na spodku obloukovým hřebenováním; svšhn. hrubě hlaz., 55. – *Tab. IV:21.* – 25461 zlomek dna cedníku; hnš., zevně hlad., 50 × 50. – *Tab. IV:16.*

e) MME 6922 – spona (typ Almgren 19a1, DŘst B1). Lit: Droberjar 2008b, 103.

6922 spona bronzová, výrazně členěná s plným zachycovačem, vinutí a jehla odlomeny; hnz. patina, 49. – *Tab. XVI:17.*

f) MME 6923–6924 – jehlice (typ Beckmann IV, DŘst B)

6923 jehlice s dvojkonicky kulovitou hlavicí; bronz korodovaný, d. pův. 120, pr. hlavice 5. – *Tab. XVI:13.* – 6924 jehlice s kulovitou hlavicí; bronz silně korodovaný, 65, pr. hlavice 3. – *Tab. XVI:14.*

4.5.1.5. Objekt VI – DŘst (B2, příp. B2–C1) bez halštatské příměsí. Lit: Sklenář 1973, 4, tab.: a) XLVIII:7,12; XLIX:4,8,17; L: 25,27,28; LII:14.

a) MME 6940–6966 – střepy

6940 profil mísovité nádoby s ostře prohnutou max. výduti, konic. hrdlem odsazeným rýhou a s rozevř. okrajem; čn. hlaz.–lešt., 65. – *Tab. V:6.* – 6941 spodek pohárku; čn. lešt., 35. – 6942 profil mísovité nádoby s horní výduti a nízkým válcov. hrdlem; čn. hlaz.–lešt., 65. – *Tab. V:7.* – 6943, 6944, 6948 z okraje až výduti nádob se zataž. ústím, zdob. na výduti obloukovým hřebenováním; okraj odsazen žlábkem, tmšhn. hlad., 55; okraj šikmo dovnitř seříz., šhn. hlaz.–lešt., 70; tmšhn. hlad., 80. – *Tab. V:3 (6943), V:11 (6944), V:14 (6948).* – 6945 z výdutě zdob. střídavými

rovnými a klikatkovými vodor. pásy proved. radélkem; čn. lešt., 45. – *Tab. V:8.* – 6946, 6953 z výdutí zdob. radélkováným pásem (meandr?); čnš. hlad., 55; okrově zelš. hlaz., 35. – *Tab. V:9* (6946), *V:13* (6953). – 6947 z okraje nádoby se zataž. ústím, zesíl. okrajem, na těle hřeben. rýžky; tmšhn. hlaz., 60. – *Tab. V:10.* – 6949 z těla zdob. hřebenováním v půlobloučcích a skupinou důlků; čnš. hlaz., 40. – *Tab. V:1.* – 6950 z dna a nálevk. spodku, spodek hustě zdob. prstovými vrypy; šhn. hrubší, 45. – *Tab. V:15.* – 6954 z těla větší nádoby zdob. obloukovým hřebenováním; hnš., silně otřelý. – 6957 z okraje oble nálevkov. cedníku; šhn., 35. – *Tab. V:17.* – 6958 z těla zdob. obloukovým hřebenováním; svšhn., 40. – *Tab. V:2.* – 6959 z těla zdob. vrypy mandlov. tvaru; žlš. hlaz., 35. – *Tab. V:18.* – 6960 z těla zdob. jemnějším hřebenováním; hnš. – 6961 z nádoby zdob. meandrem ze zdvojené linie provedené radélkem; tmš. hlad., 25. – *Tab. V:16.* – 6962 z masiv. provrtané „nožky“; cihl. oranž.hn., 35. – 6963 z těla zdob. nepravid. hrubými okrouh. prstovými vrypy; cihl. čvhn., 50. – 6964 z těla a spodku, tmš., 20. – 6965 z polokulov. misky se zataž. okrajem; tmšhn., 40. – *Tab. V:5.* – 6966 z těla zdob. klikatkovým i j. hřebenováním; tmšhn. hladký, 35. – *Tab. V:12.*

b) MME 6967–6975 – různý materiál (DŘ?)

6968 přeslen keramický, okrouhlý, tvaru kuželovitého konvexkonkávního se středovým průvrtem; svhn. hladký, v. 16, pr. 45–50, pr. průvrtru 7. – *Tab. XVI:9.* – 6969 cívka keramická okrouhlá, s podélným průvrtem, 1 konec odlomen, druhý ven konicky seříznutý a konkávně vyhloubený, tělo podélně konkávně prohnuté; tm.hnš. hlazená, d. 33, pr. koncové plochy 30, pr. průvrtru 5. – *Tab. XVI:8.* – 6970 korálek keramický tvaru pravidelné kostky se zaoblenými hranami a lehce konkávními boky, provrtaný; sv.šhn. hlazený, d. strany 15–20, pr. průvrtru 2. (Pozn.: může patřit do obj. V.) – *Tab. XVI:12.*

6971, 6972 dva zlomky plechu zdob. hustým rýhováním, snad z nádoby? bronz, tmzel. patin., š. (23–25). – *Tab. XVI:11* (6972).

6973 hrot z diafysy dlouhé kosti, dobře vyhlazený, s kloubní hlavicí na opač. konci; 125. – *Tab. XVI:4.* – 6974 vřetenovitý nástroj s oběma konci zahrocenými, v průřezu kulatými, vyhlazenými (kratší trnovitě zúžený jako k zasaz. do násady/ratiště?, střední část seřezaná do nepravid. šestibokého průřezu; kost, 77. – *Tab. XVI:5.* – 6975 zlomek hrotu z kosti, dobře ohlazeného, plný oválný průřez, d. (46). – *Tab. XVI:18.*

4.5.1.6. Objekt VII. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLVIII:6.

a) MME 7014, 25463 – střepy (DŘst)

7014 ze spodku nádoby, zevně husté svislé prstové vrypy ve víceméně vodor. řadách; hnš., 25. – *Tab. VI:1.* – 25463 ze spodku nádoby, řídkší nepravidelné svislé rýhování; svšhn., 40. – *Tab. VI:2.*

b) MME 7012 – brousek (DŘ?)

7012 brousek tyčinkový, čtverc. průřezu, střed konkávní, zaoblené hrany, přeražený; jemný pískovec, sv.šedý, 135 × 35 × 25.

4.5.1.7. Objekt VIII – keramika DŘst (B2) bez příměsí. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. a/ XLVIII:10; L:22–24.

MME 7015–7028 – střepy

7015 z profilu mísov. nádoby (teriny) s konic. hrdlem odsaz. od vyklenuté nálevk. spodku s výraz. hor. výdutí, okraj ven vyklopený i seříznutý; oboustr. čn. hlaz., 60. – 7016 z konic. hrdla mísov. nádoby, lištou odsazeného od spodku s hor. výdutí, okraj lištov. zesílený; čn. hlaz., 35. – 7017 z těla větší nádoby s výzdobou nepravid. se křížících rýh ostře rytých; hnš., 95. – *Tab. VI:4.* – 7018 ze stěny s otřelým hřebenováním v koncentrických půlobloučcích; hnš. nehla., 30. – *Tab. VI:6.* – 7019 z přechodu dna a spodku, nad podstavou vodorov. pás nepravid. nezřetel. žlábků, výše stěna zdob. svislým rýhováním; šhn., 40 (+ z téže nádoby je č. 7022, 7027, 7028). – *Tab. VI:7.* – 7020 z těla zdob. kapkovitými důlky (otisky špachtle); hnš. nehla., 55. – *Tab. VI:5.* – 7021 z oblé mísov. nádoby s nízkým rozevř. okrajem stupňovitě odsaz.; hnš. hlaz., 65. – *Tab. VI:8.* – 7023 z těla s konic. hrdlem stupňov. odsazeným od oblé výdutí; tmhnš. hlaz., 60. – 7024 z oble vyduté nádoby se zataž. ústím a nízkým, nálevkovitě vzen vyklop. okrajem, tenší; tmš., 50. – 7025 z nádoby zdob. řídkými svislými rýhami; sv.šhn. hrubší, 50. – *Tab. VI:3.*

4.5.1.8. Objekt IX – DŘst (B2) s malou příměsí halštat. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. a) XLVIII:5; XLIX:1–16; L:33.

a) MME 7031–7074 – střepy DŘst

7031 část mísov. nádoby s odsaz. lehce nálevk. hrdlem a rozevř. lištovitě zesíl. okrajem, 90–95, pr. podstavy 70. – *Tab. VII:7.* – 7032 z nádoby oblého těla se zataž. okrajem šikmo dovnitř seříz.; ščn.–svhnš., uvnitř čnš., 70. – *Tab. VII:14.* – 7033 z mísov. nádoby s lehce zataž. ústím, okraj oblý, zesíl.; okraj tmš., tělo svhn. hlaz., uvnitř čnš. hlaz., 70. – *Tab. VII:15.* – 7034 z hrncovité nádoby se zataž. ústím a okrajem šikmo dovnitř seříz., výzd. oblouk. hřebenováním; čn.–čnš., hlaz.–lešt., 85. – *Tab. VI:9.* – 7035 z mísov. nádoby bombov. těla, okraj šikmo dovnitř seříz.; hn.–čnhn., 50. – *Tab. VII:18.* – 7036 jednoduchý zaoblený okraj misky(?), 25. – *Tab. VII:5.* – 7037 z těla zdob. hustým hřebenováním; šhn. – 7038 z bombov. nádoby, okraj oblý, příčně přesekáv.; hn. hlaz., 30. – *Tab. VI:14.* – 7039 z mísov. nádoby s horní výdutí, okraj oblý, ven zesílený; tmš. hlaz., 75. – *Tab. VII:10.* – 7040 z mísov. nádoby s horní výdutí, okraj oblý, ven vyklop., zevně seříz.; čn. hlaz.–lešt., 50. – *Tab. VII:19.* – 7041 z bombov. nádoby, okraj oblý, zesíl. a rozevř.; čn. hlaz.–lešt., 45. – *Tab. VII:17.* – 7042 z těla nádoby zdob. vodor. prstovými vrypy ve vodor. i svis. řadách; svhn., 50. – *Tab. VII:21* (Obdobnou výzdobu po celé ploše mají zlomky z těl nádob č. 7051, 7053, 7063, 7072, 7073.) – 7043 z těla nádoby zdob. křížícím se oblouk. hřebenováním; hn., 50. – *Tab. VI:13.* – 7044 z těla nádoby zdob. oblouk. hřebenováním, nad ním vodor. rýha; hn.–tmš. hlad., 40. – *Tab. VI:12.* – 7045 z podstavy a spodku nádoby zdob. řídkými šikmo svislými rýhami; šhn., uvnitř čnhn., hladký, 70. – *Tab. VI:11.* – 7046 z horní výdutě nádoby (teriny?) zdob. meandrovým vzorem (vodorov. dvojřadé radélkov. linie v kombinaci s jednoduchou vodor. rýhou); oboustr. čn. hlaz., 60. – *Tab. VI:10.* – 7047 z podstavy a spodku nádoby; sv.šhn., 30, pr. podstavy 45–50. – 7049 z bombov.

nádoby, okraj oblý, rozevř., zevně seříz.; šhn. hlaz., 60. – 7050 z mísov. nádoby, okraj oboustranně šikmo do horní hrany seříz.; svhn. hlaz., 30. – *Tab. VII:6.* – 7054 z těla nádoby zdob. oblouk. i svislým hřebenováním; šhn. velmi otřelý, 65. – *Tab. VII:3.* – 7055 z těla nádoby zdob. řídkým svislým a šikmým rýhov., nad ním vodor. rýha; šhn.-hnš. hlad., 80. – *Tab. VII:9.* – 7056 z těla zdob. svislým řídkým rýhováním (obdobně zdob. č. 7064, 7074). – 7057 z mísov. nádoby s horní výdutí, zataž. ústí, okraj oblý, ven vyklop.; čnš. hlaz., 60. – *Tab. VII:16.* – 7059 ze spodku nádoby zdob. svislým a šikmým rýhov.; šhn., 45. – *Tab. VII:4.* – 7060 z podstavy a spodku nádoby zdob. vodor. prstovými vrypy ve svis. řadách; svšhn., nad podstavou tmšhn. hladký pás, 110. – *Tab. VII:20.* – 7062 z podstavy a spodku nádoby zdob. hustým hřebenováním ve svislých pásech; hnš., 40. – *Tab. VII:2, 8.* – 7065 z mísov. nádoby se zataž. ústím, okraj ven vodor. vyklop., zevně kolmo seříz.; čnš. hlaz., 45. – *Tab. VII:11.* – 7066 část těla bombovité nádoby se zataž. ústím a okrajem šikmo dovnitř seříz., výzd. otisky špachtle; hnš. (shodný s *tab. VII:14.*) – 7067 z těla nádoby zdob. oblouk. hřebenováním, nad ním vodor. rýha mezi podhrdlím a výdutí; tmšhn. hlaz., 50. – *Tab. VII:1.* – 7068 zlomek přepálené nádoby. – 7069 z mísov. nádoby, okraj oblý, zesíl.; čn. hlaz., 50. – *Tab. VII:12.* – 7070 část podstavy a spodku nádoby zdob. hřebenováním ve svislých pásech; hn. až hnčn., 100. – *Tab. VII:13.* (obdobnou výzdobu má č. 7061.) – 7071 z oblé mísy se zataž. okraje, šikmo dovnitř oble seříz., šhn., 65. – *Tab. VIII:3.*

b) MME 7075–82 – zvířecí kosti (obratel, jinak vesměs štěpiny; prý zde byla i část lebky s očnicí – nedochována); struska, mazanice.

4.5.1.9. Objekt X – DŘst bez příměsí. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLIX:7; L:29,31.

a) MME 7088–7115 – střepy

7088 z misky s nálevk. spodkem a spíše kolmým hrdlem, okraj oblý; čn. lešt., 40. – *Tab. VIII:16.* – 7090 část hrdla a podhrdlí vázovitě? nádoby s konic. podhrdlím, odsaz. vodor. žebrem a rýhou od nálevk. rozevřeného hrdla; š.-tmš. nehla., 70. – *Tab. VIII:9.* – 7091 z teriny s výdutí odděl. od konic. hrdla lištou mezi 2 rýhami, okraj ven vyklop., pod ním nasazeno sloupkové ucho odděl. průřezu až k podhrdlí, kolem spod. kořene ucha 3 (2 zachov.) kuželov. výčňelky; čn. lešt., 80. – *Tab. VIII:1.* – 7092 z oblé mísy se zataž. okrajem šikmo dovnitř seříz. a důlkovaný (prst. vrypy), na těle stopy rytých křivek; pod okrajem pás čnš. lešt., tělo šedé hrubší, 90. – *Tab. VIII:4.* (Obdobný je zlomek č. 7108.) – 7093 z mísov. nádoby s výraz. výdutí, odděleným hrdlem a rozevř. okrajem; čnš. hlaz., 45. – *Tab. VIII:10.* – 7094 z mísov. nádoby s konic. hrdlem stupňovitě odsaz. od těla s výraz. výdutí; tmš. hlaz., 95. – *Tab. VIII:2.* – 7095 z podhrdlí a hrdla nálevk. rozevřeného; čnš.-šhn. lešt., 40. – 7096 z prohnutě rozevř. hrdla nádoby s kyjov. zesíl. okrajem; hn.-tmš. nehla., 60. – *Tab. VIII:8.* – 7097 z nádoby (teriny) s hrdlem stupňovitě odsaz. od těla, okraj lehce rozevř.; čn. lešt., 35. – *Tab. VIII:18.* – 7098 z nádoby s válcov. hrdlem, okraj nálevk. rozevř., tělo od hrdla odděl. vodor. rýhou oboustr. lemovanou důlky; oboustr. čn. lešt., 50. – *Tab. VIII:6.* – 7099 z nádoby s konic. hrdlem a zesíl. rozevř. okrajem; hnš. hlaz., 30. – *Tab. VIII:14.* – 7100 z těla nádoby zdob. vodor. prstovými vrypy ve vodor./svis. řadách; tmš. hrubší, 90. – *Tab. VIII:5.* (Obdobně č. 7104, 7111). – 7101 z nádoby zdob. obloukovým hřebenováním; čnš., velmi otřelý. – 7105 z mísy s lehce zataž. a faset. okrajem; čnš. hlaz., 40. – *Tab. VIII:17.* – 7112 zlomek hrdla a zesíl. okraje; čn. lešt., 20. – *Tab. VIII:15.* – 7113 z prohnutě rozevř. hrdla nádoby; šhn. hlaz., 45. – *Tab. VIII:12.* – 7114 z mísov. nádoby esov. profilu, rozevř. okraj důlkováním „tordován“; čnš. hlaz., 40. – *Tab. VIII:11.* – 7115 z prohnutě rozevř. hrdla nádoby; čn. lešt., 35. – *Tab. VIII:7.*

b) MME 7116–7117 – 2 zvířecí zuby.

c) struska četnější, těžší i lehčí, sklovitě nazelenalá, většinou se objevující na povrchu objektu po skrývce (DŘ ?) – nedochována (recentní?).

4.5.1.10. Objekt XI – DŘst (B2 event. B2/C1) bez příměsí. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLVIII:13; L:21.

a) MME 7118–7149 – střepy

7118 z mísovité nádoby vejčitého profilu s nízkým vyhnutým okrajem; čn. hlaz., 70. – *Tab. VIII:33.* – 7119 z nádoby oblého profilu se zataž. ústím a ven vyhnutým zesíl. okrajem; oliv.-hn. hlaz., 60. – *Tab. VIII:29.* – 7120 z výrazné výdutí teriny s výzdobou dvojřadého radélkovaného meandru; čn. lešt., 40. – *Tab. VIII:19.* – 7121 z větší nádoby se zataž. ústím a nálevkovitě rozevř. okrajem; tmhn.-čn. hlaz., 70. – *Tab. VIII:31.* – 7122 z mísovité nádoby s lehce zataž. ústím a vodor. zaobleným okrajem; čn. hlaz., 55. – *Tab. VIII:26.* – 7123 ven vyhnutý zesíl. a profil. okraj; čnš. hlaz., 35. – *Tab. VIII:32.* – 7124 z nádoby oblého profilu se zataž. ústím a ven vyhnutým okrajem; hn. hlaz., 30. – *Tab. VIII:30.* – 7126 z výdutí nádoby oble dvojkoníc. těla s hrdlem odsaz. 2 vodor. šir. žlábků, tmš., 50. – *Tab. VIII:28.* – 7127 z nádoby oblého profilu se zataž. ústím a zahroc. okrajem, ve stěně okrouhlé otvory (cedník?); šedý nehla., 40. – *Tab. VIII:22.* – 7128 z výdutě nádoby zdob. hřebenováním; hn. až čn., uvnitř oliv., hlaz., 90. – *Tab. VIII:20.* – 7129+7149 dva zlomky z plochého okrouhlého? talíře s prostou oblou hranou; hnš. nehla., d. 80. – *Tab. VIII:23* (7129). – 7131 z podhrdlí masivní nádoby; čnš. lešt. – 7137 z mísov.? nádoby se silně zataž. ústím a lehce nálevk. nízkým okrajem, 20. – *Tab. VIII:24.* – 7142 ze spodku nádoby zdob. svislým hřebenováním; šhn. až čn., uvnitř čn., 90. – *Tab. VIII:21.* – 7143 ze spodku a podstavy menší nádoby tenkostěnné; hnš., 20, pr. podstavy asi 30. – 7144 z nádoby se zataž. ústím a ven vyhnutým okrajem; šedý nehla., 40. – *Tab. VIII:27.* – 7145 z mísovité nádoby se zataž. ústím a vodor. seříz. okrajem; žš. hlaz., 45. – *Tab. VIII:25.*

b) MME 7159 – zlomek mazanice s otiskem kůlu.

4.5.1.11. Objekt XIV – atypické hrubší střepy, zčásti určitelné jako závěr DŘst/B2, event. počátek DŘml/C1. Lit: Sklenář 1973, 4.

MME 7222–7224 – střepy

7222 z nádoby se zataž. ústím a šikmo dovnitř seříz. okrajem; hn. hlaz., 35. – *Tab. IX:2.* – 7223 z nádoby se zataž. ústím a lehce nálevkovitě rozevř. okrajem; žlš. hlaz., 35. – *Tab. IX:1.* – 7224 ze stěny velké nádoby, hnš.

4.5.1.12. Objekt XV – atypické hrubší střepy, určitelné jen DŘst. Lit: Sklenář 1973, 4.

MME 7225 – střep

7225 z výdutě nádoby zdob. nevýraz. hřebenováním, pod okrajem? hladký pás; šhn., uvnitř tmš., 80. – *Tab. IX:8.*

4.5.1.13. Objekt XVII – DŘ bez příměsí (konec DŘst/B2 až počátek DŘml/C1 – 1 zlomek nádoby točené na kruhu). Lit: Sklenář 1973, 7.

a) MME 9543–9588 – střepy

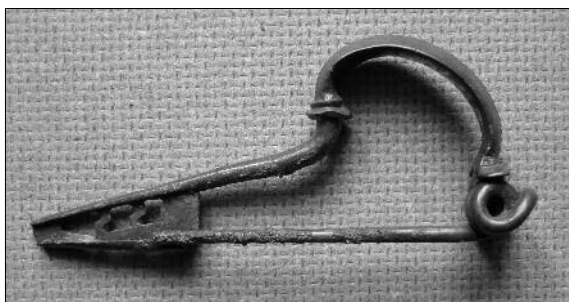
9553 z nádoby s obloukovitě zataž. ústím a oblým okrajem; žlhn. drsný, 45. – 9556 zesíl. profilov. okraj; žlš.–tmš. hlaz., 50. – *Tab. IX:6.* – 9564 ze spodku nádoby zdob. jemným svislým hřebenováním; hnš., 30. – 9556 nálevkovitě rozevřený okraj masivnější nádoby hnš. – 9573 z vázovité nádoby s konic. hrdlem, odděl. od těla i rozevř. okraje vodor. rýhami; hnš. hladký, 40. – *Tab. IX:5.* – Jinak hlavně drobnější zlomky těl a okrajů nádob spíše užitkových.

b) MME 9589 zvířecí kosti a zuby; 9590–2 mazanice, kameny; 9593 struska či zlomky železné rudy (?).

4.5.1.14. Objekt XVIII – DŘ (konec DŘst/B2 až počátek DŘml/C1) s ojedinělou příměsí halštatskou. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLVIII:9,11; L:18–20,30.

a) MME 7248–7291 – střepy

7248 z bombovité nádoby se zataž. ústím a šikmo dovnitř seříz. okrajem; tm.hnš. nad výdutí hlaz., pod ní zdrsněný, 90. – *Tab. IX:10.* – 7249 z nádoby se zataž. ústím a šikmo dovnitř seříz., zevně odsaz. okrajem; hn. hlaz., 55. – *Tab. IX:13.* – 7250 z nádoby se zataž. ústím a nízkým nálevkov. okrajem; šhn. hlaz., 50. – *Tab. IX:14.* – 7251 z polokulov. mísy s vodor. seříz. okrajem, na jehož hraně čtverhranné důlky, pod okrajem zevně hladký pás, odděl. vodor. rýhou od spodku řídce svisle rýhovaného; šhn. hladký, 60. – *Tab. IX:11.* – 7252 z výdutě nádoby s rytou a radélkov. výzd.; čn. hlaz., 45. – *Tab. IX:9.* – 7253 z mísovité nádoby, okraj šikmo dovnitř seříz. a nepravidelně vymačkávaný; hn. hlaz., 65. – *Tab. IX:3,12.* – 7254 z těla nádoby zdob. šikmo se křížujícími žlábkovitými rýhami; tmš. – 7255 z nádoby se zataž. ústím a šikmo dovnitř seříz. okrajem, spodek svisle rýhován; hnš., 70. – 7256 z výdutě nádoby s nepravid. rozmístěnými mělkými důlky (vrypy) na povrchu; šhn. hladký, 60. – *Tab. IX:7.* – 7258 z kulov. nádoby se zataž. ústím a svisle seříz. okrajem; tmš. zevně zdrsněný, 70. – 7261 z ústí zhruba konic. misky s okrajem vodor. seříz. a oboustr. vytaž. do hrany, šhn., 30. – *Tab. IX:4.* – 7263 z nádoby se zataž. ústím a lehce rozevř. okrajem; hnš. hlaz.,

Obr. 11. Objekt XX, spona inv. č. MME Pr 7356

Obr. 12. Objekt XX, spona inv. č. MME Pr 7357

50. – *Tab. IX:17.* – 7268 z mísov. nádoby, lomem oddělené konic. hrdlo prohnuté a rozevř.; šhn. hlaz., 75. – *Tab. IX:21.* – 7282 zhruba = 7250. – *Tab. IX:15.* – 7283 z kulov. nádoby se zataž. ústím a šikmo dovnitř seříz. okrajem; šhn. hlaz., 45. – *Tab. IX:16.* – 7285 ze spodku a podstavy nádoby zdob. ostrým rýhováním; čnš., 35. – 7287 z nádoby se zataž. ústím a lehce nálevkov. rozevřeným okrajem; čn. hlaz., 60. – Dále střepy z těl zdob. hřebenováním (7269, 7273, 7275, 7288), různosměrnými širšími rýhami (7257, 7266, 7267, 7276), nepravidel. důlkováním (7271) nebo nezdobené.

b) MME 7292–7301 – zvířecí kosti (i rozštípané) a zuby, uhlíky, kusy mazanice, kus strusky železné, kus bronzoviny? nazelenalé.

4.5.1.15. Objekt XX – ojedinělé dochované nálezy spon DŘst B1. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLIX:11; Drobberjar 2008b, 103.

MME 7356–7357 – spony s prohnutým lučíkem (Almgren 2b).

7356 spona s esov. prohnutým lučíkem profilu nad uzlíkem střechovitého (hřeben zdoben jemným příčným vroubkováním), pod ním (včetně patky) okrouhlého, zachycovač meandrovitě prolamovaný; bronz, hnědozel., d. 82, š. lučíku v horní části 10. – *Tab. XVI:15; obr. 11.* – 7357 drobná spona s lučíkem profilu nad uzlíkem plankonvexního, pod ním střechovitého, na něm trojitě profilovaný plankonvexní uzlík, třmen přidržující oblouk vinutí je k lučíku připevněn nýtem, část vinutí a jehla odlomeny, zachycovač plný; bronz, hnědozel., d. 50. – *Tab. XVI:16; obr. 12.*

4.5.1.16. Objekt XXI – patrně DŘ, nálezy nedochované.

4.5.1.17. Objekt XXII – DŘst (závěr B2) bez příměsí. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLVII:11; XLVIII:1.

a) MME 7358–7406 – střepey

7358 z mísov. nádoby s horní výdutí odsaz. od válcov. hrdla s prohnutě rozevř. okrajem; svhn., dole šhn., hlaz, 75. – *Tab. X:14.* – 7359 z polokulov. mísov. nádoby se šikmo seříz. a ven vytaž. okrajem; svhn. hlaz, 50. – *Tab. X:12.* – 7360 z vázov. nádoby s nálevk. spodkem odsaz. od konic. hrdla se zesíl. okrajem; čn. lešt., 40. – *Tab. X:16.* – 7361 z nádoby s nálevk. hrdlem odděl. od podhrdlí lištou, okraj vodor. seříz. a vytažen; tmš. hlaz., 50. – *Tab. X:13.* – 7362 z výdutě a podhrdlí vázov. nádoby zdob. na podhrdlí vodor. lištou mezi žlábký, na stupňov. odsaz. výduti meandrem z rýhy oboustr. lemované radélkovanou linií; čn. lešt., 70. – *Tab. X:1.* – 7363 z výdutě až spodku velké vázovité nádoby zdob. meandrem z rýhy oboustr. lemované drobnými okrouh. důlky; čn. lešt., 100. – *Tab. X:6.* – 7364 z výdutě teriny s rytou výzd. trojúhelníků zavěš. na vodor. oběžné rýze; trojúhelníky čn. lešt., 35. – *Tab. IX:32.* – 7365 ze spodku nádoby se svislým hřebenováním, hnš. – 7366 ze spodku nádoby zdob. obloukovitým hřebenováním; hnš.–tmš., 80. – *Tab. X:3.* – 7367 z konic. hrdla s ovaleným okrajem; tmš. hlaz., 35. – 7368 z nádoby se zataž. ústím a šikmo seříz. okrajem; okraj čnš., níže hn., 40. – *Tab. IX:31.* – 7369 z těla nádoby zdob. řídkším zhruba svislým rýhováním; šhn., 60. – *Tab. X:7.* – 7370 z těla nádoby zdob. obloukovitým hřebenováním; hnš. – 7371 z polokulov. mísov. nádoby se zataž. ústím a oblým okrajem; šhn., zevně zdrsněný, 90. – *Tab. X:10.* – 7372 z nádoby se zataž. ústím a prostým okrajem, ve stěně okrouh. otvory (cedník?); čnš. hlaz., 40. – *Tab. IX:29.* – 7373 z polokulov. mísov. nádoby s oblým, lehce zesíl. okrajem; oliv. šedý hlaz, 80. – *Tab. X:5.* – 7374 z nádoby se zataž. ústím a lehce zesíl. okrajem; sv.šhn. drsný, 65. – *Tab. X:11.* – 7375 z přechodu podstavy a spodku nádoby zdob. na spodku svislými hřebenov. pásy, při podstavě hlazený nezdob. pás; hnš., 60. – *Tab. X:4.* – 7376 z těla nádoby zdob. šikmo se křížujícími žlábkovitými rýhami; šhn. hladký, 60. – *Tab. X:2.* – 7377 z polokulov. misky s vodor. seříz. a lehce zesíl. okrajem; čnš. hlaz, 40. – *Tab. X:15.* – 7378 z nádoby se zataž. ústím a oblým zesíl. okrajem; svhn. hlaz., 35. – *Tab. X:8.* – 7379 z nádoby se zataž. ústím a nízkým nálevkov. rozevřeným okrajem; hnš., 45. – *Tab. IX:30.* – 7380 z nádoby se zataž. ústím a lehce zesíl. okrajem; sv.šhn. hlaz., 50. – *Tab. IX:26.* – 7381 ze spodku nádoby zdob. hustým hřebenováním ve svislých pásech, nad podstavou hladký vodor. pás; hn.–čnš. hlaz., 60. – *Tab. IX:27.* – 7382 z podstavy a spodku nádoby; čn. lešt., 30, pr. podstavy 75?. – *Tab. X:9.* – 7383 z výdutě nádoby, ve stěně okrouh. otvory (cedník?); hnš. hladký., 60. – *Tab. IX:25.*

b) MME 4707–4709 – struska;

b. č. – kamenná destička zhruba oválná, obvod otlučen; pískovec načervenalý, 70 × 60.

4.5.1.18. Objekt XXV – neprozkoumán, získány jen 2 střepey, z toho 1 DŘst (konec B2). Lit: Sklenář 1973, 4. MME 7431 – střep

7431 z konic. horní části vázov. nádoby, hrdlo od těla odděl. vodor. plast. lištou, okraj zesíl.; šedý, 50. – *Tab. IX:18.*

4.5.1.19. Objekt XXVIII – halštatský, ojedinělá mechanická příměs DŘ. Lit: Sklenář 1973, 4, tab. XLVII:11; XLVIII:1.

MME 7458–7459 – střepey

7458 ze spodku masivní nádoby zdob. řídkým svislým rýhováním; cihlový, 90. – 7459 z nádoby s vyklenutým tělem a nízkým, lehce rozevř. hrdlem; hn.–šhn., hrubý, 60. – *Tab. IX:19.*

4.5.1.20. Objekt XXX – halštatský, nečetná mechanická příměs DŘst (závěr B2). Lit: Sklenář 1973, 4–5.

MME a) 7506–7512, b) 8223–8226 – střepey

a) 7509 z výdutě nádoby zdob. různosměrnými řídkce rozlož. rýhami; žlhn. drsnější, 55. – *Tab. IX:24.* – Dále střepey s povrchovým zdrsněním (masivní, hn. 7506, 7508, 7512) či ostrým hřebenováním (7507, 7511), hladký (7510).

b) 8223 z polokulov. misky s vodor. seříz. a ven vyklop. okrajem; hn.–šhn. hlaz, 60. – *Tab. IX:23.* – 8224 z polokulov. misky se šikmo seříz. a nálevkov. rozevřeným okrajem; oliv. hnš. hlaz, 30. – *Tab. IX:22.* – 8225 konická vyšší nožka se zbytkem nálevkov. spodku nádoby (misky?); čn. lešt., 35, pr. podstavy 45. – *Tab. IX:28.* – 8226 z nádoby se zataž. ústím a jednoduchým okrajem; tm.hnš. hladký, 50. – *Tab. IX:20.*

4.5.1.21. Objekt XXXI – halštatský, patrně s atypickou příměsí DŘst. Lit: Sklenář 1973, 5.

4.5.1.22. Objekt XXXII – halštatský, s větší příměsí DŘst. Lit: Sklenář 1973, 5.

MME 8738, 8839–8858 – střepey (atypická příměs: halštat)

8738 ze spodku nádoby s hustším zhruba svislým rýhováním; šhn., uvnitř tmhn., 65. – *Tab. XI:8.* – 8839 z nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a zaobleným okrajem; žlhn, 50. – *Tab. XI:13.* – 8840 z polokulov. misky s vodor. seříz. okrajem, šhn., 40. – *Tab. XI:17.* – 8841 z oblé mísy s vodor. seříz. okrajem zdob. vrypy; oliv. sv.hnš. hlaz., 40. – *Tab. XI:12.* – 8842 z nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a seříz. okrajem; hnš.–tmš. hladký, 30. – *Tab. XI:18.* – 8843 z nádoby s oblou výdutí, silně zataž. ústím a oboustr. seříz. okrajem; svš.–šedý, 30. – *Tab. XI:10.* – 8844 z nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a zaobleným lehce zesíl. okrajem; šedý hladký, 65. – *Tab. XI:19.* – 8845 z výdutě nádoby zdob. hustým hřebenováním ve víceméně svislých pásech; šhn., uvnitř čnš., hladký, 60. – *Tab. XI:4.* – 8846 z výdutě nádoby zdob. křížícími se šikmo svislými řídkce rozlož. rýhami; žlhnš. hladký, 45. – *Tab. XI:2.* – 8847 z přechodu podstavy a spodku nádoby zdob. svislými širšími rýhami; hnš. hrubší, 40. – *Tab. XI:9.* – 8848 z oblé misky s nálevkov. rozevřeným hrdlem, okraj svisle seříz.; sv.šhn., uvnitř tmš., hlaz., 45. – *Tab. XI:15.* – 8849 z nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a rozevř. okrajem; žlhnš. hladký, 50. – *Tab. XI:14.* – 8850 z oblé rozevř. misky s okrajem seříz. do hrany, šhn., 40. – *Tab. XI:11.* – 8851 z těla nádoby zdob. nepravidel. vodorovnými prstovými vrypy; sv.hnš., uvnitř čnš., hladký, 70. – *Tab. XI:6.* – 8852 z nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a zahroceným okrajem, na výduti oběž. rýha a pod ní křížící se rýhy; žl. šhn. hladký, 70. – *Tab. XI:7.* – 8853 z teriny s nálevk. spodkem odsaz. od konic. hrdla se

zesíl. okrajem; tm.hnš. hlaz., uvnitř lešt., 50. – *Tab. XI:1.* – 8854 z těla nádoby zdob. hustými prstovými vrypy; žlš., uvnitř šedý, hladký, 30. – *Tab. XI:20.* – 8855 z polokulov. misky s oboustr. vytaženým okrajem, na těle svislé hřebenování; tm.šhn. hlaz., 50. – *Tab. XI:3.* – 8856 z ostře nálevkov. rozevřeného hrdla s okrajem mírně vytaž. a vodor. seříz., šhn., 40. – *Tab. XI:16.* – 8857 z nádoby s konic. podhrdlím, nálevkovitě rozevř. hrdlem a zesíl. okrajem; svhn., uvnitř čn., hlaz., 45. – 8858 z výdutě nádoby zdob. dvojicemi zdvojených svislých rýh; šhn. zdrsněný, uvnitř cihlový hladký, 60. – *Tab. XI:5.*

4.5.1.23. Bývalá drubežárna ve střední části Homolky (*obr. 14*) – materiál sebraný na vykopané zemině při hloubení základů této stavby na býv. Hrubantově poli v lednu 1957. Původně MKL, ič. 887, 889, 947; r. 1967 po jeho zrušení předáno do MME. DŘst. Lit: *Sklenář 1973, 19; týž 1982, 168.*

MME 11394–401 – střepy

11394 z teriny s lehce rozevř. okrajem a mírně konic. hrdlem odděl. od těla s horní výdutí vodor. lištou; žlhn.–šedý hlaz., 75. – 11395 z nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a oblým nepravidel. okrajem; žlš.–šedý, hlaz., 55. – 11396 z baňaté nádoby s oblou výdutí, zataž. ústím a nízkým kolmým hrdlem, okraj lehce hraněný; žlhn. hlaz., 45. – 11397 z výdutě nádoby zdob. křížícími se různosměr.rýhami; žlš., 30. – 11398 z těla nádoby zdob. hustými vodor. prstovými vrypy ve svislých řadách; svhn., 55. – 11401 z těla nádoby zdob. svislými řídkými hlubšími rýhami; svš. hladký, 35.

4.5.1.24. Rubešovo pole na (Dlaskově) Homolce – materiál sebraný v roce 1957 bez bližších údajů. Původně MKL, ič. 908; v r. 1967 po zrušení muzea předáno do MME. DŘst. Lit: *Sklenář 1973, 21; týž 1982, 168.*

MME 11714–11731 – střepy

11714 zlomek zřejmě z dvojchého džbánu se spod. kořenem masiv. sloupkov. ucha; žlhn. hladký, 40. – 11715 ze zataženého okraje; hn. hladký, 20. – 11716 z těla nádoby s rytou výzdobou; žlš.–hnš., hlaz., 55. – 11717 z okraje až podhrdlí nádoby s odsaz. lehce konic. hrdlem a seříz. okrajem; hnš.–žlhn. hlaz., 70. – 11718 z hrdla a podhrdlí nádoby s odsaz. konic. hrdlem; hnš.–žlš. hlaz., 60. – b. č. z výdutě nádoby s lehkými hustými vodorovnými vrypy; žlš., 35.

4.5.1.25. Homolka, bez bližší lokalizace – materiál ze sběrů O. Sobotky 1964–66, především po skrývkách v pískovně.

a) MME 2834–2840 (+ část z 2841–2867) – střepy a zvířecí kosti. Sběr v pískovně 1962. Lit: *Sklenář 1966, 24* (zde mylně jako Dřísy a zahrnuto pod halštát); *Sklenář 1982, 169.*

2836 z oblé zataž. misky; svhn.–šedý, hlaz., 70. – 2837 z polokulov. misky s vodor. seříz. okrajem; hn. hlaz., 50. – 2841–2858 méně typické okraje zataž. i rozevř., 1× jemné oblouk. hřebenování, jinak nevýraz.

b–d) MME b) 8877–8879; c) 8920–8962; c/ b. č. – střepy. DŘst. Lit: *Sklenář 1973, 5.*

b) 8877 z větší nádoby s oble zataž. okrajem se šikmo seříz. a nepravid. přesekáv. hranou, na těle svislé řídké rýhování; hn.–tmšhn., 80. – 8878 z mísovité nádoby s vodorov. seříz. okrajem a výčnělkem (pupkem) na těle; žlhn.–žlš. hlaz., 65. – 8879 z výdutě nádoby s obdobným pupkem; čnš. hlaz., 50.

c) 8938 z větší baňaté nádoby s nízkým kolmým hrdlem a oblým okrajem; žlš. hlad., 150. – 8939 z podobné nádoby s kyjov. zesíl. okrajem; hnš. hlaz., 80. – 8940 z nádoby s oblou výdutí a nízkým válc. hrdlem/okrajem hran., od těla odděl. vodor. rýhou; šhn. hlaz., 50. – 8941 z teriny s lehce rozevř. zesíl. okrajem a konic. hrdlem odděl. od těla 2 vodor. rýhami a lištou; tmš. hlad., 55. – 8942, 8943, 8945, 8946 z nádob s výrazněj. výdutí přecház. zatažením přímo do nízkého zesíl. okraje; šhn. hlaz., 50; čn. lešt. 35; hnš. hlaz., 60; svhn. hlad., 40. – 8944 z nálevkov. mísy s oblým lehce zesíl. okrajem; svhnš., zdrsněný, 90. – 8947, 8948, 8949 z terinov. nádob s výraz. oblou výdutí, odsaz. od konic. hrdla vodorovně 2 rýhami (8947), žlábkem (8948) či stupněm (8949), okraj rozevř.; tmš. hlaz., 50; žlhn.–šhn. hlaz.–lešt., 50; žlšhn. hlad., 50. – 8950 z hrdla a výdutě vázovité nádoby s rytými trojúhelníky zavěšenými na stupňovitěm odsazení hrdla, na hrdle střechovitá vodor. lišta; tmhnš. hlaz., 120. – 8951, 8952 s nízkým válc. hrdlem odděl. od výdutě oblou hranou; svhn. hlaz.–lešt., 35; hnš. hlz., 50.

d) z podstavy a nálevkov. spodku velké nádoby, nad podstavou hlaz. pás, výše řídké svislé rýhování; tmš.–cihl., pás hn.–tmš. lépe hlaz., 90. – Dále užitk. tvary, kulov. hrnce, prstové a důlkové vrypy, svislé rýhování, drsnější povrch, 1 zlomek tenkostěnné nádoby.

e) MME 10093–10128 – střepy, struska. Sběr 1973 („obj. XXXIII“). DŘst. Lit: *Sklenář 1973, 9.*

10093–10112 z prohnutých odsaz. hrdel s rozevř. okrajem; čn. lešt., 40 (3×), 20. – 10113–10115, 10117–10118 ze zataž. okrajů; čnš.–hnš., 40; podob.; hn. hlaz. 40; hn. drsný, 40. – 10119–10122 okraje rozevř.; 10123–10125 s oblouk. hřebenování; 10126–10128 s prstovými vrypy.

4.5.2. Osídlení doby římské v nejbližším okolí Homolky

4.5.2.1. Doba římská – obecně a starší

4.5.2.1a) Křenek – býv. cihelna (pískovna cementárny) u silnice Ovčáry–St. Boleslav, asi 1 km od Ovčár. Sběr?, pův. škola Nedomice. Lit: *Sklenář 1973, 18, 19, 21; týž 1982, 170* (lok. 51/4a).

MME 11402, 11746 – střepy

4.5.2.1b) Křenek – u cementárny jižně od silnice: – 1 střep DŘst. Sběr M. Macháček, Nedomice, 1964. Lit: *Sklenář* 1973, 5; *týž* 1982, 170 (lok. 51/4b).

MME 9019 – střep

9019 profil baňaté mísov. nádoby s odsaz. konic. hrdlem a rozevř. okrajem; hn.–tmš. hlaz., 70.

4.5.2.1c) Ovčáry – pole ppč. 311/1 jižně od silnice Ovčáry–Chrást: sídlištní jáma. Předal O. Sobotka 1964. Lit: *Sklenář* 1973, 5, tab. XLVII:14, 26, XLVIII:8; *týž* 1982, 335 (lok. 91/4b).

MME 8984–9012 – střepy, kosti zvířecí

8984 z mísy esov. profilu s vodor. seříz. okrajem; hnš. hlaz., 90. – 8985 z výduti nádoby zdob. radélkovým meandrem, se spodní částí sloupkov. ucha čtverc. průřezu asi 10 × 10; čn. lešt., 50. – 8986 z konic. hrdla vázovité nádoby, odděleného od těla 2 vodor. rýhami; čn. lešt. oboustr., 55. – 8987 z mísov. nádoby esov. profilu s rozevř. okrajem; svšhn. hlaz., 50. – *Tab. XV:12.* – 8988 z výdutě nádoby zdob. vodor. prstov. vrypy; hnš./tmš. nehla., 70. – Další zlomky okrajů čn. lešt. i hn.–š.–hlaz., z těl hrubších nezdob. užitk. nádob – 2 stěpiny diafysy zvíř. kostí, 1 přihrocená? d. 50; hrot brousku kam. (DŘ?).

4.5.2.1d) Ovčáry – pod Homolkou při cestě. Sběr M. Macháček, Nedomice, 1964. Lit: *Sklenář* 1973, 5, tab. XLIX:5, L:34; *týž* 1982, 334 (lok. 91/2b).

MME 9014–17 – střepy

9014 z mísov. nádoby s vyklenutým tělem, vodor. rýhou odsazeným od oble konic. hrdla, okraj zesíl. a rozevř.; čnš., hladký, 65. – 9015 z bombovitě vyklenutého hrnce se zataž. jednoduchým okrajem, spod. polovina zdobena oblouk. hřebenováním; oliv. žlš. hlaz., 80. – 9016 z mísov. nádoby oblého těla se zesíl. a rozevř. okrajem, hrdlo odděleno vodor. rýhou od těla zdob. svislými rýhami v širokých odstupech; oliv. hnš.–čn. hlaz., 45. – 9017 z mísov. nádoby s vyklenutým tělem odsazeným od hrdla, okraj zesíl. a rozevř.; tmšhn. spíše hladký, 50.

4.5.2.1e) Ovčáry – mezi jz. koncem vsi a Homolkou. Sběry M. Macháček, Nedomice, 1967–69. Lit: ArMME 116/69; *Výzkumy* 1972, 103; *Sklenář* 1973, 26, tab. XXXVIII:13, XL:34, XLVII:1; *týž* 1982, 334 (lok. 91/2d).

MME 13724–726 – střepy

13726 z vázovité nádoby s rozevř. okrajem a lehce prohnutým konic. hrdlem, odděl. od těla vodor. rýhou; hnš. hlaz., 95. – *Tab. XV:1.*

4.5.2.1f) Ovčáry – pole ppč. 217 jz. od obce, asi 100 m jz. od (tehdy posledního) domku p. Litery: sídliště. Výkop krechtu a sběry 1970 a v dalších letech; zachránil M. Macháček, Nedomice. Lit: ArARÚ 4840/75; *Výzkumy* 1975, 102; *Sklenář* 1982, 335 (lok. 91/3b); *týž* 1985, 4, tab. LXXVI:31, 41, LXXVII:2.

MME 14500–519 – střepy, mazanice, struska želez., kosti zvířecí.

14500 z větší mísov. nádoby dvojúhelné s uchem čtverc. profilu při jednod. okraji, šedý, 85. – *Tab. XV:4.* – 14501 z nádoby s mírně zataž. ústím a vodor. seříz. okrajem, prst. vrypy, svhn., 55. – *Tab. XV:3.* – 14503 z mísov. nádoby oblého profilu se zataž. ústím a jednod. okrajem, šhn., 65. – *Tab. XV:2.* – 14509 zesíl. a rozevř. okraj, 30. – *Tab. XV:6.*

4.5.2.1g) Ovčáry – pole pí. Literové, jz. od Literova rodinného domku na jz. konci obce – sběr M. Macháček, Nedomice 64, předal v listopadu 1975. Lit: *Sklenář* 1989, 16, tb.CI:30,35.

MME 23297–23303 – střepy (DŘst), zlomek přeslenu/závaží?, mazanice (DŘ?)

23297+8 z mísov. nádoby s vyšším zhruba válcov. hrdlem odsaz. od těla 2 vodor. žlábků, okraj rozevř. a šikmo ven seříz., horní výduť oble lomená; čnš. hlaz.–lešt., 65. – *Tab. XV:21,24.* – 23299 z polokul. misky se zataž. ústím a jednoduchým okrajem; čnš.–hnš. hlaz., 80. – *Tab. XV:18.* – 23300 obdobný, hrubší provedení; žlhn.–žlš., 65. – *Tab. XV:16.* – 23301 polovina přeslenu (závaží?) keram., čokov. tvar se zaobl. obvodem, nepravid.; hnš. hladký, pr. 65, v. 30 průvrt 15. – *Tab. XVI:10.* – 23302–23303 dva kusy vypálené mazanice.

4.5.2.1h) Ovčáry – pole ppč. 375/5 (pak slouč. 371) u lesa Boroví, asi 50 m vých. od okraje lesa na Kopě: sídlištní jáma DŘst. Hloubení krechtu na mrkev, a) zachránil M. Macháček, Nedomice 64; b) dodatečná záchranná akce K. Sklenář, NM Praha, pro MME 1. 11. 1975. Lit: *Sklenář* 1982, 335 (lok. 91/5b); *týž* 1989, 16; tab. CI:29,36,39,40.

MME a) 18240–247, b) 23219–294 – a) závaží hliněná, b) střepy, zlomky závaží a zvířecích kostí.

a) 18240–247 závaží hliněná (8 kusů), kuželov. až homolov., s příčným otvorem v horní části (1 rozlomeno v otvoru), sv. šedá, v. 100–115.

b) 23219 z nádoby s nízkým prohnutě rozevř. hrdlem; tmš.–hnš. hlaz., 50. – *Tab. XV:8.* – 23220 z nádoby s válcov. hrdlem, odděl. od těla i od rozevř. okraje vodor. žlábků; hnš. hlaz., 35. – *Tab. XV:9.* – 23222 z nádoby s prohnutě rozevř. hrdlem, odděl. od těla i od okraje vodor. rýhou; čnš. hlaz.–lešt., 30. – *Tab. XV:10.* – 23223 celý oblý profil misky s plochou podstavou a zataž. jednoduchým okrajem; čnš.–hnš. hrubší, 80. – *Tab. XV:11.* – 23225 z hlubší misky s nálevk. spodkem a lehce zataž. okrajem seříz. šikmo dovnitř; tmšhn. hlaz., 70. – *Tab. XV:19.* – 23235 ze spodku miskovité či pohárov. nádoby na vyšší duté nožce; svhn. hlad., 40. – *Tab. XV:13.* – 23236 plná válcov. nožka pohárku či misky, s konicky rozšíř. patkou, rovná podstava; čnš. hlaz.–lešt., 50, podstava 35. – *Tab. XV:17.* – 23240 z větší nádoby s konic. hrdlem, žlábkovitě odsaz. od výrazné oblé výdutě; žlhn.–šhn. hlaz., 110. – *Tab. XV:15.* – 23241 z podobné menší nádoby, odsazení 2 vodor. žlábkem a lištou mezi nimi; svhn. hlaz., 65. – *Tab. XV:14.* – 23254 z těla větší nádoby zdob. vodor. prstov. vrypy; žlšhn. nehla., 90. – *Tab. XV:23.* – Další střepy mj. s prstov. vrypy okrouh. i úzkými, s okraj. valem i bez něho.

4.5.2.1i) Ovčáry – pole v pol. Boroví u okraje lesa na Kopě. Sběry J. Kostka, Neratovice, 1976–78. Lit: *Sklenář 1982*, 335 (lok 91/5c); *týž 1985*, 18, tab. LV:6, 18, LVI:3,11,12, LXIII:2.

MME 18465–473 – střepy

18465 z těla nádoby s nepravid. svis. a šikmým rýhov.; svhn. hrubě přihlaz., 80. – 18466 z těla se svislým (oblouk?) hřebenováním; svhn., 40. – 18467–468; 18470; 18472 ze zataž. hrdel s jednod., příp. zesíl. či seříz. okrajem; svhn. hladký, 40; čnš., 45; šedý, 30; čnš., 35. – 18469 z mísovité nádoby s odsaz. lehce prohnutým a rozevř. hrdlem; žlhn., 70. – *Tab. XV:7*. – 18473 zlomek čtyřhr. silného ucha; šhn., š. 17.

4.5.2.1j) Ovčáry – pískovna Na kopě: střepy. Povrchové sběry po otevření, skrývka nepotvrdila osídlení. Lit: *ArARÚ 3955/92*.

4.5.2.1k) Nedomice – záp. okraj obce, ppč. 817. Povrch. sběry, 1954 a dříve. Zčásti DŘ. Lit: *Sklenář 1973*, 19; *týž 1982*, 292 (lok. 81/2a).

MME 11406–419 – střepy z mísovitých nádob aj.

4.5.2.1m) Nedomice – pískovna Jeřábkova: žárový hrob? DŘst. Těžba písku, zachránil R. Šanovec, učitel, Tišice, 1937. MME 6205. Lit: *ArARÚ 3181/37, 3478/40; Motyková–Šneidrová 1963*, 36, tab. X:1; *Sklenář 1966*, 35, tab. XXX:1129; *týž 1982*, 293 (lok. 81/4a).

6205 nádoba amforovitá, baňatá bezuchá s nízkým mírně odsaz. hrdlem a rozevřeným hraněným okrajem; žlshn. hladký, v. 245–250, pr. ústí asi 110, výdutě asi 240, podstavy 90. – *Tab. XV:26*.

4.5.2.1n) Nedomice – bez bližšího naleziště (zřejmě čp. 6?). Sběr M. Víšek, Nedomice čp. 6, 1954. Lit: *Sklenář 1973*, 19; *týž 1982*, 292 (lok. 81/0e).

MME 11403–405 – střepy

11403–405 z těl s vrypy: hlub. ostrými trojúhel., hn., 70; okrouhlými prstov., hnš., 50; ostrými šipkovitými, šhn., 60.

4.5.2.1pq) Nedomice – bez bližšího naleziště. DŘst. Lit: *Sklenář 1973*, p) 19, tab. XLVII:6, L:5; q) 20; *týž 1982*, 294 (lok. 81?/a).

MME p) 11382–393 – střepy, q) 11434 – nádoba

p) 11382, 11386 z výdutí s výzdobou radélek. linií; čnš. hlaz., 60, 40. – *Tab. XIV:2* (11382), *XIV:4* (11386). – 11384 profilov. hraněný okraj a horní výduť nádoby mísov. či vázov. s rytou výzd.; oliv. žlš. hlaz., 50. – *Tab. XIV:3*. – 11385, 11387 ze dna a spodku zdob. svislými radélek. liniemi; čnš. hlaz., 75, 40, pr. podstavy 90. – *Tab. XV:20* (11385). – 11388 z oblé lom. výdutě a odsaz. hrdla vázov. nádoby; čnš. hlaz., 80. – *Tab. XIV:6*. – 11389 z oblé výdutě vázov. nádoby s meandr. a trojúh. výzdobou radélek. linií; čnš. hlaz. oboustr., 65. – *Tab. XI:21*. – 11390 ze dna a spodku pohárku? s konic., lehce konkav. podstavou; čnš. hlaz.–lešt., 40, pr. podst. 80. – *Tab. XIV:9*. – Dále střepy z výzd. rytou nepravid. i mřížovitě, prstové vrypy.

q) 11434 mísovitý hrnc s nálevk. spodkem, horní výdutí a nízkým rozevř. hrdle, okraj lehce šikmo ven seříz. (z větší částí olámaný), na spodku výzdoba hrubších nepravid. svislých rýh; hn. až šedý, nehlaz., 190–200, pr. ústí asi 240, výdutě 270, podstavy 110. – *Tab. XIV:7*.

4.5.2.1r) Nedomice či Ovčáry – bez bližšího naleziště: žárový hrob. DŘst. Kopání písku na poli, 1930. Lit: *Martinovský 1931–32*, 83; *Sklenář 1973*, 20; *týž 1982*, 294 (lok. 81?/b).

MME 11429–33, An 21 – urna, v ní spálené kůstky, hrot oštěpu, zlomky železné

11429 kulovitý hrnc s oblým tělem, zataž. ústím a nezřetelně seříz. okrajem, nezdob.; tmhn.–šhn. hlaz., povrch silně porušený, okraj většinou olámaný, 165–170, pr. ústí 190, výdutě 235–240, podstavy 90–100. – *Tab. XIV:5*. – 11430 drobný hrot oštěpu, železný, tmhn., d. 85, list pravidelně na střed vyklenutý, š. středu 15.

4.5.2.2. Doba římská – mladší

4.5.2.2a) Křenek – za vsí: žárový hrob? Náhodný nález, 1937. Lit: *ArARÚ 3573/40; Sklenář 1966*, 30, tab. XXIV:982; *týž 1982*, 167 (lok. 51/0b).

MME 4956 – nádoba

4956 nádoba se 3 odlom. nožkami (otvory po jejich čepech v hrotitě oblém spodku bez vytvoř. dna) a 3 oušky pod okrajem, se žlábkov. výzdobou; čnš.–hnš. hlaz.–lešt., obvod z 1/3 doplněn, 85–90, pr. 145 (ústí 125). – *Tab. XIV:1*.

4.5.2.2b) Ovčáry – pol. Po(d)dubí, pole p. Němce (později ppč. 311/1): žárový hrob. Náhodně, před 1954. Lit: *Sklenář 1973*, 20; *týž 1982*, 335 (lok. 91/4a); *Droberjar 2002*, 231.

MME 11435 – nádoba

11435 nádoba mísovitá s vodor. žlábkou pod hrdlem a 3 kužel. výčnělky na max. výdutí; hnš.–tmš. hlaz., asi 170, ú. téměř chybí, pr. podstavy 90. – *Tab. XIV:8*.

4.5.2.2c) Nedomice – dům čp. 6: žárový hrob. 1952. Lit: *Sklenář 1973*, 20; *týž 1982*, 292 (lok. 81/1a); *Droberjar 2002*, 213.

MME 11436, An 22 – nádoba-urna, v ní spálené kosti; korálky skleněné?

11436 nádoba mísovitá s přesekávaným lomem, v. 123–127; sv.šhn.–tm.hnš. hladká, v. asi 130, pr. ústí asi 195, výdutě asi 220, podstavy 85. – *Tab. XV:25*.

4.6. Nedatovaný nálezy lidské lebky

Dne 14. 10. 1966 vynesl korečkový bagr ve střední části jihovýchodního svahu Homolky, resp. v prostoru svahu říční terasy (VIIa) spadajícího zde do zaniklého meandru Labe s rašelinovitou výplní, z hloubky min. 2,6 (-3) m pod hladinou vody v pískovně lidskou lebku, obalenou jílovitou hlinou, poškozenou bagrem a rozlámanou. Stalo se to za přítomnosti pracovníka pískovny p. Josefa Komeštika z Ovčár, od něhož lebku převzal p. Oldřich Sobotka (tehdy už student 1. ročníku geologie na Přírodovědecké fakultě UK v Praze) a předal do MME s podrobnou zprávou z 28. 1. 1967 (ulož. v archivu nálezových zpráv muzea) včetně výpovědi p. Komeštika.

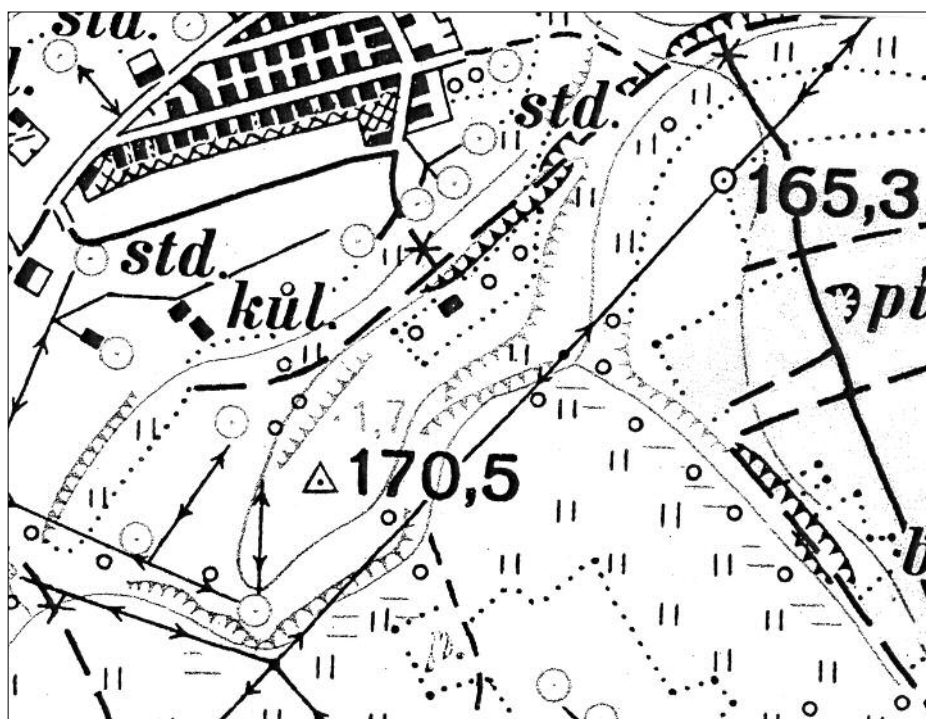
Čelní část lebky vykazovala nápadně primitivní znaky, zejména výrazné nadočnicové oblouky, takže O. Sobotka soudil na možnost neandertálské klasifikace, ale fosilizace kosti tomu neodpovídala. Autor tohoto článku pro jistotu konzultoval možnosti určení s dr. Janem Fridrichem (Archeologický ústav ČSAV, Praha) a společně předložili nálezy k posouzení tehdy nejlepšimu znalci neandertálské problematiky, antropologu MUDr. Emanuelu Vlčkoví, CSc. (tehdy rovněž Archeologický ústav ČSAV); ten naznačenou možnost odmítl a konstatoval, že vzdor určitým primitivním rysům jde o běžnou pravěkou lebku sapienčního typu.

Neobvyklá hloubka nálezu byla tehdy vysvětlena tím, že lebka se do již vybagrované části zřítila z vyšších poloh Homolky a její naleziště je tedy sekundární, jakkoli se na Homolce žádné hroby nenašly (mohlo ovšem jít o tělo pohřbené v sídlištní jámě pozdně bronzové až halštatské fáze osídlení) a že obalení lebky jílem z hluboko uložených sedimentů nasvědčovalo možnosti uložení primárního. Tehdy ovšem ještě nebyly známy nálezy z nedalekého Borku (asi 5 km na JV proti proudu Labe) či Tišic (stejně daleko v opačném směru na SZ po Labi), které otevřely zcela nový pohled na problematiku osídlení prostoru při Labi.

Z tzv. Proboštských jezer, nádrží vzniklých převážně těžbou písku od roku 1962 v prostoru písečného přesypu mezi Borkem a Starou Boleslaví, byly roku 1970 získány první doložené pravěké nálezy (včetně zlomku lidské lebky) vybagrované pod úrovní spodní vody (zlomek uložen v MME ič. An 38, předáno z ARÚ Praha 16. 12. 1970; ArARÚ

Obr. 13. Pohled z jižního zbytku Homolky na odtěženou již severní část v době záchranného výzkumu objektu XXX. Foto autor 1964

Obr. 14. Detail okolí Homolky z listu 12-22 Mělník vojenské mapy 1:50 z roku 1954 ukazuje polohu bývalé drůbežárny ve střední části Homolky (tmavý obdélník na SV od kóty 170,5)

Obr. 15. Na místě Homolky se dnes nachází rekreační jezero jako pozůstatek zrušené pískovny. Pohled od SZ, v popředí Ovčáry, za lesem více vpravo Křenek. Foto Jan Tiller 1998

Obr. 16. Dnešní stav lokality při pohledu od SV – na místě návší zaplavená jáma. Foto autor 2005

4328/70, 6351/70; *Výzkumy* 1973, 11–13; *Sklenář* 1982, 18; *týž* 1985, 5, 20; *Dreslerová* 1995a, 112, pol. V–VI). Nejvýznamnější nálezy byly získány v březnu až červnu 1983 záchranným výzkumem Okresního muzea Praha-východ v Brandýse n. L.–Staré Boleslavi (D. Turková) při těžbě písku vodním bagrem na ploše 50 × 75 m. Nálezy patřily řadě období od staršího neolitu po raný středověk (resp. až novověk), přičemž nálezy neolitické lineární a eneolitické michelsberské keramiky pocházely z vrstev ležících min. 4–5 m pod dnešním povrchem, krytých souvislými písečnými náplavy (*Výzkumy* 1985, 11–12 /Turková/; *Dreslerová – Kuna* 1989, 183–4; *Dreslerová* 1994, 84–85; *táž* 1995a, 108, pol. I; *táž* 2004, 32–33). I z jiných míst Proboštských jezer pocházejí nálezy uvedeného časového rozsahu, získávané nejméně od počátku 80. let bagrováním štěrkopísku pod hladinou spodní vody (polohy II, IV, VIII/–IX/ – mapka viz *Dreslerová* 1995a, 109). Později byly v této oblasti získány nálezy z hloubek i přes 10 m pod dnešním povrchem.

Z toho vyplývá, že lebka získaná bagrováním v prostoru bývalé Homolky, nejspíše v blízkém sousedství plochy původního hřbetu, nikoli přímo pod ním, souvisí s některou s etap pravěkého zemědělského osídlení (resp. s nižším nivním stupněm holocenních labských náplavů) a může pocházet z primární situace (z hrobu?). Bohužel jako o zcela izolovaném nálezu (případných průvodních archeologických nálezů si nikdo nepovšiml) nelze o ní říci nic bližšího.

Uložení: MME An 46. Lit.: *Sklenář* 1973, 20; *týž* 1982, 169 (51/2i).

Přehled nálezového materiálu z Homolky v Regionálním muzeu v Mělníku

Vysvětlivky k tabulce podle sloupců (odleva):

1 – Číslo objektů, jimiž byly značeny jak objekty skutečné (spodky jam), tak i polohy sídlištní vrstvy či koncentrace nálezů (viz přehled objektů v textu); objekty bez (klasifikovatelných) nálezů nejsou zařazeny. Sběry 1 – z celé plochy Homolky; Sběry 2 – Hrubantovo pole, býv. drůbežárna JZD.

2–5 zařazení nálezů podle inv. čísel do hlavních zastoupených pravěkých období. Skupiny zastoupené jen zcela ojedinělými nálezy (doba laténská, raný středověk) svůj sloupec nemají. Inventární čísla bez označení patří sbírce Regionálního muzea v Mělníku (před každé patří index Pr); čísla označená NM značí sbírku Národního muzea v Praze, oddělení prehistorie a protohistorie (před každé patří index H1–).

2 – E = eneolit (neurčený, starší až střední, zvoncovité poháry), B = doba bronzová (kult. únětická resp. až mohylová středodunajská).

3 – doba halštatská = zde je toto označení použito kvůli stručnosti jako „střečové“ (halštat s. l.) pro období od pozdní doby bronzové/štitarské po dobu halštatskou/po kult. bylanskou včetně, s ojedinělými možnými přesahy až do časně doby laténské); L = doba laténská

4 – doba římská (v zásadě závěr staršího, případně i počátek mladšího stupně)

5 – Nálezy přesněji neurčené, patřící nejspíše do sloupce 3 nebo 4 (v případě, že v objektu je zastoupeno jen jediné období, lze samozřejmě předpokládat i pravděpodobné kulturní zařazení sloupce 5, což platí zejména o jeho téměř jisté příslušnosti ke sl. 3 u objektu XXX). Písemné indexy označují druh nálezů: b – bronzové předměty, br – brousky kamenné, d – kamenná drtidla, k – zvířecí kosti, zuby, rohy a parohy, ka – kostěné artefakty, kb – kamenné broušené

předměty, km – kameny neopracované, m – mazanice a vypálená hlína, n – nádoby, s – keramické střepy, š – las-
tury škeblí a jejich zlomky, t – struska (zčásti? recentní příměs?), u – uhlíky, ž – železné předměty.

Čísla bez indexu ve sloupcích 2-4 značí keramický materiál, vesměs zlomkový.

Objekt	E – eneolit, B – d. bronz.	Doba halštatská s. l.	Doba římská	doba halštatská? doba římská? (ev. jiná? nelze určit najisto)
I		6777-6788	6789	
II		6790, 6794-6795	6791-6793, 6797-6802, 6804-6805	s 6803
III	E? 6806-6807	6808-6815		
IV		6816-6819, 6821-6847	6848	k 6849-6858, u, m
V		L 6888	6859-6887, 6889-6921, 25452-25461; b 6922-24	k, š, u 6925-6939 t,
VI	E 994? 10172		6940-6966, b 6971-6972	t 6967-70, ka 6973-5, k 6976-90, br 6991-98
VII	E? 6999 B (E?) 7013	7000-7011	7014, 25463	br 7012
VIII			7015-7028	k 7029, u 7030; km
IX		7083-7087	7031-7074	k 7075-7082; t, m
X			7087-7115	k 7116-7117; t
XI			7118-7149	t 7150-53, k, km 7154-58, m 7159
XII	?	?	?	ž, obroušený grafit
XIII		7160-7220, n 7221		š, u,
XIV			7222-7224	
XV			7225	k 7226
XVI		7227-7247		vč. k; ka – 1 kus (6973, 6975?; u, m? bn?)
XVII			9543-9588	k 9589, m+km 9590-92, t 9593
XVIII		7259, 7265	7248-7291	k (ka?), u, m, t, b 7292-7301
XIX	E7302-7354, kb 7355			
XX			b 7356-7357	
XXII			7358-7406	t 7407-7409
XXIII				s, m 7410-7422
XXIV				m 7423-7429
XXV		7430	7431	
XXVIII		7440-7457	7458-7459	
XXX	E 8227-8240 B 8395-8401	7460-7504, n 7513, 7514-7536-7575, 7582-7617, 7625-7692, 7699-7756, 7764-7816, 7834-7888, 7899-7952, 7968-91, 7997-8026, 8037-50, 8056-8100, 8103-24, 8127-8168, 8176-215, n 8219-8220	7506-7512, 8223-8226	k 7576-9, 7618-22, 7693-7, 7757-63, 7817-32, 7890-8, 7960-7, 7992-6, 8027-35, 8050-5, 8101-2, 8125, 8172-5, 8406-9; š 7505, 8216-8; k+m 7580, 7953-6; m 7581, 7624, 7889, 8051, 8126, 8170-1, 8223-6, 8390-2, 8410-4; km 7698, 7957-9, u 8222
XXXI		n 8418-8419; 8420-8710	8421	k 8711-19; m 8721-24; km 8726-29,
XXXII	E 8732-8737, 8739-8745 B 8746-8748	n 8730-8731; 8749-8838	8738, 8839-8858	k 8746-48, 8859-71; m 8772; br+km 8873-76
XXXIII (?)	E 10065 B 10089	10034-10088, 10091-10092	10093-10128	t 10129
Sběry 1	E 754-755, 10142-10143	(část z 2834-2867); 8880, 8885-8913, 10090, 10144-10154	2834-2840 (2842-2867?), 8877-879, 8920-8962, 10155-10158, 11714-731	k 2859-2867, 8963, 10160-170; m 8977-8983, 10159, 10171; t 8973-8976
Sběry 2		11170-11177	11394-11401	

LITERATURA

- Balatka, B. 1961: Podélný profil a poznámky ke genezi spodních a údolních teras středního Labe, Sborník Čs. společnosti zeměpisné 66, 6–20.
- Balatka, B. – Loučková, J. – Sládek, J. 1966: Vývoj hlavní erozní báze českých řek. Rozpravy ČSAV 76, MPV č. 9. Praha.
- Balatka, B. – Sládek, J. 1965: Pleistocenní vývoj teras Jizery a Orlice. Rozpravy ČSAV 75, MPV č. 11. Praha.
- Demek, J. a kol. 1965: Geomorfologie českých zemí. Praha.
- Dreslerová, D. 1994: Archaeology and the Labe river floodplain: recent discoveries. In: Růžičková, E. – Zeman, A. (Eds.), Holocene flood plain of the Labe river. Prague, 84–88.
- Dreslerová, D. 1995: Archaeological evidence for environmental changes in the Labe river valley. In: Růžičková, E. – Zeman, A. (Eds.), Manifestation of climate in the Earth's surface at the end of Holocene. Prague, 128–133.
- Dreslerová, D. 1995a: The prehistory of the middle Labe (Elbe) floodplain in the light of archaeological finds, Památky archeologické 87, 105–145.
- Dreslerová, D. 1998: Keramika jako indikátor změn krajiny, Archeologické rozhledy 50, 159–169.
- Dreslerová, D. 2004: Dynamika povrchu krajiny v holocénu. In: Kuna, M. a kol. 2004, 31–48.
- Dreslerová, D. – Břízová, E. – Růžičková, E. – Zeman, A. 2004: Holocene environmental processes and alluvial archaeology in the middle Labe (Elbe) valley. In: Gojda, M. (ed.) 2004: Ancient landscape, settlement dynamics and non-destructive archaeology. Czech research project 1997–2002. Praha, kap. 3.4., 121–171.
- Dreslerová, D. – Kuna, M. 1989: Přehled archeologických akcí brandýského pracoviště Okresního muzea Praha-východ v letech 1983–87, Studie a zprávy Okresního muzea Praha-východ 1987, 183–93.
- Dreslerová, D. – Pokorný, P. 2004: Vývoj osídlení a struktury pravěké krajiny na středním Labi. Pokus o přímé srovnání archeologické a pyloanalytické evidence, Archeologické rozhledy 56, 739–762.
- Droberjar, E. 1999: Od plaňanských pohárů k vinařické skupině, Sborník Národního muzea A, 53, 1–2, 1–158.
- Droberjar, E. 2002: Encyklopedie římské a germánské archeologie v Čechách a na Moravě. Praha.
- Droberjar, E. 2008a: Aktuální stav výzkumu labsko-germánských sídlišť doby římské a doby stěhování národů v Čechách. In: Droberjar, E. – Komoróczy, B. – Vachůtová, D. (edd.), Barbarská sídliště. Brno, 11–21.
- Droberjar, E. 2008b: K chronologii nejstarších labsko-germánských (svébských) sídlišť v Čechách. In: Droberjar, E. – Komoróczy, B. – Vachůtová, D. (edd.), Barbarská sídliště. Brno, 99–110.
- Filip, J. 1933: Žárový hrob bylanského typu z Ovčár, Památky archeologické 39, 70.
- Filip, J. 1934–35: Hallstattská kultura v Čechách, Památky archeologické 40, 34–72.
- Filip, J. 1936–37: Popelnicová pole a počátky železné doby v Čechách. Praha.
- Fridrichová, M. 1969: Závěrečná fáze štítarského stupně, Archeologické rozhledy 21, 355–379.
- Kuna, M. a kol. 2004: Nedestruktivní archeologie. Praha.
- Martinovský, K. 1931–32: Nedomice a Ovčáry, Naše Polabí 9, 65–69, 81–83.
- Motyková-Šneidrová, K. 1963: Die Anfänge der römischen Kaiserzeit in Böhmen. Fontes archaeologici Pragenses 6. Pragae.
- Motyková-Šneidrová, K. 1967: Weiterentwicklung und Ausklang der älteren römischen Kaiserzeit in Böhmen. Fontes archaeologici Pragenses 11. Pragae.
- Píč, J. L. 1905: Starožitnosti země České II. 3. Praha.
- Pleiner, R. 1958: Základy slovanského železářského hutnictví v českých zemích. Praha.
- Příbýl, V. 1972: Geomorfologie navátých písků v Čechách, Rozpravy ČSAV 82, MPV seš. 1. Praha.
- Rybová, A. 1970: Das Brandgräberfeld der jüngeren römischen Kaiserzeit von Přov. Praha.
- Rybová, A. 1979: Plotiště nad Labem. Eine Nekropole aus dem 2.–5. Jahrhundert u. Z., I., Památky archeologické 70, 353–489.
- Sakař, V. 1966: Mladší doba římská v podkrušnohorské oblasti, Památky archeologické 57, 604–648.
- Sakař, V. 1970: Roman imports in Bohemia. Fontes archaeologici Pragenses 14. Pragae.
- Sakař, V. 1980: K archeologickým dokladům vztahů mezi Římskou říší a obyvateli Čech v druhé polovině 2. stol. a v mladší době římské, Časopis Národního muzea, řada hist., 149, 1–9.
- Salač, V. 2008: Starší doba římská. In: Salač, V. (ed.), Archeologie pravěkých Čech 8. Doba římská a stěhování národů. Praha, 17–126.
- Siegfried-Weiss, A. 1979: Zur Dekorsyntax der bemalten Bylaner-Keramik, Archeologické rozhledy 31, 265–274.
- Sklenář, K. 1966: Vlastivědné muzeum v Mělníku – katalog pravěké sbírky. Zprávy ČSSA-Suppl. 2. Praha.
- Sklenář, K. 1966a: heslo Ovčáry, Bulletin Záchraného oddělení AÚ ČSAV v Praze 3, 1965, 10.
- Sklenář, K. 1969: Sídlištní objekt s kanelovanou keramikou u Ovčár, okr. Mělník, Archeologické rozhledy 21, 232–235.

- Sklenář, K. 1973: Vlastivědné muzeum v Mělníku – katalog pravěké sbírky II. Zprávy ČSSA-Suppl. 10. Praha.
- Sklenář, K. 1982: Pravěké nálezy na Mělnicku a Kralupsku. Archeologický místopis okresu Mělník v pravěku a rané době dějinné. 1.–2. Mělník.
- Sklenář, K. 1985: Vlastivědné muzeum v Mělníku – katalog pravěké sbírky III. Zprávy ČSSA 29. Praha.
- Sklenář, K. 1989: Okresní muzeum v Mělníku – katalog pravěké sbírky IV. Zprávy ČSSA 36. Praha.
- Sklenář, K. 1994: Pravěké nálezy na Mělnicku a Kralupsku. Archeologický místopis okresu Mělník v pravěku a rané době dějinné. 1. řada oprav a doplňků. Mělník.
- Sklenář, K. 1995: Pravěk Mělnicka a Kralupska. In: Fürstová, J. (red.), Krajina soutoku. Mělník 1995, 5–12.
- Sklenář, K. 1998: Pravěk na soutoku. Nejstarší osudy Mělnické kotliny a jejího sousedství. Mělník.
- Sklenář, K. 2000: Hořín III – Mesolithische und hallstattzeitliche Siedlung. Fontes archaeologici Pragenses 24. Pragae.
- Sklenář, K. 2009: Mezolitická industrie z „Homolky“ u Ovčár (okr. Mělník), Archeologie ve středních Čechách 13, 101–104.
- Svoboda, B. 1948: Čechy a římské Imperium. Sborník Národního musea 2. Praha.
- Šaldová, V. 1953: Malovaná keramika v české mohylové oblasti, Archeologické rozhledy 5, 68–78, 83–84.
- Vencl, S. 1971: Topografická poloha mesolitických sídlišť v Čechách, Archeologické rozhledy 23, 169–187.
- Vencl, S. 2007: Mezolit. In: Vencl, S. (ed.), Archeologie pravěkých Čech 2. Paleolit a mezolit. Praha, 124–164.
- Výzkumy 1973: Výzkumy v Čechách 1970. Praha.
- Výzkumy 1975: Výzkumy v Čechách 1971. Praha.
- Výzkumy 1985: Výzkumy v Čechách 1982–83. Praha.
- Žebera, K. 1949: K současnému výzkumu kvartéru v oblasti Českého masivu, Sborník Státního geologického ústavu 16, 731–781.
- Žebera, K. 1955: Ostravské proluviální suché delty, Věstník Ústředního ústavu geologického 30, 180–184.

„HOMOLKA“ BEI OVČÁRY (BEZ. MĚLNÍK), EINE VERSCHWUNDENE HÖHENSIEDLUNG

Besiedlung des Äneolithikums, der Bronzezeit und der römischen Kaiserzeit

In den Jahren 1958–1967 wurde die mässige, doch in einer flachen Umgegend auffalende Anhöhe „Homolka“ durch eine grosse Sandgrube vernichtet, bevor es gelungen wurde, sie archäologisch genügend durchzuforschen. Diese reiche polykulturelle Lokalität befand sich in naher östlicher Nachbarschaft des Dorfes Ovčáry, im Katastralgebiet Křenek, unfern von Kostelec n. L., Bez. Mělník, Mittelböhmen, und zwar am isolierten sandigen (mit einer Düne bedeckten) Terrassenrücken, etwa 6–10 m über dem Auenniveau des Elbetals resp. über einem alten Elbemäander. Als archäologische Fundstelle wurde Homolka schon im Jahre 1909 bekannt, 1921 wurde hier erste kleine Rettungsforschung durch das Prager Nationalmuseum durchgeführt, später aber haben hier nur Amateursammler aus der Umgegend gearbeitet. Einem von ihnen, dem Studenten O. Sobotka aus Ovčáry, verdanken wir die Mehrheit der Funde, die im Laufe der Abräume in Ovčärer Sandgrube in der Mitte der 60. Jahren aufgedeckt und teilweise vernichtet wurden, als angehörige Institutionen aus verschiedenen Gründen nicht genug tätig wurden. Das heisst aber, dass das Material und dessen Terrainokumentation teilweise wissenschaftlich nicht vollwertig ist und die hier angeführten Objekte I–XXXIII sind nur basale Reste der eingetieften (Wohn)bauten oder verschiedenen Siedlungsgruben, zum Teil mit mechanischen, beim Abräum entstandenem Beimischungen.

Die auf Homolka festgestellten Siedlungsspuren gehören a) dem Mesolithikum, b) dem älteren bis mittleren und dem jüngeren (glockenbecherzeitlichen) Äneolithikum, c) der älteren bis mittleren Bronzezeit (Úněticer resp. auch miteldonauländische Hügelgräberkultur), d) der Hallstattzeit (genauer vom Übergang Štítarer/Bylaner Kultur bis zur beginnenden Latènezeit), e) der Latènezeit, f) dem Ende der älteren resp. der Schwelle der jüngeren römischen Kaiserzeit, g) dem frühen Mittelalter. Die Abteilung a) wurde schon veröffentlicht (Sklenář 2009), e) und g) sind nur Einzelheiten. Der Schwerpunkt liegt in den Abteilungen d) und f); d) wird im zweiten Teil dieser Nachricht künftig veröffentlicht, f) ist (mit b) und c) zusammen) hier präsentiert.

Im Äneolithikum wurde das rechte Elbeufer in dieser Gegend relativ dicht besiedelt. Auf der Homolka sind aber die Spuren der älteren Besiedlung so stark durch hallstatt- und kaiserzeitliche Siedlungsaktivitäten beschädigt, dass sie nur zufällig intakt erhalten blieben. Dasselbe gilt noch mehr auch für die Minderzahl der bronzezeitlichen Funde. In der Zeit von der Hälfte des 1. bis zum Ende des 2. Jh. n. Chr. lebte auf Homolka eine germanische Siedlung der römischen Kaiserzeit. Überwiegende Mehrheit des RKZ-Materials bildet die Siedlungskeramik des älteren Abschnitts (Eggers B2 resp. noch die Übergangsphase B2/C1 in modifizierter Weise – Motyková-Šneidrová 1967); dagegen treten die Spuren der jüngeren RKZ nur sporadisch in sekundären Lesefunden, nicht in Siedlungsobjekten auf.

Auswahl der Abkürzungen: DŘ (st, ml) – römische Kaiserzeit (ältere, jüngere); d. – Länge, E – Äneolithikum, B – Bronzezeit; ; ič. – Inventarnummer, přč. – Zuwachsnummer; pr. – Durchmesser, s. – Dicke, š. – Breite, v. – Höhe; ArARÚ – Fundarchiv des Archäologischen Instituts der AW ČR, Prag, MME – Regionalmuseum, Mělník, NM – Nationalmuseum, Prag.

Abb. 1. Die Lage der Fundstelle auf der Spezialkarte 1:75 000, Blatt 3952, nach der 3. Militärkartierung, noch vor modernen Geländeänderungen. SW von Ovčáry ist der Rücken von Homolka mit der Kote 172 (nach österreichisch-ungarischer Messung) markiert, auf S von Homolka dann der Mäander „Alte Elbe“

Abb. 2. Breiterer Ausschnitt von derselben Karte schildert anschaulich die räumliche Verteilung alter Flussmäander in der Ebene zwischen dem heutigen Elbestrom im S und dem Plänerkalkkamm „Cecemín“ im N

Abb. 3. Karte des Stabilkatasters (vor Hälfte des 19. Jh.) erfasst die alten Mäander um Homolka als nasse Wiesen (Homolka zwischen den Parz.-Nr. 543 und 421)

Abb. 4. Querschnitt durch Homolka in breitester Partie, nahe dem höchsten Punkt (Schnitt c auf Abb. 8)

Abb. 5. Ausdehnung der quartären Terrassenstufen VI, VIIa–b im Raum von Ovčáry (Balatka – Sládek 1965, Beil. Ia). ▲ Homolka

Abb. 6. Ein etwa 2 km SO von Ovčáry gezogener Profil durch das Elbetal zwischen Dřísy und Záryby zeigt dieselbe Situation; die Lage von Homolka entspricht dem rechten von drei Nummern 172; a – Stufe VIIa, b – Stufe VIIb, c – Talau

Abb. 7. Vergleichung der mit geologischen Bohrungen dokumentierten Profile auf Homolka (Siehe Taf. S. 727)

Abb. 8. Orientationsplanskizze von Homolka. III–XXXII Lage der Objekte (nach einer Skizze von O. Sobotka); a, b, c – Abbauwand der Sandgrube in der Zeit der Bohrungen (a), Ende Juni (b) und Ende August 1964 (c)

Abb. 9. Planskizze des Objektes V (nach O. Sobotka; Zeichnung: E. Sklenářová). Spona = Fibel, jehlice = Nadel, ohniště? = Feuerstätte?

Abb. 10. Křenek-Homolka, Gefäß Inv.-Nr. MME Pr 10967

Abb. 11. Objekt XX, Fibel Inv. Nr. MME Pr 7356

Abb. 12. Objekt XX, Fibel Inv. Nr. MME Pr 7357

Abb. 13. Blick vom südlichen Rest von Homolka auf den schon abgebauten Nordteil in der Zeit der Rettungsausgrabung des Objekts XXX. Foto Autor 1964

Abb. 14. Detail der Umgebung von Homolka am Blatt 12-22 Mělník der Militärkarte von 1954 zeigt die Lage des ehemaligen Geflügelhofes (vgl. Fund 5.1.23) im mittleren Teil von Homolka (das dunkle Rechteck NO von der Kote 170,5)

Abb. 15. Auf der Stelle des ehemaligen Hügels Homolka findet sich heute ein Erholungssee als Rest der aufgehörten Sandgrube. Blick vom NW, das Dorf Ovčáry im Vordergrund, Křenek hinter dem Wald. Foto Jan Tiller 1998

Abb. 16. Heutiger Stand der Fundstelle vom NO gesehen – statt dem Hügel eine bewässerte Grube. Foto Autor 2005

Taf. I. Křenek-Homolka. Objekte VII, XIX und Sammelfunde

Taf. II. Křenek-Homolka. Objekte II, V

Taf. III. Křenek-Homolka. Objekt V

Taf. IV. Křenek-Homolka. Objekt V

Taf. V. Křenek-Homolka. Objekt VI

Taf. VI. Křenek-Homolka. Objekte VII, VIII, IX

Taf. VII. Křenek-Homolka. Objekt IX

Taf. VIII. Křenek-Homolka. Objekte X, XI

Taf. IX. Křenek-Homolka. Objekte XIV–XV, XVII–XVIII, XXII, XXX

Taf. X. Křenek-Homolka. Objekte XXII, VII, XXXII

Taf. XI. Křenek-Homolka. Objekte XXXII, VI?

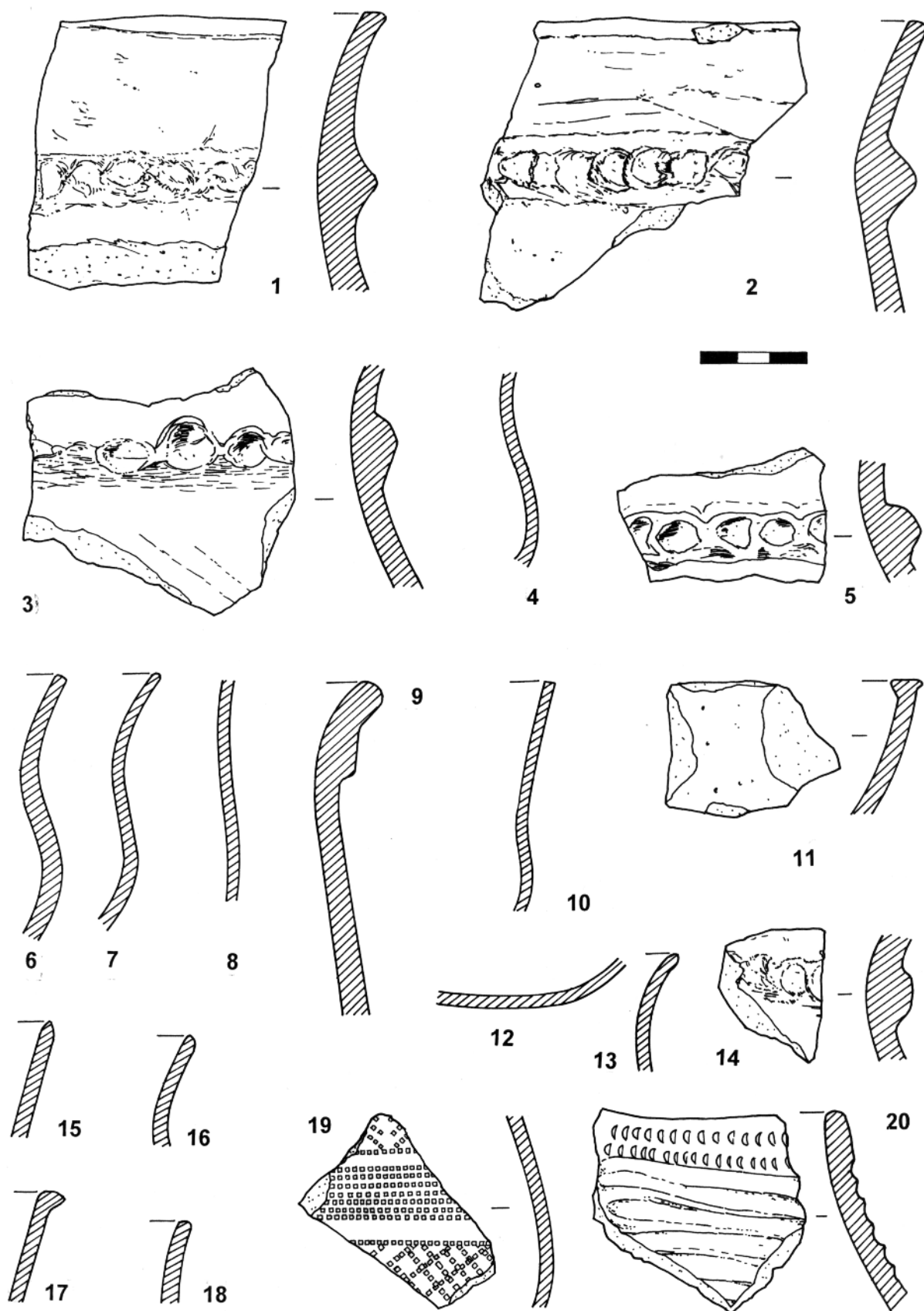
Taf. XII. Křenek-Homolka. Oberflächliche Lesefunde

Taf. XIII. Křenek-Homolka und nächste Umgebung. Oberflächliche Lesefunde

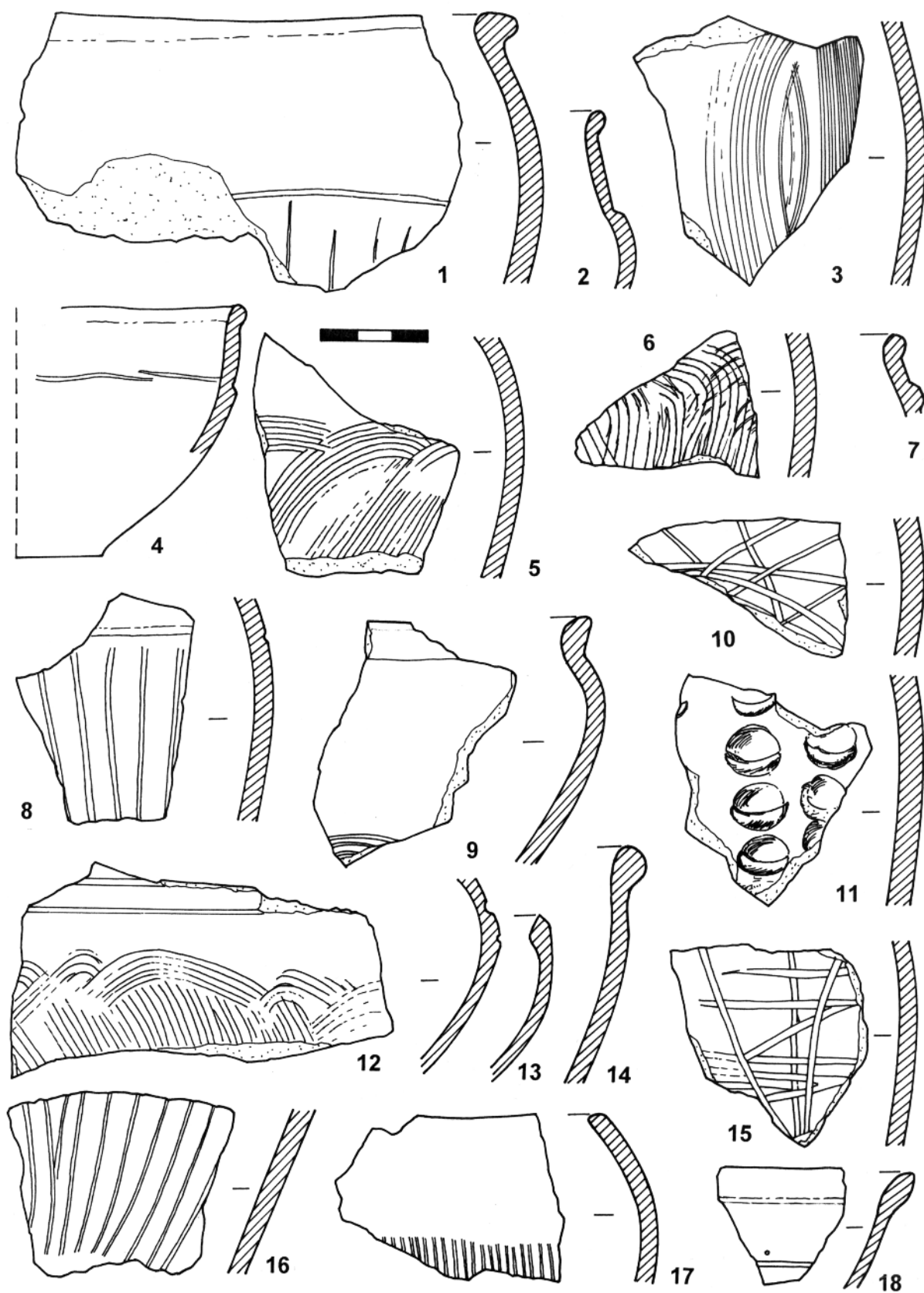
Taf. XIV. Křenek-Homolka-Umgebung, Nedomice, Ovčáry. Oberflächliche Lesefunde. Taf. XV. Křenek-Homolka. Objekt XXXI, oberflächliche Lesefunde

Taf. XVI. Křenek-Homolka (Zeichnungen E. Sklenářová)

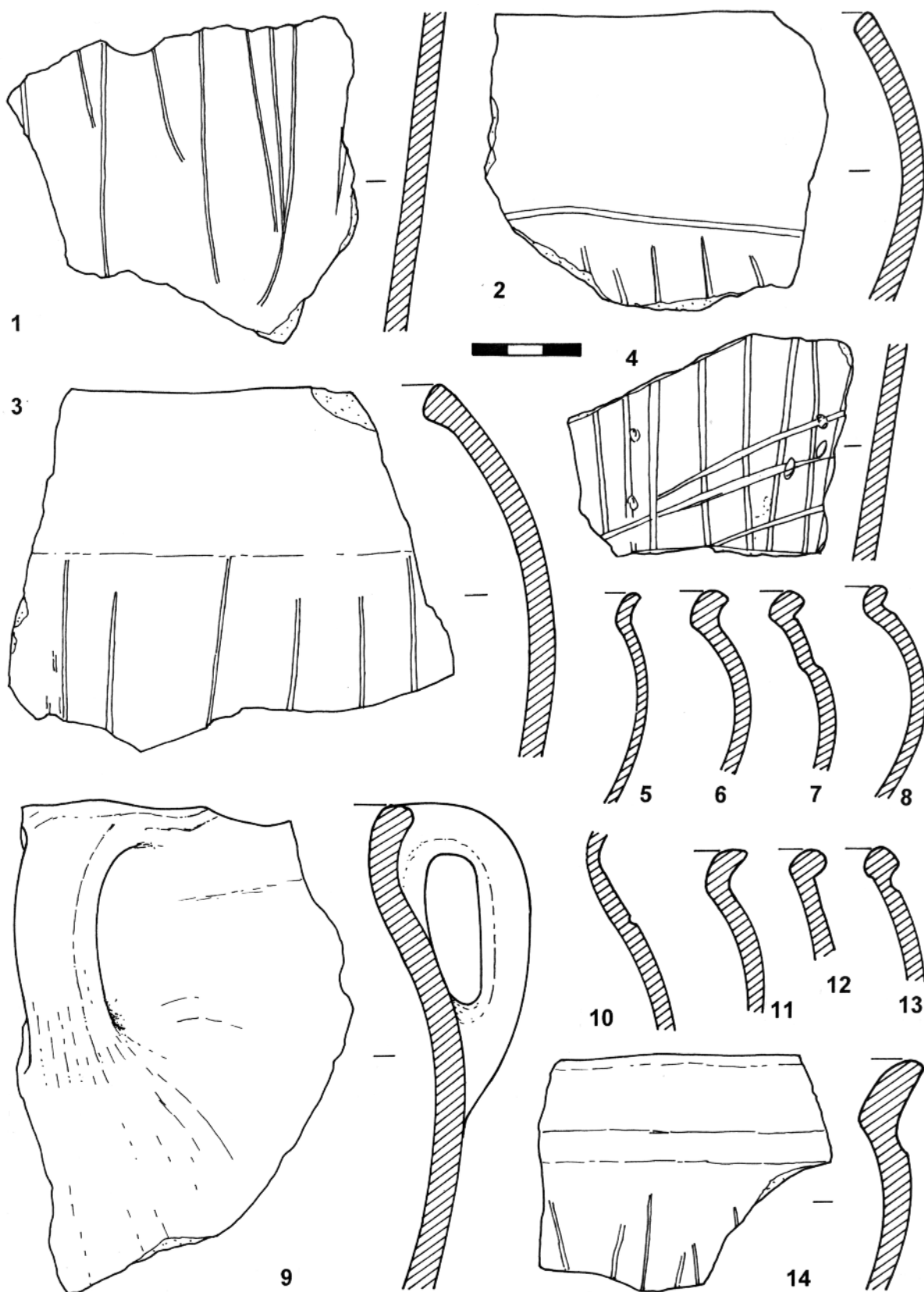
(Deutsch von K. Sklenář)

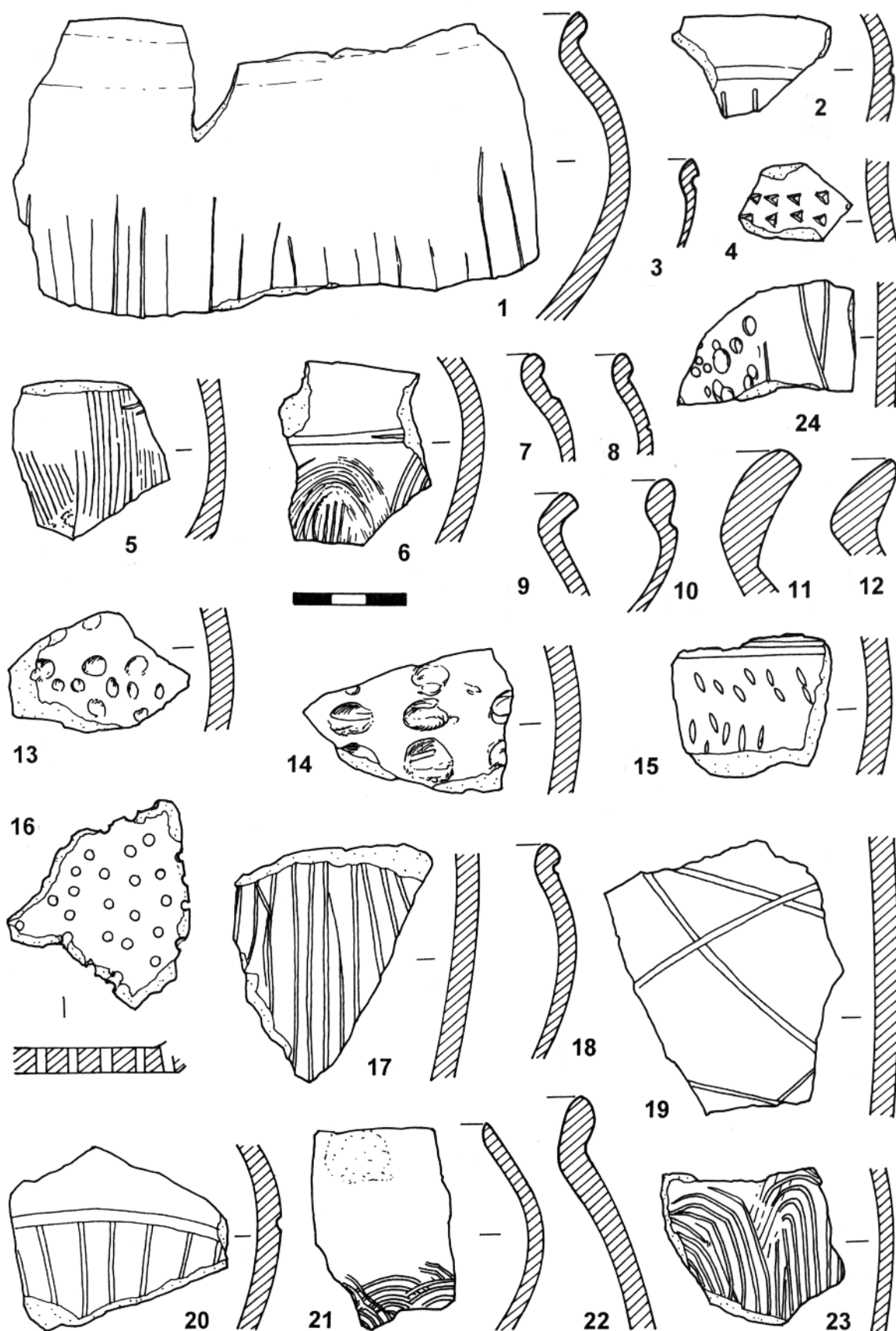
Tab. I. Křenek-Homolka. Objekty VII, XIX a sběry. 1 – ič. Pr 7313; 2 – 7316; 3 – 7314; 4 – 7307; 5 – 7308; 6 – 7303; 7 – 7312; 8 – 7309; 9 – 13723; 10 – 7310; 11 – 7306; 12 – 7302; 13 – 7305; 14 – 7317; 15 – 7318; 16 – 7319; 17 – 7315; 18 – 7320; 19 – 994; 20 – 6999

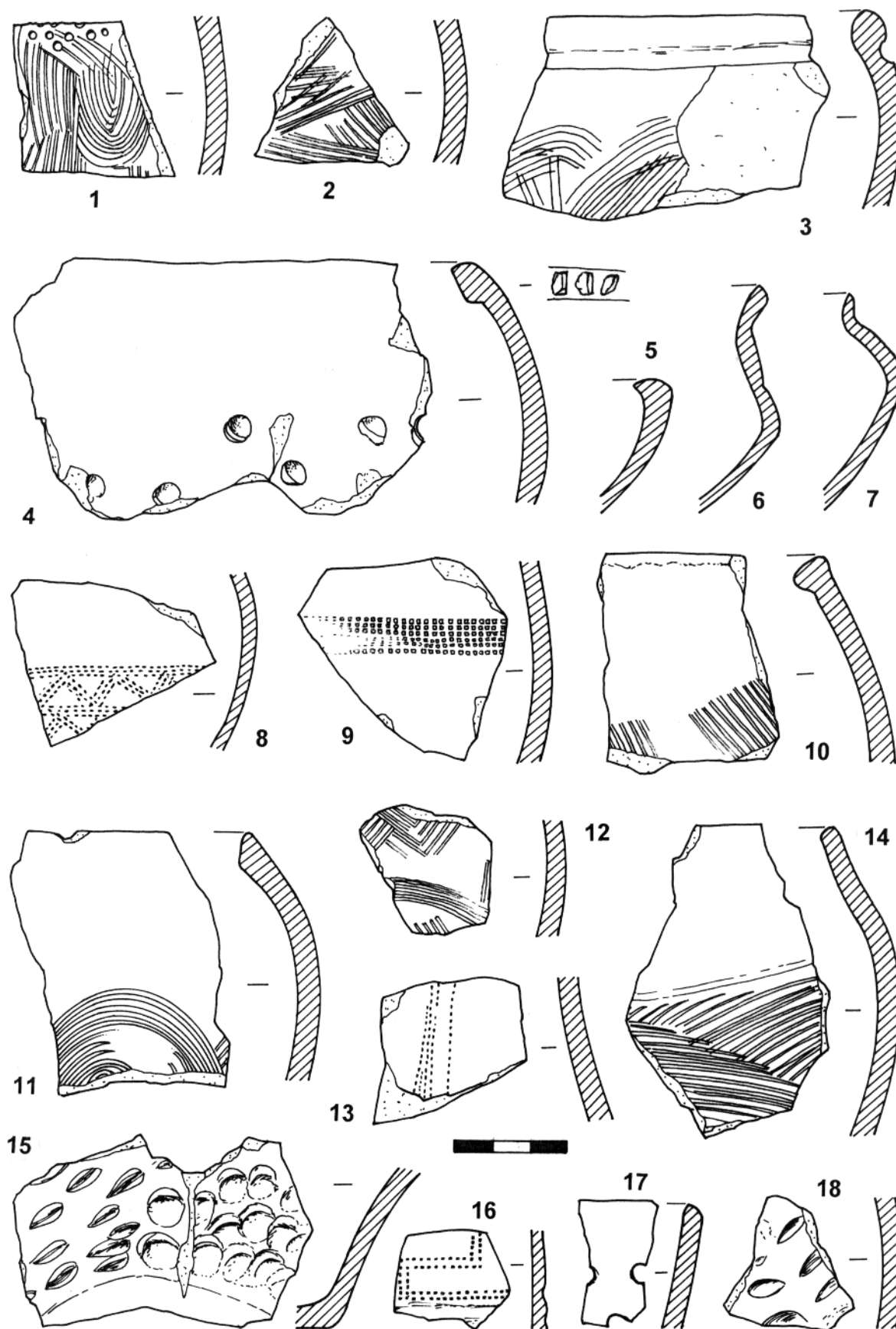
Tab. II. Křenek-Homolka. Objekty II, V. 1 – inv. č. Pr 6791; 2 – 6848; 3 – 6800; 4 – 6859; 5 – 6880; 6 – 6898; 7 – 6793; 8 – 6867; 9 – 6883; 10 – 6897; 11 – 6865; 12 – 6864; 13 – 6887; 14 – 6876; 15 – 6874; 16 – 6871; 17 – 6894; 18 – 6899

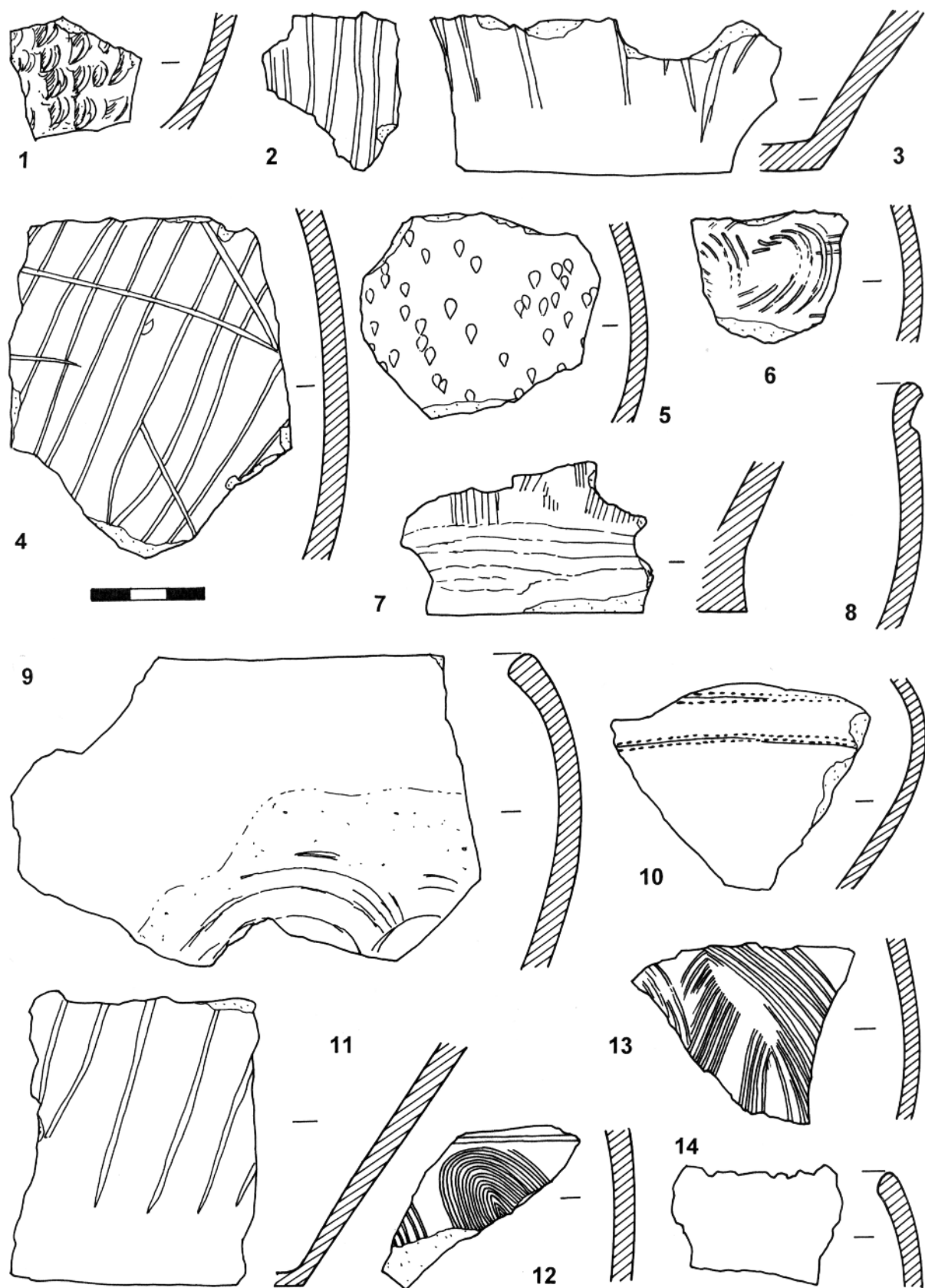
Tab. III. Křenek-Homolka. Objekt V. 1 – inv. č. Pr 6884; 2 – 6863; 3 – 6939; 4 – 6868; 5 – 6879; 6 – 6912; 7 – 6895; 8 – 6893; 9 – 6938; 10 – 6875; 11 – 6860; 12 – 6891; 13 – 6878; 14 – 6881

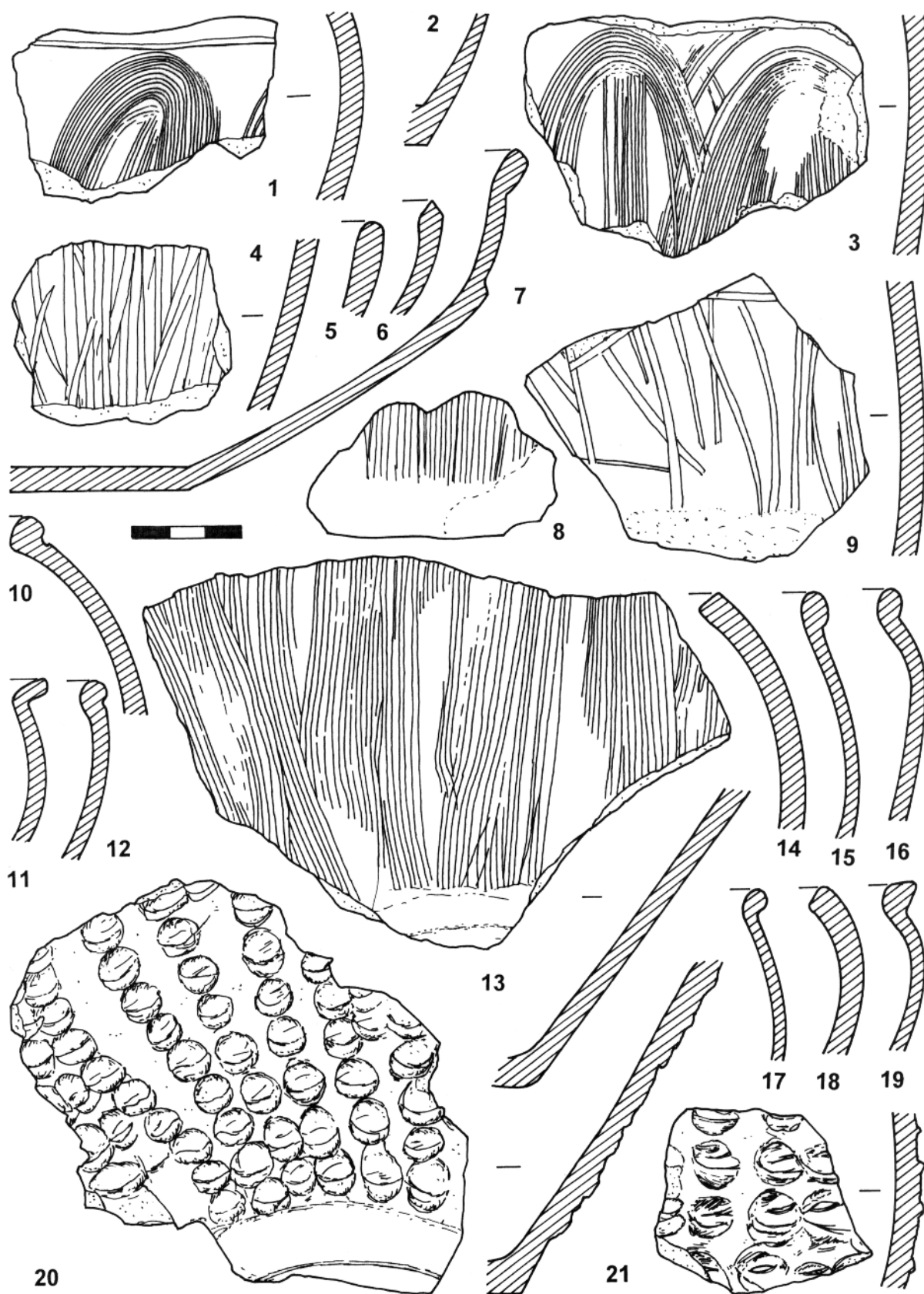
Tab. IV. Křenek-Homolka. Objekt V. 1 – inv. č. Pr 6882; 2 – 6918; 3 – 6911; 4 – 6902; 5 – 6910; 6 – 6900; 7 – 6919; 8 – 6915; 9 – 6914; 10 – 6892; 11 – 25455; 12 – 25460; 13 – 6917; 14 – 6916; 15 – 6920; 16 – 25461; 17 – 25453; 18 – 25456; 19 – 25457; 20 – 25452; 21 – 25459; 22 – 25458; 23 – 25454

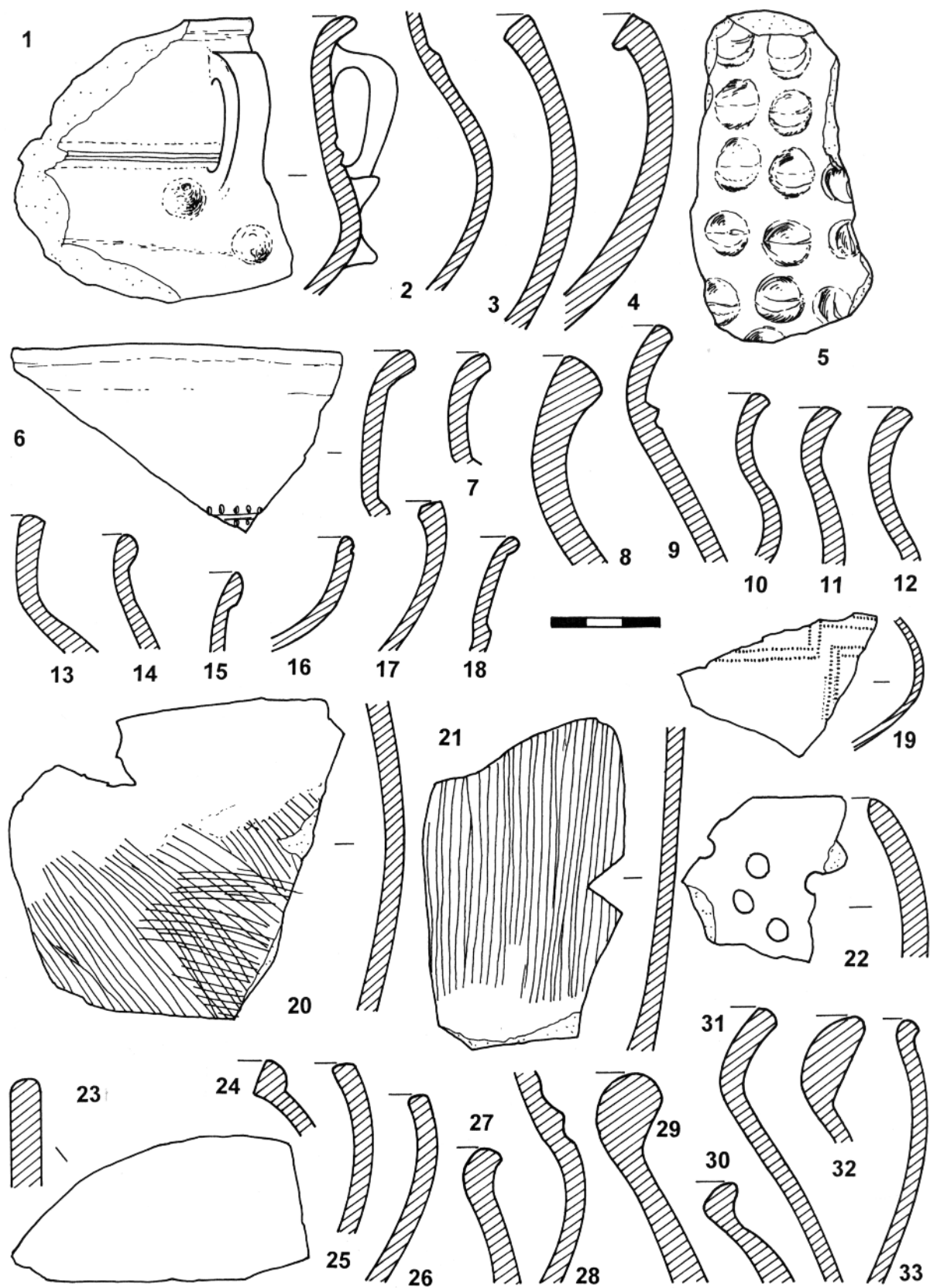
Tab. V. Křenek-Homolka. Objekt VI. 1 – inv. č. Pr 6949; 2 – 6958; 3 – 6943; 4 – b. č.; 5 – 6965; 6 – 6940; 7 – 6942; 8 – 6945; 9 – 6946; 10 – 6947; 11 – 6944; 12 – 6966; 13 – 6953; 14 – 6948; 15 – 6950; 16 – 6961; 17 – 6957; 18 – 6959

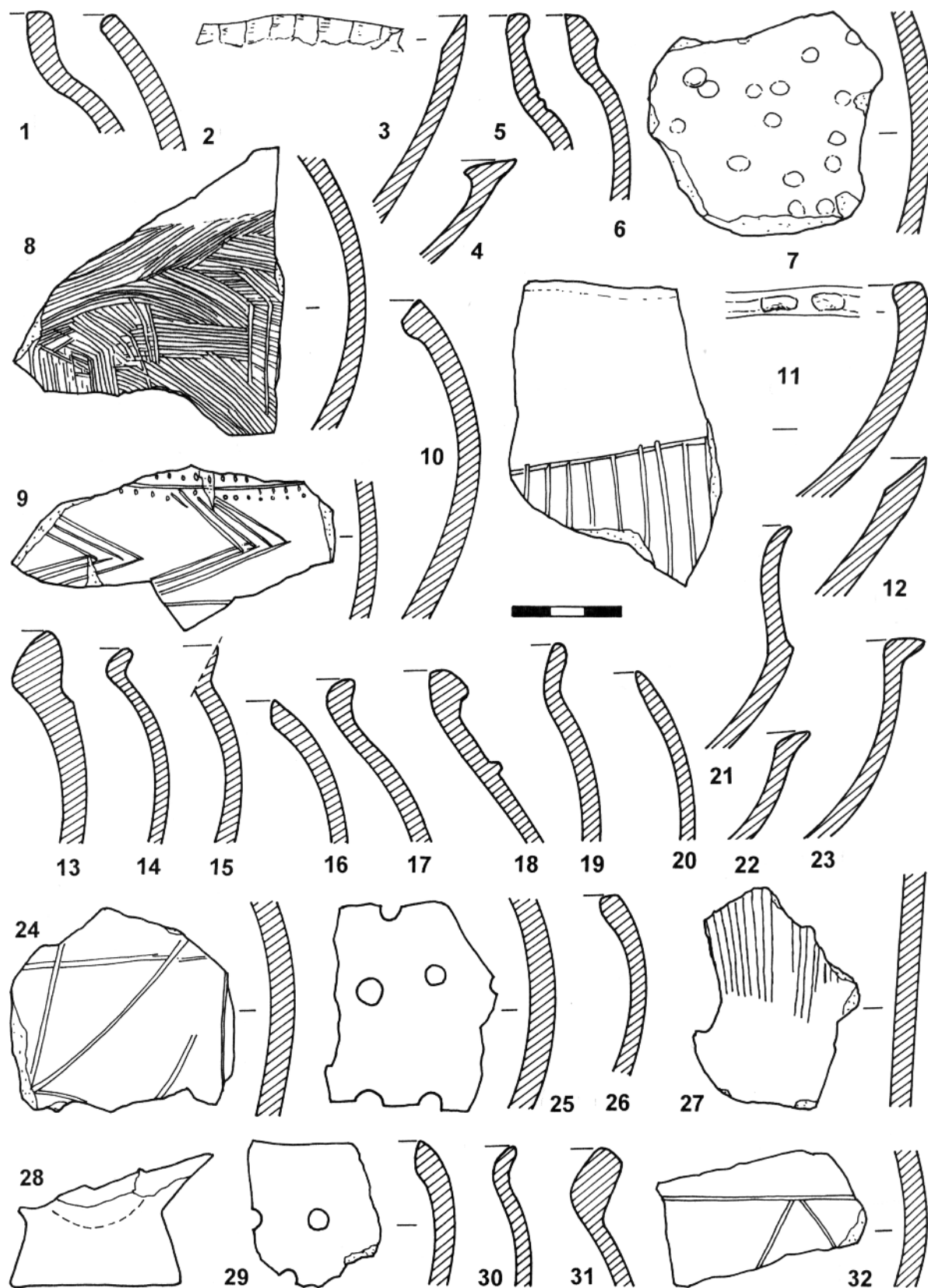
Tab. VI. Křenek-Homolka. Objekty VII, VIII, IX. 1 – inv. č. Pr 7014; 2 – 25463; 3 – 7025; 4 – 7017; 5 – 7020; 6 – 7018; 7 – 7019; 8 – 7021; 9 – 7034; 10 – 7046; 11 – 7045; 12 – 7044; 13 – 7043; 14 – 7038

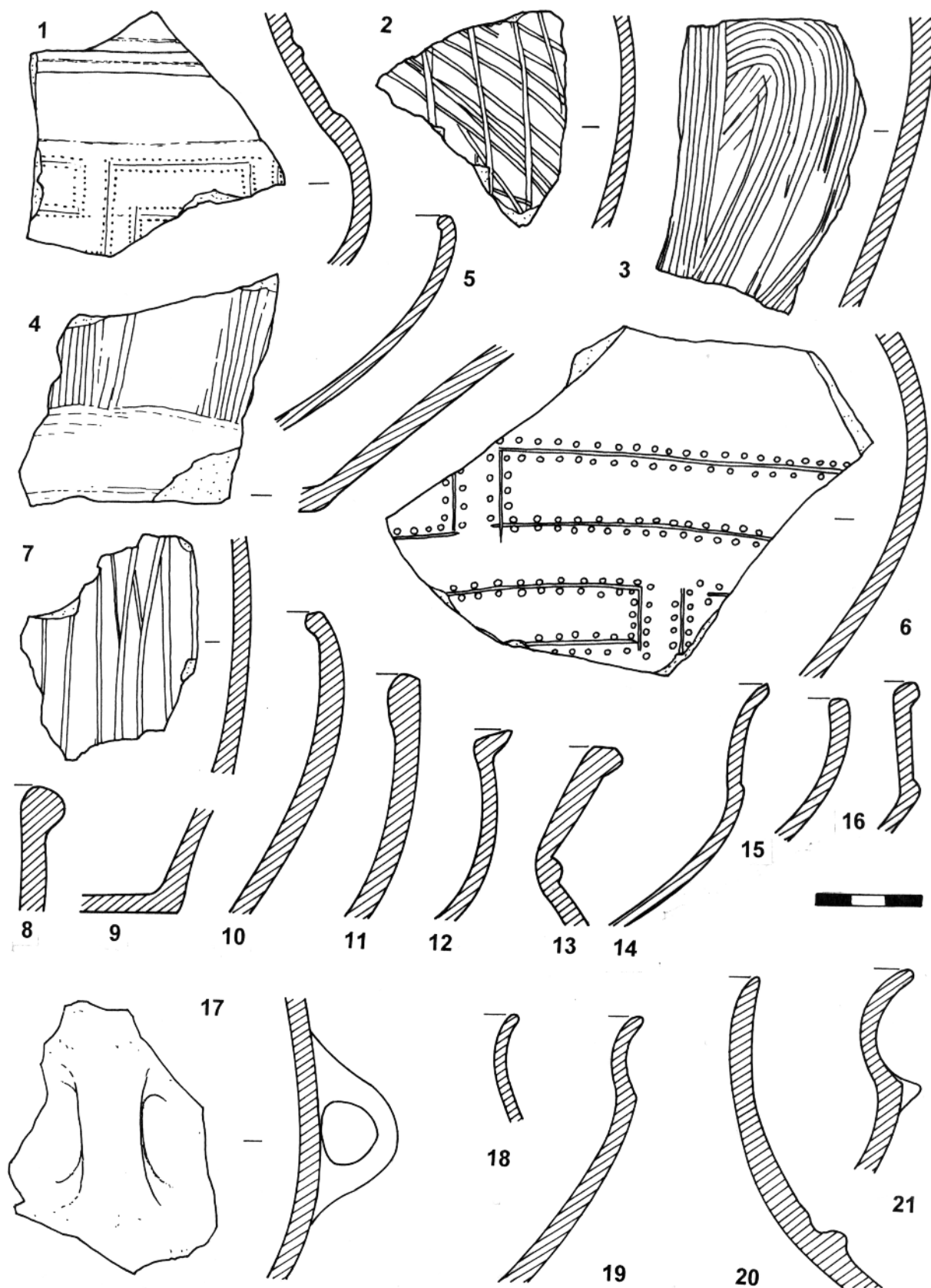
Tab. VII. Křenek-Homolka. Objekt IX. 1 – inv. č. Pr 7067; 2 – 7062; 3 – 7054; 4 – 7059; 5 – 7036; 6 – 7050; 7 – 7031; 8 – 7062; 9 – 7055; 10 – 7039; 11 – 7065; 12 – 7069; 13 – 7070; 14 – 7032; 15 – 7033; 16 – 7057; 17 – 7041; 18 – 7035; 19 – 7040; 20 – 7060; 21 – 7042

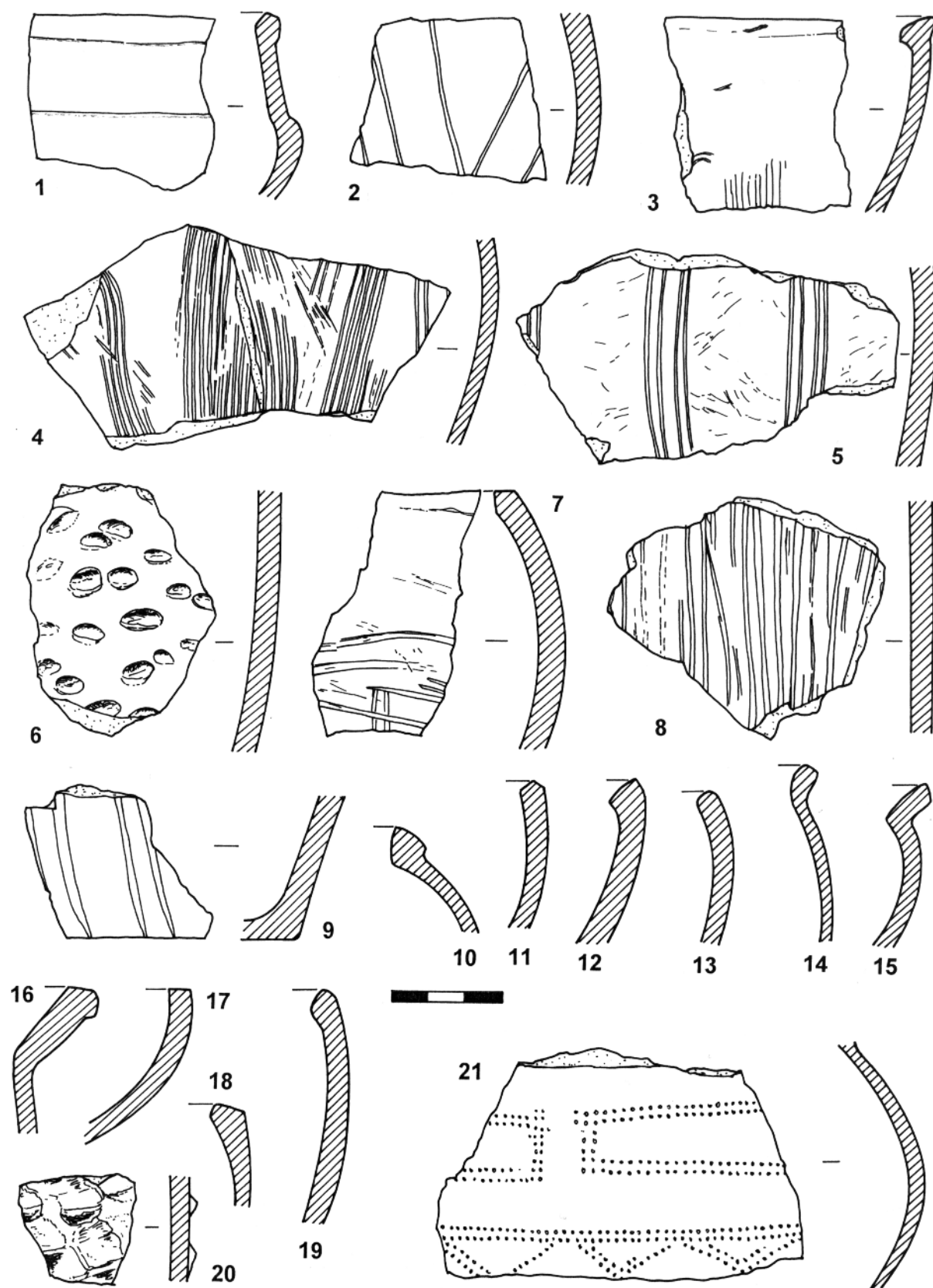
Tab. VIII. Křenek-Homolka. Objekty X, XI. 1 – inv. č. Pr 7091; 2 – 7094; 3 – 7071; 4 – 7092; 5 – 7100; 6 – 7098; 7 – 7115; 8 – 7096; 9 – 7090; 10 – 7093; 11 – 7114; 12 – 7113; 13 – b. č.; 14 – 7099; 15 – 7112; 16 – 7088; 17 – 7105; 18 – 7097; 19 – 7120; 20 – 7128; 21 – 7142; 22 – 7127; 23 – 7129; 24 – 7137; 25 – 7145; 26 – 7122; 27 – 7144; 28 – 7126; 29 – 7119; 30 – 7124; 31 – 7121; 32 – 7123; 33 – 7118

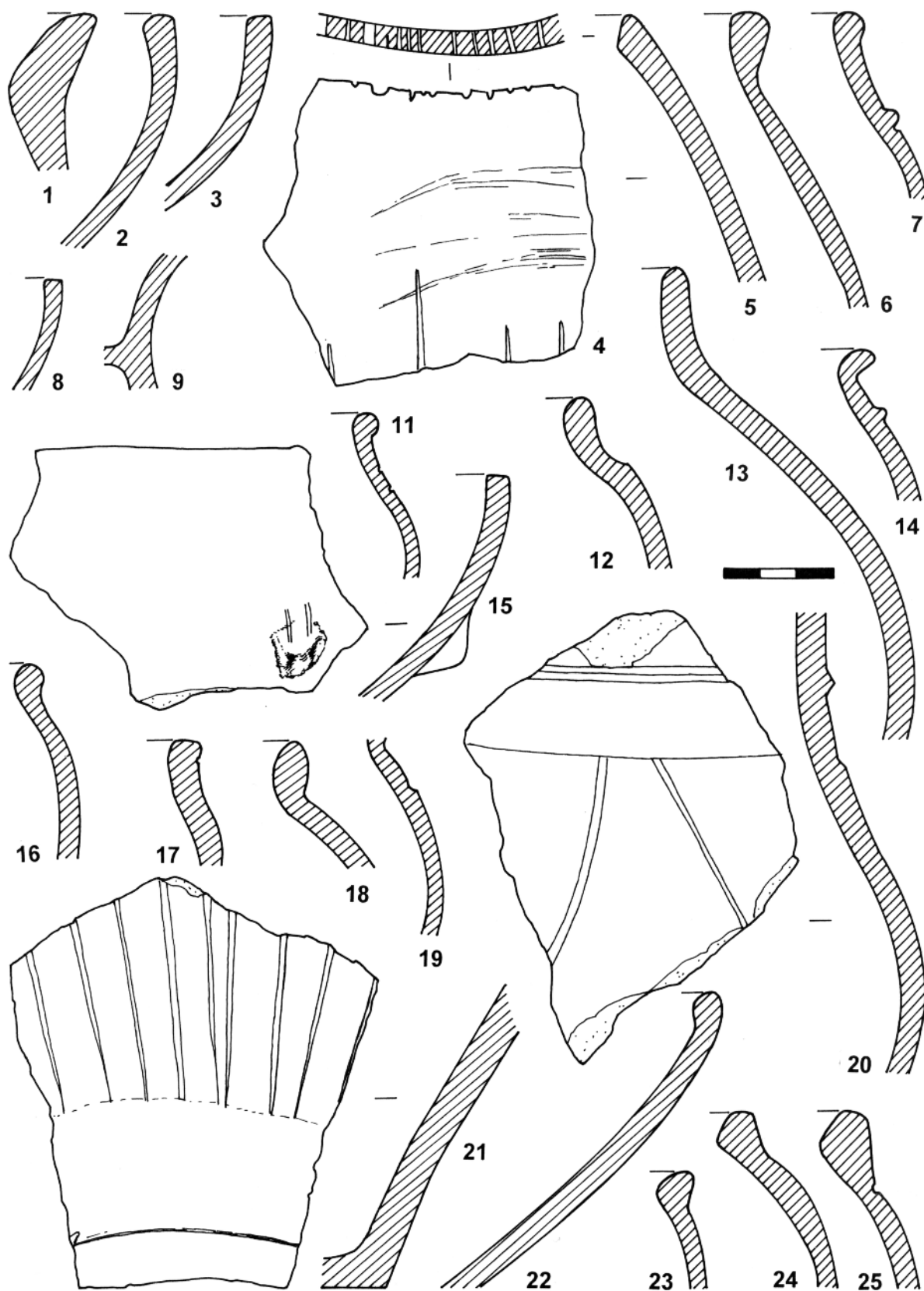
Tab. IX. Křenek-Homolka. Objekty XIV–XV, XVII–XVIII, XXII, XXX. 1 – inv. č. Pr 7223; 2 – 7222; 3 – 7253; 4 – 7261; 5 – 9573; 6 – 9556; 7 – 7256; 8 – 7225; 9 – 7252; 10 – 7248; 11 – 7251; 12 – 7253; 13 – 7249; 14 – 7250; 15 – 7282; 16 – 7283; 17 – 7263; 18 – 7431; 19 – 7459; 20 – 8226; 21 – 7268; 22 – 8224; 23 – 8223; 24 – 7509; 25 – 7383; 26 – 7380; 27 – 7381; 28 – 8225; 29 – 7372; 30 – 7379; 31 – 7368; 32 – 7364

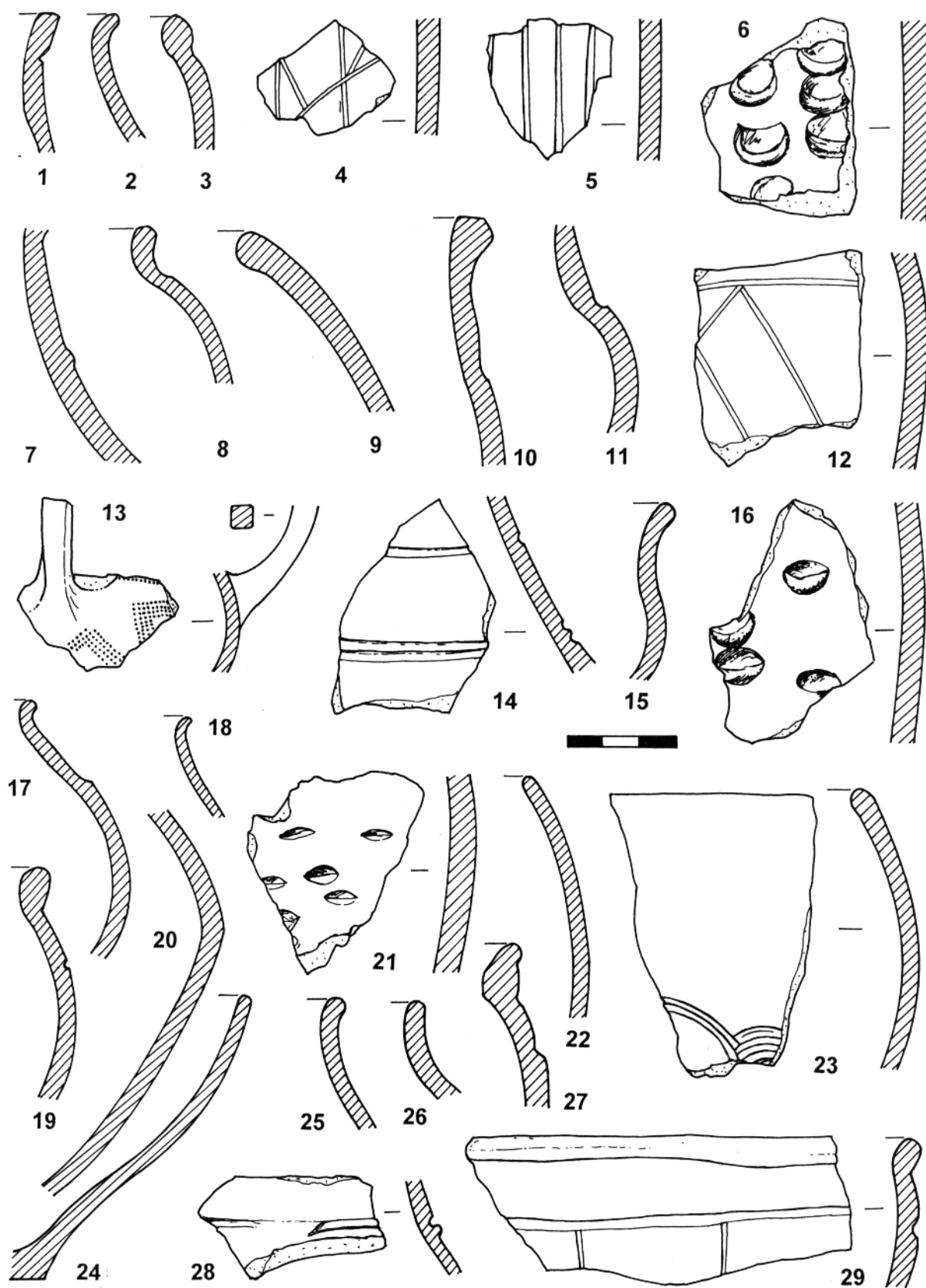
Tab. X. Křenek-Homolka. Objekt XXII. 1 – inv. č. Pr 7362; 2 – 7376; 3 – 7366; 4 – 7375; 5 – 7373; 6 – 7363; 7 – 7369; 8 – 7378; 9 – 7382; 10 – 7371; 11 – 7374; 12 – 7350; 13 – 7361; 14 – 7358; 15 – 7377; 16 – 7360. Objekty VII, XXXII, sběr: 17 – 7013; 18 – 8748; 19 – 8746; 20 – 13724; 21 – 13725

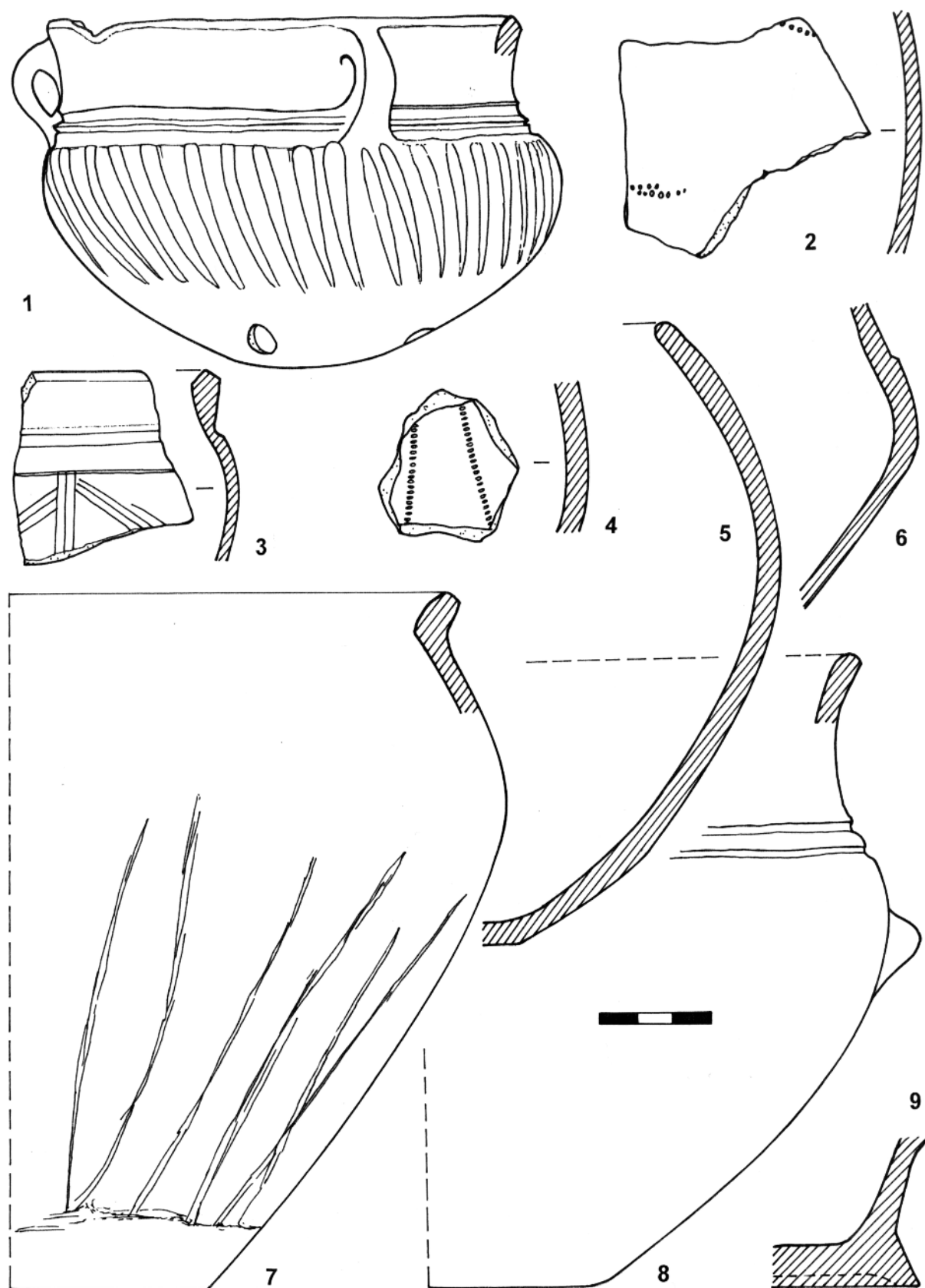
Tab. XI. Křenek-Homolka. Objekty XXXII, VI?. 1 – inv. č. Pr 8853; 2 – 8846; 3 – 8855; 4 – 8845; 5 – 8858; 6 – 8851; 7 – 8852; 8 – 8838; 9 – 8847; 10 – 8843; 11 – 8850; 12 – 8841; 13 – 8839; 14 – 8849; 15 – 8848; 16 – 8856; 17 – 8840; 18 – 8842; 19 – 8844; 20 – 8854; 21 – 11389

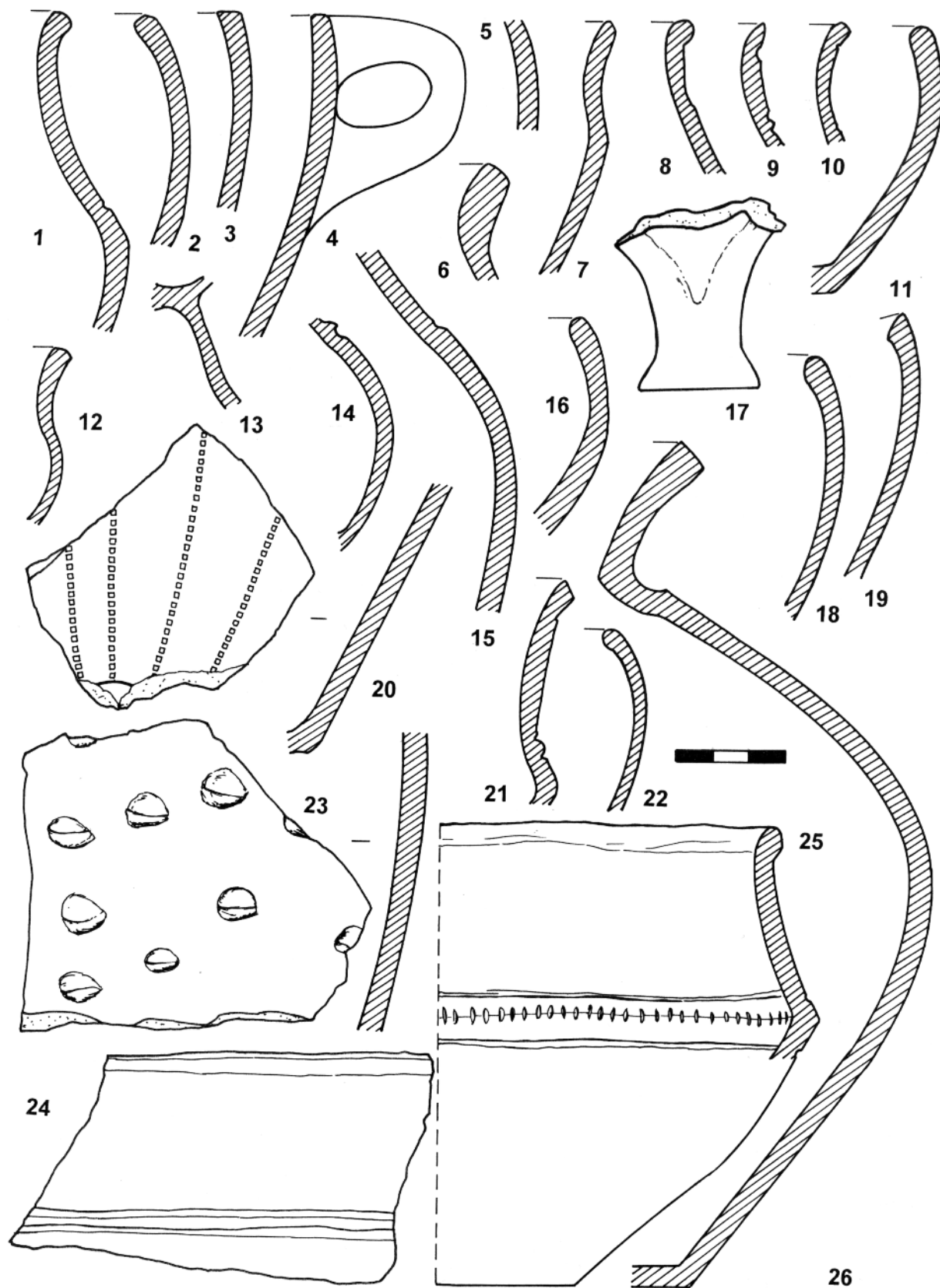
Tab. XII. Křenek-Homolka. Povrchové sběry. 1 – inv. č. Pr 2833; 2 – 2835; 3 – 2836; 4 – 8877; 5 – 8877; 6 – 8939; 7 – 8941; 8 – 8878; 9 – 8880; 11 – 8947; 12 – 8952; 13 – 8938; 14 – 8948; 15 – 8878; 16 – 8945; 17 – 8951; 18 – 8946; 19 – 8949; 20 – 8950; 21 – b. č.; 22 – 8944; 23 – 8943; 24 – 8942; 25 – 8940

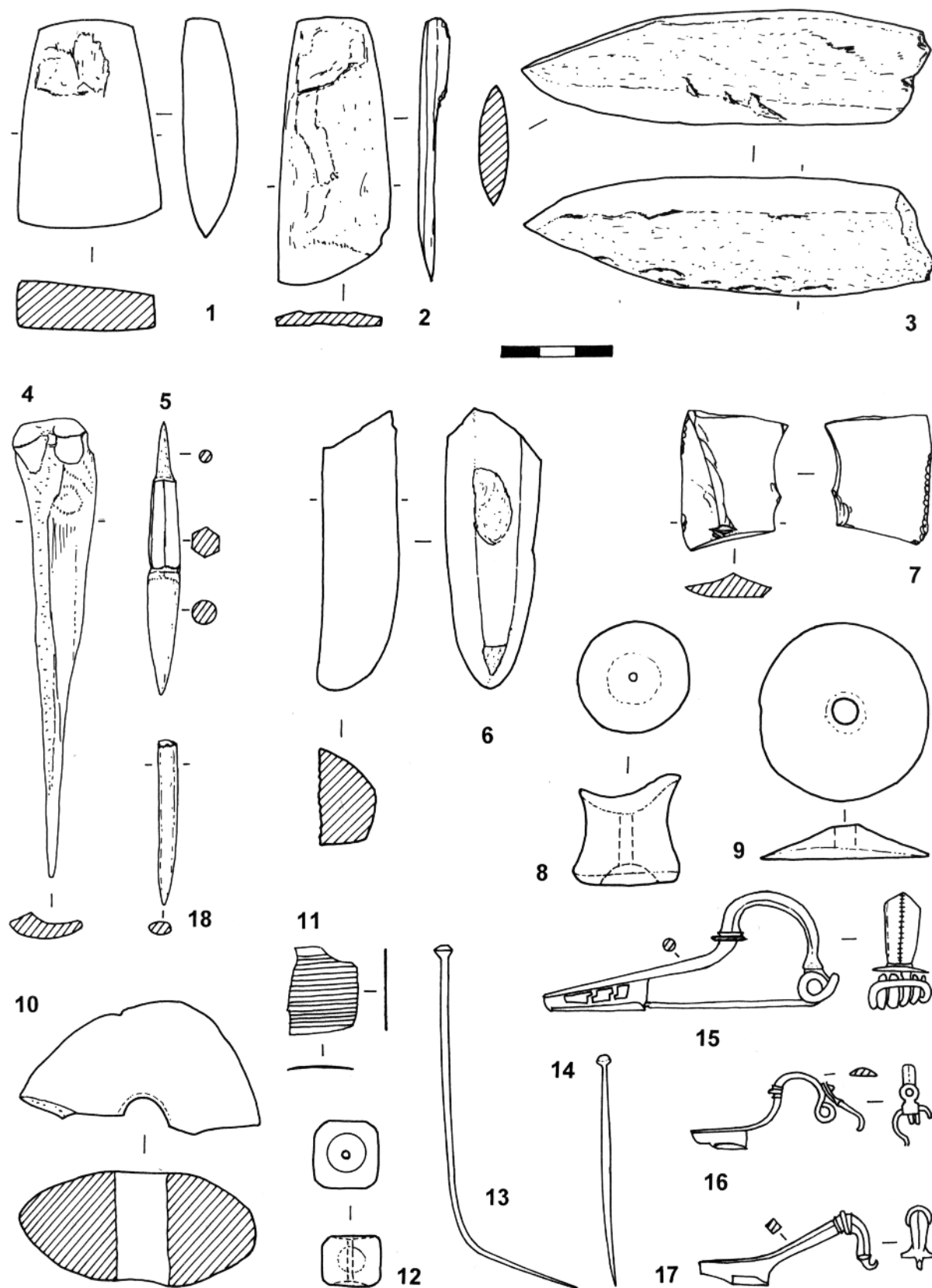
Tab. XIII. Křenek-Homolka a blízké okolí. Povrchové sběry. 1 – inv. č. Pr 10109; 2 – 10110; 3 – 10113; 4 – 10397; 5 – 10401; 6 – 10398; 7 – 11394; 8 – 11396; 9 – 11395; 10 – 11717; 11 – 11718; 12 – 11716; 13 – 8985; 14 – 8986; 15 – 8987; 16 – 8988; 17 – 9019; 18 – 8994; 19 – 9014; 20 – 8990; 21 – 8989; 22 – b. č.; 23 – 9015; 24 – 8984; 25 – 8993; 26 – 8992; 27 – 9017; 28 – 8991; 29 – 9016

Tab. XIV. Křenek-Homolka – okolí, Nedomice, Ovčáry. Povrchové sběry. 1 – inv. č. Pr 4956; 2 – 11382; 3 – 11384; 4 – 11386; 5 – 11429; 6 – 11388; 7 – 11434; 8 – 11435; 9 – 11390

Tab. XV. Křenek-Homolka. Objekt XXXI, sběry. 1 – inv. č. Pr 13726; 2 – 14503; 3 – 14501; 4 – 14500; 5 – 14502; 6 – 14509; 7 – 18469; 8 – 23219; 9 – 23220; 10 – 23222; 11 – 23223; 12 – 8987; 13 – 23235; 14 – 23241; 15 – 23240; 16 – 23300; 17 – 23236; 18 – 23299; 19 – 23225; 20 – 11385; 21 – 23297+8; 22 – b. č. (XXXI); 23 – 23254; 24 – 23297; 25 – 11436; 26 – 6205

Tab. XVI. Křenek-Homolka. 1 – inv. č. Pr 7355; 2 – 10172; 3 – 10065; 4 – 6973; 5 – 6974; 6 – 9013; 7 – 6806; 8 – 6969; 9 – 6968; 10 – 23301; 11 – 6972; 12 – 6970; 13 – 6923; 14 – 6924; 15 – 7356; 16 – 7357; 17 – 6922; 18 – 6975.
(Kresby E. Sklenářová)